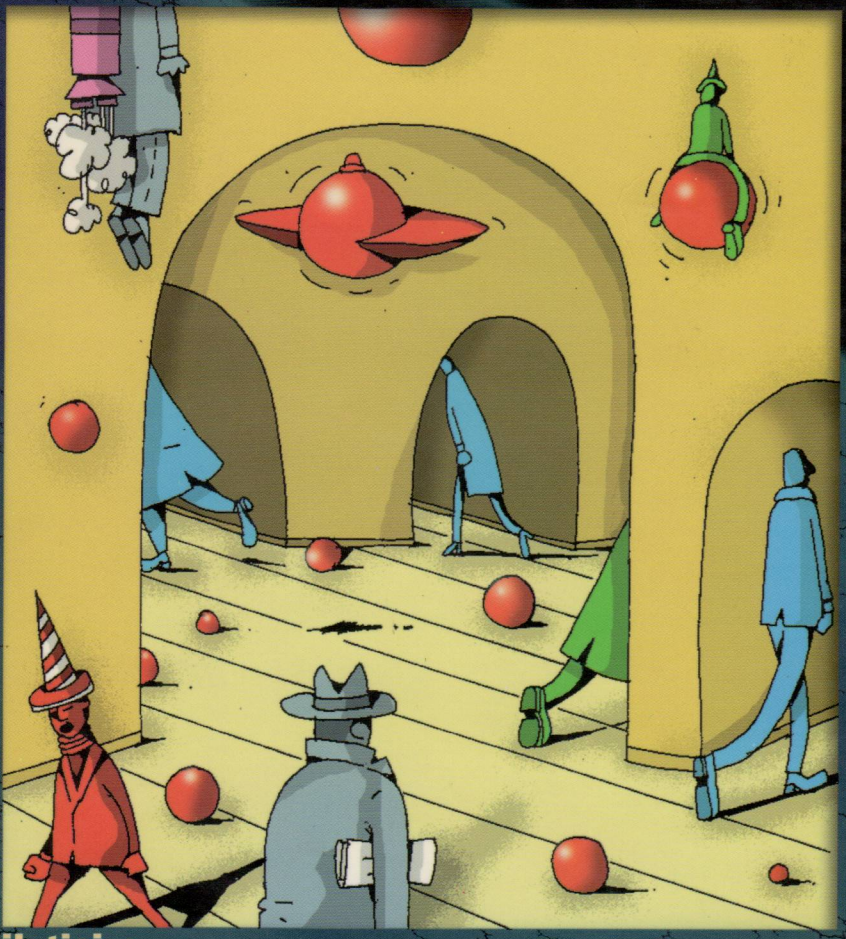
STANISLAW

LEM

GELECEKBİLİM KONGRESİ

iletişim

STANISLAW LEM • **Gelecekbilim Kongresi**

STANİSLAW LEM 1921 yılında Polonya'nın Lwow kentinde doğdu. Tıp öğrenimini İkinci Dünya Savaşı'nda ülkesi Alman işgaline uğrayınca yarıda bıraktı. Savaş yıllarını otomobil tamirciliği ve kaynakçılık yaparak geçirdi. 1946'da Kraków'a yerleşti ve tıp eğitimini tamamlayarak doktor oldu. Aynı yıllarda şiir yazmaya ve bilimsel yöntem üzerine kuramsal araştırmalara başladı. Lem, 1951 yılında, daha sonra kendisini dünya çapında üne kavuşturan bilim-kurgu türünde yazmaya başladı. Yazarın başyapıtı sayılan *Solaris*, ünlü Rus yönetmen Andrey Tarkovski tarafından sinemaya da aktarıldı. İletişim Yayınları, Lehçe yazan ve kitapları birçok yabancı dile çevrilen Stanislaw Lem'in "Bütün Eserleri"ni yayımlayacaktır.

Ze wspomnień Ijona Tichego. Kongres futurologiczny /
The Futurological Congress. From the Memories of Ijon Tichy
© 1971, Stanislaw Lem

İletişim Yayınları 420 • Çağdaş Dünya Edebiyatı 84
ISBN 975-470-627-1
© 1997 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 1997, İstanbul

EDİTÖR Osman Yener
KAPAK Ümit Kıvanç
KAPAK RESMİ Erdal Alay
DİZGİ Remzi Abbas
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Seçkin Oktay
KAPAK BASKISI Sena Ofset
İÇ BASKI ve CİLT Şefik Matbaası

İletişim Yayınları
Klodfarer Cad. İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34400 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Fax: 212.516 12 58

STANISLAW LEM

Gelecekbilim Kongresi

Ijon Tichy'nin hatıraları

Ze wspomnień Ijona Tichego.
Kongres futurologiczny

(The Futurological Congress.
From the Memories of Ijon Tichy)

İNGİLİZCE'DEN ÇEVİREN ***Fatma Taşkent***

iletişim

Sekizinci Dünya Gelecekbilim Kongresi Kosta Rika'da yapıldı. Doğrusu Profesör Tarantoga beni herkesin kongreye katılmamı beklediğine ikna etmese, Nounas'a asla gitmezdim. Günümüzde yapılan uzay yolculuklarının yeryüzündeki sorunlardan kaçmanın bir yolu olduğunu -üstüne basa basa- söyledi. Yani insan, olabilecek en kötü şeylerin kendi yokluğunda gerçekleşip sona ermesi umuduyla gidiyordu yıldızlara. Şu bizim gezegen yanık bir patatesi andırıyor mu diye defalarca -özellikle de uzun bir seyahatten dönerken- lombardan dışarı endişeyle baktığımı inkâr edemezdim. Tarantago'yla hiç tartışmaya girmeyip gelecekbilim konusunda uzman sayılamayacağımı belirtmekle yetindim. Bunun üzerine Tarantoga, otomobil motorundan hemen hiç kimsenin pek bir şey anlamadığı ama "Beyler şu motordan anlayan var mı?" çağrısına da kimsenin kayıtsız kalmadığı cevabını verdi.

Gelecekbilim Derneği'nin yöneticilerinin bu yılki toplantı mekânı olarak seçtikleri Kosta Rika'da sadece nüfus patlamasını denetim altında tutmanın yöntemleri ele alınacaktı.

Kosta Rika halihazırda dünyanın en yüksek demografik büyüme oranına sahip. Güya başlı başına bu gerçek yapacağımız tartışmalardan işe yarar birtakım sonuçlara varmamızı sağlayacaktı. Gerçi bütün gelecekbilimcileri ve onların iki katı sayıdaki gazetecileri barındırmaya müsait yegâne otelin Nounas'taki yeni Hilton olmasına işaret eden ve toplantıya kuşkuyla bakanlar da vardı. Otel konferans esnasında tümüyle yıkıldığına göre, birinci sınıf olduğunu söylemenin reklama girmeyeceğini düşünüyorum. Müzmin bir sefa düşkününün sarfettiği bu sözler özel bir anlam taşıyor; zira beni, rahat yuvamı terk edip uzayın meşakkatli yollarına düşüren şey sadece görev bilinciydi.

Kosta Rika Hilton, dört katlı düz bir zemin üzerinde yükselen yüzaltı katlı bir oteldi. Zeminin terasında tenis kortları, yüzme havuzları, solaryumlar, koşu pistleri, (aynı zamanda rulet çarkı görevini gören) atlıkarıncalar, yirmidört saat önceden sipariş verilmesi durumunda insanın canının çektiği herhangi bir kimseye -bu kimsenin temsili resmineateş edebileceği atış galerileri ve seyircilerin kendilerini kaybetmeleri ihtimaline karşı gözyaşı bombasıyla donatılmış amfitiyatrolar vardı. Yüzüncü katta bir oda verdiler bana. Buradan görebildiğim tek şey, şehrin üzerine çökmüş mavimtırak kahverengi hava kirliliği bulutunun tepesiydi. Oteldeki kimi eşyalar beni çok şaşırttı - örneğin yeşim ve akik taşları döşeli banyonun bir köşesine yaslanmış üç metre uzunluğundaki kol demiri, dolabın içinde asılı duran haki kamuflaj pelerini ya da yatağın altındaki peksimet çuvalı. Küvetin üzerinde, hemen havluların yanında, standart tırmanma ipi sarılı devasa bir makara asılıydı. Kapıda ise üzerinde "Bu Odada Bomba Bulunmadığını Garanti Ederiz. İmza Müdüriyet." yazan bir kart vardı; ilk olarak, Yale marka kilidi üç kez çevirmeye gittiğimde gözüme ilişmişti kart.

Herkesin bildiği gibi günümüzde iki tür akademisyen var

artık: Masabaşındakiler ve gezginler. Masabaşındakiler çalışmalarını geleneksel yöntemlerle sürdürürken, bir türlü yerinde duramayan diğer meslektaşları akla hayale gelebilecek her çeşit uluslararası seminer ve sempozyuma katılırlar. Bu ikinci akademisyen tipini şıp diye teşhis etmek mümkün: Yakasına adını, akademik unvanını ve çalıştığı üniversiteyi belirten bir kart takar; cebinden uçakların iniş kalkış saatlerini içeren bir program sarkar; kemer tokaları -ve de el çantalarının üzerindeki kilitler- asla metal olmaz, havaalanlarında uçağa binecek yolcularda silah taraması yapan aletlerin alarmlarını lüzumsuz yere çaldırmamak için hep plastik olur bu tokalar. Gezgin akademisyenimiz, uzmanlık alanına dair literatürü otobüslerde, bekleme salonlarında, uçaklarda ve otel barlarında çalışarak takip eder. Yeryüzünün son zamanlardaki çoğu âdetine -haliyle- alışık olmadığımdan Bangkok, Atina ve de Kosta Rika havaalanlarında alarmları öttürdüm. Ağzımda altı adet amalgam dolgu vardı, Nounas'ta bunları porselen yaptırmayı düşünüyordum, ancak hiç beklenmedik biçimde gelişen olaylar bu planımı suya düşürdü. Amerikan Gelecekbilimciler Delegasyonu'ndan bir şahıs, bana otellerin eskiden bilinmeyen birtakım güvenlik önlemleri aldığını sabırla açıklayınca tırmanma ipi, kol demiri, peksimet ve kamuflaj pelerini konusunda aydınlanmış oldum. Bu eşyaların otel odasında bulundurulması sayesinde odada kalan müşterinin ömrü önemli oranda uzatılmış oluyordu. Bu sözleri fazla ciddiye alınamakla ne kadar aptallık etmişim!

Toplantıların birinci gün akşamüstü başlayacağı bildirilmişti. O sabah hepimize konferansın tamamını kapsayan programlar dağıttılar. Çok sayıda çizelge ve şemayı içeren yazılı malzeme özenle basılmış, zarif bir biçimde ciltlenmişti. Her biri "Bir Seferlik Cinsel İlişki için Geçerlidir" damgalı, gök mavisi kabartma kuponlarla dolu bir kitapçık özellikle ilgimi çekti.

Açıkçası günümüzde yapılan bilimsel toplantılar da nüfus patlamasından muzdarip. Gelecekbilimcilerin sayısı, dünya nüfusunda görülen artışa orantılı olarak arttığından bu kişilerin düzenlediği toplantılarda kalabalık ve kargaşa hüküm sürüyor. Bildirilerin sözlü sunulması imkânsız; bunların önceden okunması gerekiyor. Gerçi o sabah herhangi bir şey okumaya zaman yoktu. Müdüriyet hepimize içki ısmarladı. Amerikan heyetine atılan birkaç çürük domates dışında bu küçük çaplı tören olaysız geçti. Uluslararası Basın Birliği'nden tanınmış bir muhabir olan Jim Stantor'dan, Kosta Rika Amerikan Elçiliği'nde görevli bir elçiyle üçüncü derece bir ataşenin şafak vakti kaçırıldığını öğrendiğimde martinimi yudumlamaktaydım. Kaçırma eylemini gerçekleştirenler, diplomatların karşılığında tüm siyasî suçluların salıverilmesini talep ediyorlardı. Bu aşırı uçtan eylemciler, niyetlerinde ciddi olduklarını kanıtlamak için elçiliğe ve çeşitli hükümet dairelerine rehinelerin dişlerini göndermişler, fiziksel şiddete başvuracaklarını ima etmişlerdi. Ancak bu aksilik, samimi bir havada geçen sabah toplantımıza yine de gölge düşürmedi. Amerikan büyükelçisi de toplantıdaydı. Uluslararası işbirliğine duyulan ihtiyaç üzerine kısa bir konuşma yaptı - kısa bir konuşmaydı çünkü silahlarını üzerimize doğrultmuş, sivil giyimli altı iri kıyım adam tarafından sarılıydı büyükelçinin etrafı. Bu durum beni hayli tedirgin etti, özellikle de yanımda duran koyu tenli Hint delege burnunu şilmek zorunda kalıp da pantalonunun arka cebindeki mendile uzanınca. Daha sonra Gelecekbilim Derneği'nin resmi sözcüsü, alınan tedbirlerin hem gerekli hem de insani olduğu konusunda temin etti beni. Korumalar artık yüksek kalibreli, düşük tesirli silahlar kullanıyorlar. Güvenlik görevlilerinin yolcu uçaklarında masum insanlara zarar gelmemesi için üzerlerinde bulundurdukları türden silahlar bunlar. Suikaste yeltenen kişiyi delip geçen

kurşunun, o kişinin hemen arkasında, kendi halinde dikilen beş altı insana daha isabet etmesi gibi olaylar eskiden sık yaşanırdı. Yine de yanıbaşınızdaki birinin yaylım ateşine tutulup yere yapışması hoş bir manzara değil; neticede hadise, karşılıklı diplomatik yazışmalar ve resmi düzeyde özür dilemelerle sonuçlanan basit bir yanlış anlamadan kaynaklansa da.

Ancak insancıl balistik bilimi gibi çetrefilli bir meseleyi çözmeye çalışmak yerine, belki de bütün gün boyunca neden konferans malzemesiyle ilgilenemediğimi açıklamalıyım. Efendim, kan lekeli gömleğimi alelacele değiştirdikten sonra kahvaltı etmek üzere otelin barına gittim. Aslında genellikle böyle bir şey yapmam. Sabahları rafadan yumurta yemektir âdetim, ancak insanın, mide bulandırıcı soğuklukta olmayan bir yumurtayı odasına getirtebileceği otel henüz inşa edilmedi. Kuşkusuz metropollerdeki otellerin giderek daha büyük yapılmasından kaynaklanıyor bu. Mutfakla kaldığınız oda arasında ikibuçuk kilometre mesafe olunca yumurtanın sarısını hiçbir şey sıcak tutamaz. Bildiğim kadarıyla Hilton uzmanları, bu sorunla ilgili incelemelerde bulunup tek çözümün, sesten hızlı hareket eden özel yemek asansörleri olduğu sonucuna vardılar. Ancak ses duvarının aşılmasından kaynaklanan gürültünün kapalı bir alanda herkesin kulak zarını deleceği de açık. Tabii otomatik aşçı yumurtaları yukarı katlara çiğ olarak gönderebilir ve otomatik oda hizmetçisi de bunları hemen odanın içinde rafadan pişirebilir; ancak bu sefer de insanlar otele kendilerine ait tavuk kümesleriyle girip çıkmaya başlarlar. Haliyle bara doğru yola koyuldum.

Otellerde kalan müşterilerin yüzde doksanbeşinden fazlası, ya bir konferans ya da bir toplantı nedeniyle gelirler buralara. Yakasında kart taşımayan, bavulu programlar ve notlarla tıka basa dolu olmayan yegâne konuk türü diyebi-

leceğimiz münferit turist, çölde inci tanesi kadar ender rastlanan bir şeydir. Kosta Rika'da bizim grubun dışında ayrıca Kıdemli Protestocu Öğrenciler Genel Kurulu, Özgür Edebiyat Yayıncıları Konvansiyonu ve Işıkseverler Derneği (kibrit paketi koleksiyoncuları) bulunuyordu. Aslında aynı örgüte üye kişiler aynı kattaki odalara yerleştirilirler; ancak Müdüriyet, herhalde beni onurlandırmak niyetiyle, yüzüncü katta bir oda ayarlamıştı bana. Bu katın kendine ait bir palmiye ağacı korusu vardı; sadece kızlardan kurulu bir orkestra, korunun içinde bir yandan Bach çalarken bir yandan da koreografisi ustalıkla kotarılmış bir striptiz gösterisi sahneliyordu. Bütün bunlar lüzumsuzdu aslında, ancak maalesef başka boş oda olmadığından bana verdikleri odada kalmak zorundaydım. Benim kattaki barda kendime oturacak bir yer arıyordum ki geniş omuzlu, kapkara sakallı (son bir haftada yediği şeylerin mönüsünü okumak mümkündü bu sakaldan) bir şahıs, çift namlulu ağır tüfeğini askısından çıkarıp namluyu burnuma dayadı, kaba bir kahkaha atıp papavurucusunu beğenip beğenmediğimi sordu. Papavurucunun ne menem bir şey olduğu hakkında en ufak bir fikrim yoktu, ancak cehaletimi itiraf edecek kadar da saf değildim. Bu gibi durumlarda alınacak en temkinli tavır sessiz kalmaktır. Zaten de adam, ilk iş sırrını açık edip, lazer taramalı teleskop nişangâh, üç kademeli tetik ve otomatik yükleme donanımına sahip bu yüksek tesirli, mükerrer ateşli silahının özellikle papaları vurmak için imal edildiğini söyleyiverdi. Durmaksızın konuşurken cebinden katlanmış bir fotoğraf çıkardı; adamın, rahip cüppesi ve takkesi giydirilmiş bir mankene pür dikkat nişan alırken çekilmiş bir resmiydi bu. Söylediğine göre mükemmel bir nişancı olmuştu ve Roma'ya gitmek üzereydi; çok önemli bir hac ziyareti için, St. Peter Kilisesi'nde papayı vurmak için hazırdı artık. Anlattıklarının tek kelimesine bile inan-

madım ama adam çan çan konuşmaya devam ederken bir ara, uçak biletini, turistlerin yanlarında taşıdıkları dua kitabını, Amerikan Katolik hacılar için hazırlanmış bir seyahat programıyla başlarına haçlar kazılı kurşunların durduğu fişek kutusunu gösterdi bana. Tutumlu davranmak için sadece gidiş bileti almıştı, çünkü inanç sahibi insanların öfkeden deliye dönüp kendisini lime lime edeceklerinden kesinlikle emindi - o anı düşünmek bile onu keyiflendiriyordu sanki. İlk aklımdan geçen, bu adamın ya zırdeli ya da profesyonel bir fanatik terörist (bu aralar ortalıktan hiç eksik olmuyorlar) olduğuydu, ancak bir kez daha yanılmıştım. Silahı ha bire yere düşüp durduğu için tekrar tekrar yüksek bar taburesinden inmek zorunda kalmasına rağmen, konuşmaya hiç ara vermeden, aslında inançlı ve sadık bir Katolik olduğunu açıkladı bana. Dikkatle düşünüp tasarladığı eylem -"P Operasyonu" adını vermişti ona- kişisel açıdan çok büyük bir fedakârlık olacaktı; çünkü dünyanın vicdanını sarsmak niyetindeydi ve hiçbir şey böylesine aşırı uçta bir eylemden daha büyük bir sarsıntı yaratamazdı. Yapacağı şey, tam olarak Kitab-ı Mukaddes'te İbrahim'in İshak'a yapması emredilen eylemdi. Tek fark işin tersine dönmesiydi, adam bir oğul değil bir babayı kurban edecekti, hem de kutsal bir babayı. Bana yaptığı açıklamaya göre aynı zamanda da bir Hıristiyana caiz olan en makbul şehitlik mertebesine ulaşacaktı; çünkü bedeni dehşetengiz bir acıya ruhu ise ebedi lanete maruz kalacaktı - tüm bunlar insanlığın gözlerini açmak uğrunaydı. "Aman," diye düşündüm, "ortalıkta ne çok göz-açma meraklısı varmış." Adamın açıklamalarından ikna olmamıştım, iznini isteyip papanın hayatını kurtarmak -yani birilerine bu tezgâhı bildirmek- üzere yanından ayrıldım, ancak 77. katın barında tesadüfen karşıma çıkan Stantor, daha anlatacaklarımı sonuna kadar dinlemeden, Vatikan'a giden son Amerikalı turist kafilesinin XI.

Hadrianus'a sunduğu hediyeler arasında iki saatli bombayla içinde kutsal şarap yerine nitrogliserin bulunan bir varil olduğunu anlattı. Yerel gerillaların geçenlerde elçilik binasına, henüz kime ait olduğu bilinmeyen bir ayak postaladığını öğrenince Stantor'un kayıtsızlığına biraz daha anlam verebildim. Tam konuşmamızın ortasında Stantor'u telefona çağırdılar; anlaşılan adamın teki biraz önce protesto amacıyla Avenida Romana'da kendisini yakmıştı. 77. kattaki barın ortamı, benim kattakinden tamamiyle farklıydı: Balık ağından yapılma, bele kadar gelen elbiseler giymiş bir sürü çıplak ayaklı kız vardı, kimilerinin yanlarından süvari kılıçları sallanıyordu; kızlardan bazıları uzun örülü saçlarını son zamanların modasına uygun olarak dik ya da çivili yakalarına tutturmuşlardı. Bunların, Işıkseverlerin kadın üyeleri mi yoksa Özgür Yayıncılar Birliği'nde çalışan sekreterler mi olduğundan emin değildim -ama etrafta duranlara dağıttıkları renkli sayfalardan anladığım kadarıyla büyük ihtimalle ikinci gruba dahildiler. Dokuz kat aşağı, Gelecekbilimci tayfasının kaldığı kata indim, katın barında Fransız Basın Ajansı'ndan Alphonse Mauvin'le oturup bir iki kadeh içki içtim; papanın hayatını kurtarmak için son bir teşebbüste daha bulundum, ancak daha geçen ay tamamen farklı ideolojik gerekçelerle de olsa Avustralyalı bir hacının Vatikan'da yangın çıkartmasına tanık olan Mauvin, anlattığım hikâyeyi soğukkanlılıkla karşıladı. Mauvin, Manuel Pyrhullo adında bir şahısla röportaj yapmayı arzu ediyordu. Bu Pyrhullo denen adam FBI, Sûreté, Interpol ve diğer çeşitli polis teşkilatlarınca aranmaktaydı. Halka yeni bir hizmet sunan bir girişimi başlatmıştı: yani, patlayıcı kullanarak devrim yapmak konusunda uzman danışman olarak başkaları için çalışıyordu (Genelde "Dr. Güm" takma adıyla tanınıyordu). Hiçbir partinin yandaşı olmamaktan büyük gurur duymaktaydı Pyrhullo. Kurşunlarla delik deşik edilmiş bir

geceliği andıran bir kıyafet giymiş kızıl saçlı bir güzel masamıza doğru geldi; gerillalar tarafından gönderilen bu kadına muhabirin tekini gerillaların merkez üssüne götürme görevi verilmişti. Mauvin kadının peşinden dışarı çıkarken elime Pyrhullo'nun broşürlerinden birini tutuşturdu, bu broşürden dinamiti melinitten ya da fulminat cıvayı basit bir Bickford fitilinden ayırt edemeyen sorumsuz amatörlerin beceriksizliklerine artık yeter demenin zamanının geldiğini öğrendim. Tanıtma metnine göre uzmanlaşmanın doruk noktasını yaşadığımız şu günlerde kimse kendi başına bir şeyler yapmaya kalkışmıyor, herkes yetkili profesyonellerin uzmanlığına ve becerisine emanet ediyordu kendini. Broşürün arkasında, sunulan hizmetlerin bir listesi vardı, fiyatlar dünyanın en gelişmiş ve medeni ülkelerinin döviz kurları üzerinden belirlenmişti.

Tam bu sırada Gelecekbilimciler barda toplanmaya başladılar. İçlerinden biri, Profesör Mashkenasus sapsarı bir yüzle tir tir titrer bir halde koşarak daldı içeri, odasında zaman ayarlı bir bomba olduğunu söylüyordu. Bu tür durumlara alışık olduğu her halinden belli olan barmen derhal "Yere yatın!" diye bağırıp tezgâhın altına saklanıverdi. Ancak otel dedektifleri çok geçmeden bir meslektaşının profesöre eşek şakası yaptığını keşfettiler; adam kurabiye kavanozunun içine bildiğimiz çalar saat yerleştirmişti. Bunu yapan bir İngiliz olmalıydı; ne de olsa bu tür haylazlıklardan bir tek onlar zevk alır. Ancak Stantor ve yine UPI'den J. G. Howler, Amerikan hükümetinin kaçırılan diplomatlara ilişkin olarak Kosta Rika hükümetine gönderdiği muhtıra metniyle çıkagelince şaka meselesi çabucak unutuldu. Muhtıra metninin dili bütün bu tarz resmi yazışmalarda kullanılanın aynısıydı; postadan çıkan dişlerden ve de ayaklardan bahsedilmiyordu hiç. Jim, yerel yetkililerin şiddetli tedbirlere başvurabileceklerini söyledi bana; General Apollon Diaz ik-

tidardaydı ve şiddete karşı şiddet kullanmak anlamına gelen savaş yanlısı bir tutum benimsiyordu. Daimi olarak acil toplantı halinde bulunan Parlamento'da karşı saldırıya geçme önerisi yapılmıştı bile; teröristlerin serbest bırakılmalarını talep ettikleri siyasî tutukluların diplomatlardan iki kat daha fazla dişi çekilecek, çekilen bu dişler gerillaların merkez üssünün adresi bilinmediği için postrestant postalanacaktı. *New York Times* gazetesinin havayolları baskısında yer alan başmakale (Schultzberger) insan ırkını sağduyuya ve dayanışmaya çağırıyordu. Stantor, hükümetin Kosta Rika topraklarından Peru'ya -Amerika Birleşik Devletleri'ne ait- gizli askerî malzeme taşıyan bir trene el koyduğu gibi çok gizli bir bilgi aktardı bana. Her nasılsa gerillalar gelecekbilimcileri kaçırmayı akıl edememişlerdi henüz; ülkede diplomattan çok daha fazla gelecekbilimci bulunduğuna göre aslında böyle bir eylem, onlar açısından kesinlikle daha anlamlı olurdu.

Yüz katlı bir otel öylesine uçsuz bucaksız, dünyanın geri kalanından öylesine huzurlu bir yalıtılmışlık içinde bir organizmadır ki dışarıya ilişkin haberler başka bir yarımküreden geliyormuşçasına sızar içeri. Gelecekbilimciler arasında henüz panik yaşanmamıştı; Hilton'un seyahat danışma masası, Amerika'ya ya da başka yerlere geri dönmek için uçak rezervasyonu yaptırma telaşında olan konuklarla sarılı değildi. Resmi ziyafetle açılış törenleri saat ikide yapılacaktı ve ben daha üstümü değiştirip akşam pijamamı giymemiştim, acele odama çıkıp giyindim, asansörle 46. kattaki Mor Salon'a indim. Üstsüz togalar giymiş, göğüsleri unutmabeni çiçeği ve kar tanesi dövmeleriyle kaplı başdöndürücü güzellikte birtakım kızlar fuayede yanıma gelip elime kuşe kapaklı bir dosya tutuşturdular. Dosyaya göz atmadan daha henüz boş olan salona girdim, masaları görünce ağzım açık kaldı; yemeklerin bolluğundan değildi hayrete düşmem; or-

dövr tepsileri, pate tepecikleri ve süslemeler, hattâ salata kâseleri, her şey ama her şey tıpatıp cinsel organ şeklindeydi. Bir an için herhalde hayal görüyorum diye düşündüm, ama nerede olduğunu anlamadığım bir hoparlörden kimi çevrelerde sevilen bir şarkı duyuluyordu, şöyle başlıyordu şarkının sözleri: "Sanatta başarı mı, haydi öyleyse mahrem yerler dışarı! Eleştirmenler diyor ki ne fallus ne vulva, kızdırmıyor insanı bu durumda!"

İlk davetliler aheste adımlarla salona girmeye başladılar; hayli genç yaşta olmalarına rağmen gür sakallı, sık favoriliydi bu beyefendiler, kimi pijamalıydı, kimi ise hiçbir şey geçirmemişti sırtına. Altı garson pastayı getirince ve ben de tatlıların o en ahlâksızına şöyle bir bakınca artık hiç şüphem kalmadı: Yanlışlıkla başka salona girmiştim ve Özgür Edebiyat adına hazırlanmış davet sofrasında oturmaktaydım. Sekreterimi bulamadığım mazeretini uydurup apar topar kaçtım oradan, asansörle bir alt kattaki hıncahınç dolmuş olan Mor Salon'a indim (daha önce yanlışlıkla Eflatun Salon'a gitmişim). Burada verilen resepsiyonun alçakgönüllülüğü karşısında duyduğum hayalkırıklığını elimden geldiğince gizlemeye çalıştım. Soğuk büfe hazırlanmıştı, üstelik oturacak yer de yoktu; bütün sandalyeleri dışarı çıkarmışlardı, bu yüzden herhangi bir şey yemek için bu tür özel toplantılara mahsus bir çeviklik sergilemek gerekiyordu, özellikle de makbul yemeklerin önünde inanılmaz bir kalabalık oluşunca. Gelecekbilim Derneği'nin Kosta Rika şubesi temsilcilerinden Señor Cuillone, Romalı Lucullus'un müsrif ziyafetleri benzeri bir şeyin burada çok yersiz kaçacağı, ne de olsa konferansın temel tartışma konusunun, insanlık karşısında bir tehdit olarak duran ve çok yakında dünya çapında başgöstermesi beklenen açlık olduğu açıklamasını yaptı bana. Derneğe tahsis edilen imkânların kısılması gerektiğini söyleyen kuşkucular da vardı tabii; ancak böyle

bir kararla kahramanca bir tutumluluk içinde olduğumuz kanıtlanabilirdi. Her türlü yokluğa uzun zamandır alışık olan gazeteciler aramızda dolaşıyor, geleceğe dair kehanetleriyle insanları aydınlatabilecek çeşitli yabancılarla canlı röportajlar yapmaya çalışıyorlardı. Amerikan Büyükelçisi yerine Elçilikten gele gele üçüncü sekreter gelmişti, hem de dev gibi bir korumayla; salondaki tek smokinli oydu, herhalde kurşun geçirmez yeleğini pijamanın içinde saklamak zor olacağından böyle giyinmişti. Lobide şehirden gelen konukların üstlerinin arandığını öğrendim; arananların üstünden çıkan silahların lobide küçük bir dağ oluşturmaya başladığı söyleniyordu. Toplantılar saat beşten önce başlamayacaktı, yani dinlenecek zamanımız vardı, bu durumda ben de yüzüncü kattaki odama geri döndüm. Yediğim aşırı tuzlu lahana salatası ağzımı kurutmuştu, ancak benim kattaki bar öğrenci göstericiler -dinamitçiler ve kız arkadaşları- tarafından ele geçirilip işgal edilmişti ayrıca o sakallı Katolikle (ya da anti-Katolikle) aramda geçen sohbet de gözümü yıldırmıştı -bu yüzden banyodaki lavabodan doldurduğum bir bardak suyla yetindim. Sonra hatırladığım tek şey, bütün ışıkların söndüğü ve telefonun da hangi numarayı çevirirsem çevireyim beni sürekli Rapunzel masalının bant kaydına bağladığı oldu. Asansörle aşağı inmeyi denedim, ama o da çalışmıyordu. Öğrenciler koro halinde şarkı söylüyor, müziğin ritmine göre silahlarını ateşliyorlardı - umarım başka tarafa doğru sıkıyorlardır kurşunlarını diye geçirdim içimden. En iyi otellerde bile böyle olaylar yaşanıyor, tabii iyi otel olmaları onları daha az tehlikeli hale getirmez, ancak beni en çok şaşırtan, kendi tepkilerimdi. Papaya suikast girişimini planlayan adamla sohbetimden sonra tadım kaçmıştı, oysa şimdi keyfim giderek yerine geliyordu. Odanın içinde el yordamıyla dolaşırken birtakım eşyaları devirdim, karanlıkta gönlümce kıs kıs gülüyordum; dizimi bavu-

la geçirmem bile tüm insanlığa duyduğum iyi niyet hissini azaltmamıştı. Masanın üzerinde öğlen odama istettiğim kahvaltının artıklarını buldum, toplantı dosyalarından birini alıp rulo yaptım ve kalan tereyağının içine sapladım, sonra da kibritle tutuşturdum ruloyu. Bir tür meşale yaratmıştım - çıtır çıtır ötüp tütüyordu meşalem, ama yine de yeterli bir ışık veriyordu. Ne de olsa iki saatten fazla zamanım vardı, asansör çalışmadığına göre bir saat de merdivenleri inmekle geçecekti. Bir koltuğa oturup büyük bir ilgiyle içimde gerçekleşen dalgalanmaları ve değişimleri gözlemledim. Neşe doluydum, daha önce hiç bu kadar mutlu olmamıştım. Bu şahane durumun nedenlerine dair bir sürü düşünce üşüşüyordu zihnime. Zifiri karanlığa gömülmüş, el yapımı bir meşaleden uçuşan küllerle kaplı ve kesif kokulu, dünyayla bütün bağlantıları kesilmiş, masallar anlatan bir telefona sahip bu otel odasının yeryüzündeki en güzel yerlerden biri olduğunu düşünüyordum tüm ciddiyetimle. Dahası bir insanın başını okşamak ya da birinin elini sıkmak ve bir çift gözün içine uzun uzun, manalı manalı bakmak için karşı konulmaz bir istek duyuyordum.

En amansız düşmanımı kucaklayıp öpebilirdim. Eriyen yağ tısladı, sağa sola sıçradı; yağın *cızır cızır* edip alevi *coz* diye söndürebileceği fikri öylesine komiğime gidiyordu ki meşalenin ateşinin her sönüşünde kağıdı yeniden tutuşturmaktan parmaklarım yandığı halde yine de gülmekten kırılıyordum. Ne genzimi tıkayan keskin dumana ne de yanaklarımdan süzülen gözyaşlarına aldırış etmeksizin, pır pır eden ışığın altında eski operalardan aryalar söyledim. Ayağa kalkınca tökezleyip yere düştüm, yerde duran bir kütüğe çarpmıştım; kafamdaki şiş yumurta kadardı, ancak bu küçük kaza keyfimi daha da yerine getirmişti (artık böyle bir şey ne derece mümkünse). İçimi kaplayan dumandan öksürüklere boğulmuş kıkır kıkır gülüyordum, kesinlikle neşe-

mi kaçırmıyordu duman. Kalkıp yatağa girdim; çoktan akşamüstü olmasına rağmen hâlâ yapılmamıştı yatak. Bu ihmalkârlığın sorumlusu hizmetçilerdi - onları kendi evlatlarımmış gibi düşündüm: Canım cicimli laflardan, agu gugu şeklinde konuşmaktan başka bir şey gelmiyordu aklıma. Burada dumandan boğularak ölsem bile bunun, bir insanın isteyebileceği en eğlenceli, en hoş ölüm olacağını düşündüm. Bu düşünce yaradılışıma o kadar aykırıydı ki birden ciddileştim. İçimde tuhaf bir çözülme hissi uyandı. Daha önce olduğu gibi bir ışık, bir bitkinlik, her şeyi sarıp sarmalayan bir hassasiyet, var olan her şeye karşı bir sevgi kapladı ruhumu; ellerimse bir insanı -kim olduğu fark etmezdiokşayıp sevme arzusuyla kıpır kıpırdı, yanı başımda böyle biri olmadığı için kendi yanaklarımı okşamaya, parmaklarımla gıdımı sevmeye başladım; sağ elim içten bir toka yapmak üzere sol elime doğru uzandı. Şevkle titreyen ayaklarım bile bu tokalaşmaya katılma arzusundaydı. Ancak tüm bunlar olurken benliğimin derinliklerinde ıstırap sinyalleri yanıp sönmekteydi: "Bu işte bir terslik var!" diye bağırdı içimden, uzaklardan gelen cılız bir ses. "Dikkatli ol Ijon, attığın adımlara dikkat et, kendini koru! İyi havaya güven olmaz! Hadi, bir-iki-üç, sıyrıl bu ruh halinden! Zengin Yunanlı armatörler gibi kaykılmış, dumandan gözlerin yaşarmış, başında şişik ve de kalbinde evrensel bir sevgiyle oturma öyle orada! Tuzak bu, ihanet kokusu var!" Kılımı bile kıpırdatmadım. Ancak boğazım kupkuruydu, kulaklarıma kan hücum etmişti (kuşkusuz aniden bastıran mutluluk dalgası yüzünden). Şiddetli bir susamışlık hissiyle bir bardak daha su içmek üzere ayağa kalktım. Ziyafet sofrasındaki aşırı tuzlu lahana salatasını, o korkunç açık büfeyi geçiriyordum aklımdan, sonra kendimi sınamak için J.W., H.C.M. ve M.W.'yi yani en azılı düşmanlarımı düşündüm, sırtlarına birer şaplak indirmek, her birini dostça kucakla-

mak, bir çift hoş söz ve samimi düşünce paylaşmak isteğinden başka hiçbir şey hissetmiyordum onlara karşı. İşte bu gerçekten kötüye işaretti. Bir elim nikel musluğun üzerinde, diğer elimde boş bardağı tutarken donakaldım. Yavaşça suyu açtım, bardağı doldurup havaya kaldırdım ve sonra tuhaf bir sırıtmayla yüzümü buruşturup -verdiğim mücadeleyi banyonun aynasında görebiliyordum- bardaktaki suyu lavaboya boşalttım.

Musluk suyu. Tabii ya. Bendeki değişimler bu suyu içtiğim andan itibaren başlamıştı. Suya bir şey karıştırıldığı açıktı. Zehir mi? Ama bildiğim hiçbir zehir yoktu ki böylesine... Bir dakika! Belli başlı bütün bilimsel yayınların düzenli bir abonesiydim ne de olsa. *Science Today* dergisinin son sayısında insanda sebepsiz neşe ve saadet hissi uyandıran, *mülayimleştirici* (N,N-dimetilpeptokriptomidler) denen gruba dahil yeni birtakım psikotropik ajanlar üzerine bir makale yayımlanmıştı. Evet, evet! O makaleyi şimdi gözümde canlandırabiliyordum. Hedonidol, Euphoril, Inebrium, Felicitine, Emphatan, Ecstasine, Halcyonal ve daha bir sürü ilaç türevi! Bir amino grubun yerine hidroksit koyunca bu sefer Furiol, Antagonil, Rabiditine, Sadistizine, Dementium, Flagellan, Juggernol ve cinnetkancaları denilen (çünkü bu grup aşırı şiddetli davranışlara, gerek canlı gerekse cansız nesnelere saldırmaya neden oluyordu - ve grupta özellikle güçlü olanlar kanlı-kannabinoller ile maniktaklitlerdi) gruba dahil, poliparanoyak uyarıcılar elde ediliyordu.

Telefonun çalmasıyla birlikte daldığım düşüncelerden uyandım, sonra yeniden ışıklar yandı. Resepsiyonda duran bir müdür yardımcısının sesi, çıkan aksilik için kibarca özür dileyip arızanın saptandığı ve giderildiği konusunda temin etti herkesi. Odayı havalandırmak için kapıyı açtım - holde çıt çıkmıyordu- ve dumandan sersemlemiş, hâlâ in-

sanları mutlu etme, sevip okşama arzusuyla dolu öylece dikildim. Kapıyı kapatıp kilitledim, odanın ortasına geçip oturdum, kendime hâkim olmaya çalışıyordum. O anki halimi tasvir etmek öyle zor ki. Düşündüğüm şeyler aklıma burada yazıldığı kadar kolayca, uyum içinde üşüşmüyordu. Her analitik refleks koyu bir şerbete batırılmış, bir kendinden hoşnut olma lapasıyla sarılıp sarmalanmış gibiydi, lapadan da budalaca bir iyimserlik balı damlıyordu; ruhum tatlı mı tatlı bir bataklık çamuruna gömülüyordu adeta, gül goncaları arasında ve çikolata sosunda boğulur gibi; sadece en sevimsiz şeyleri düşünmeye zorladım kendimi, çift namlulu papavurucu taşıyan sakallı manyağı, Özgür Edebiyat'ın şehvet düşkünü yayıncı-pezevenklerini ve onların Babil usulü ordövrlerini ve tabii ki J.W., W.C. ve J.C.M. ile ayakaltında dolaşan diğer yüzlerce alçağı ve yılanı - ancak dehşet içinde fark ettim ki hepsini seviyordum, hepsinin kusurlarını bağışlamıştım ve (daha da kötüsü) aklıma birtakım tartışmalar geliyordu, her türlü kötülüğe ve nefrete arka çıkan tartışmalar. Derin bir arkadaş sevgisiyle yanıp tutuşan ben insanlara yardım etme, hayırlı faaliyetlerde bulunma ihtiyacı hissediyordum kuvvetle. Psikotropik zehirler yerine dulları yetimleri düşündüm hırsla, içten gelen bir duyguyla sonsuza dek bakımlarını üstlenebilirdim. Ah, geçmişte onları ihmal etmiş olmam ne kadar da utanç vericiydi! Ve yoksulları, açları, hastaları ve muhtaç durumdaki insanları düşündüm, ah yarabbim! Bir bavulun üzerine eğilmiş, muhtaç insanlara verebileceğim değerli bir eşya bulmak amacıyla her şeyi deliler gibi bavuldan çıkarırken buldum kendimi. Tehlike işareti veren o cılız sesler bir kez daha bilinçaltımdan acıyla seslendiler: "Dikkat! Tehlike! Numara, hepsi tuzak bunların! Saldır! Isır! Kaç! Atıl! İmdat!" İkiye bölünmüştüm. İçimdeki seslerin verdiği kesin emirler öylesine ani bir dalgayla yükselmişti ki bir karıncayı bile

incitmem mümkün değildi. Hilton'da farelerin, hattâ bir iki örümceğin bile bulunmaması ne kadar da yazık diye düşündüm. O küçük sevimli şeyleri nasıl da şımartırdım! Sinekler, pireler, sıçanlar, sivrisinekler, tahtakuruları - hepsi de Tanrı'nın sevgili, sevimli mahluklarıydı! Bu arada masayı, lambayı, kendi bacaklarımı kutsamakla meşguldüm. Ancak sağduyunun izleri beni henüz tamamiyle terk etmemişti; sol elimle bütün bu kutsamalara alet olan sağ elimi dövdüm, acıdan kıvranana dek dövdüm elimi. İşte bu beni cesaretlendirmişti! Belki de hâlâ bir umut vardı! Allahtan iyilik yapma arzusu beraberinde nefsime eziyet etme isteğini de getiriyordu. Başlangıç olarak ağzıma bir iki yumruk indirdim; kulaklarım çınladı, havada yıldızlar gördüm. Güzel, mükemmel! Yüzüm hissiz hale gelince baldırlarımı tekmelemeye başladım. Allahtan sert topuklu kalın bir çift çizme giyiyordum. Tedavi niyetine attığım birkaç çevik tekmenin ardından kendimi çok daha iyi - yani çok daha kötü hissettim. C.A. denen adamı tekmelemek acaba nasıl olurdu, diye düşündüm kendimi denemek için. Bu da artık olasılık dışı değildi. Baldırlarım delicesine acıyordu, ancak anlaşılan kendi kendime verdiğim zarar sayesinde aynı acının yaşlı M.W.'ye de bahşedildiğini hayal edebiliyordum artık. Duyduğum acıya aldırmadan kendime peşpeşe tekmeler savurdum. Bu aşamada sivri uçlu eşyalar da işe yaradı, önce bir çataldan sonra da giyilmemiş bir gömlekten çıkan iğnelerden faydalandım. İlerleme kaydediyordum, ancak birtakım aksilikler çıkıyordu; birkaç dakika içinde bir başka yüksek emel uğruna yine kendimi sunakta kurban etmeye hazırdım; gururdan, erdemden, soyluluk vazifelerinden dem vuruyordum. Suya bir şeyler karıştırıldığını bal gibi bildiğim halde. Sonra aniden bavulumda uyku hapları olduğunu hatırladım - bu hapları yanımda gezdirir ama kullandıktan sonra beni hep sinirli ve sıkkın yaptıklarından asla içmez-

dim. Ama şimdi bir tane alıp is kaplı yağla birlikte çiğnedim (su içmem imkânsızdı tabii), ardından da -uyku hapını etkisiz kılsın diye- dehşetli ama aynı zamanda sınır tanımaz bir sevgiyle dopdolu oturup bekledim, organizmamda patlak verecek bu kimyasal savaşın sonucunu bekledim. Daha önce hiç hissetmediğim bir aşkla yanıp tutuşmuş, görülmemiş boyutlarda bir cömertliğe kapılmıştım. Ancak kötülüğe dair kimyasal maddeler iyiliğe dair kimyasal maddelere karşı bariz biçimde direnmeye, onları püskürtmeye başlamıştı; hâlâ hayatımı yardımseverliğe adamaya hazırdım ama artık bazı tereddütlerim vardı. Tabii bir süre için dahi alçak bir adam olabilsem kendimi daha güvenlikte hissedecektim.

Yaklaşık onbeş dakika içinde üstümdeki bu hal aşağı yukarı sona erdi. Duş yaptım, havluyla kendimi iyice kuruladım, ara ara-işi sağlama almak için-yüzümü tokatlıyordum, sonra baldırlarım ve parmaklarındaki kesiklere yara bandı yapıştırdım, bedenimdeki çürükleri (bu işkence boyunca kendimi morartana dek dövmüştüm) gözden geçirdim, temiz bir gömlekle takım elbise giydim, aynada kravatımı düzeltip pelerinime çekidüzen verdim. Odayı terk etmeden önce kaburgalarıma sıkı bir yumruk indirdim -son bir sınamaydı bu- ve kapının önüne çıktım, hem de tam zamanında, çünkü saat neredeyse beş olmuştu. Otelde her şeyin normal görünmesi beni şaşırttı. Benim kattaki bar boş sayılırdı; papavurucu bir masaya yaslanmış hâlâ orada duruyordu, tezgâhın altından çıkan bir çifti çıplak iki çift ayak dikkatimi çekti, ama bunu sıradışı bir duruma yormak mümkün değildi. Birkaç militan öğrenci bir kenarda kâğıt oynuyor, diğer bir öğrenciyse gitarını tıngırdatıp popüler bir şarkı söylüyordu. Aşağı kattaki lobi kelimenin tam anlamıyla Gelecekbilimci kaynıyordu: Hepsi de kongrenin ilk toplantısına katılmak üzere yola koyulmuştu (tabii binanın alt bölümünde kongre için salon ayrıldığından Hilton'dan dışarı

çıkmaları gerekmiyordu). Böyle bir otelde kimsenin su içmeyeceğini düşününce şaşkınlığım geçti; susayanlar cola ya da schweppes içerdi, gerekirse meyve suyu, çay ya da bira, hattâ maden suyu içerlerdi. Bütün içecekler kapalı şişelerde gelirdi. Hem boş bulunup benimle aynı hatayı işleyen biri şu anda burada değil, yukarıda odasında kilitli kapılar ardında evrensel sevgi sancıları çekerek yerde yuvarlanıyor olurdu. Bu olaydan hiç bahsetmemenin en iyisi olacağına karar verdim - ne de olsa burada yeniydim ve insanlar bana inanmayabilirdi. Sanrı gördüğümü düşünerek geçiştirirlerdi meseleyi. Hem günümüzde insanların, bir kimsenin uyuşturucu meraklısı olmasından şüphelenmelerinden daha doğal ne olabilirdi ki?

Böyle ketum (ya da devekuşu misali) bir tutum izlediğim için eleştirildim daha sonra, her şeyi açıkça anlatsaydım felaketin belki de önlenebileceğini öne sürdüler. Bence bu çok saçma. En fazla otelde kalan konukları ikaz edebilirdim, oysa Hilton'da olup bitenler, Kosta Rika'daki siyasî gelişmeleri hiçbir şekilde etkilememişti.

Toplantı salonuna girerken gazeteciye uğrayıp âdetim olduğu üzere bir tomar yerel gazete satın aldım. Tabii her gittiğim yerde gazete almıyorum ama, eğitimli bir insan İspanyolca bilmese bile bu dilde yazılmış bir yazıyı ana hatlarıyla anlayabilir.

Podyumun üzerinde gündemi belirten süslü bir pano duruyordu. İlk tartışma maddesi-dünyada yaşanan kentleşme sorunu, iki-ekoloji sorunu, üç-hava kirliliği sorunu, dört-enerji sorunu, beş-gıda sorunu. Ardından toplantıya ara verilecekti. Teknoloji, ordu ve siyaset sorunları üzerinde ertesi gün durulacaktı, takiben başkanlık divanı katılımcılardan gelen teklifleri değerlendirecekti.

Programda altmışdört farklı ülkeden yüz doksansekiz konuşmacı bulunduğundan her konuşmacıya bildirisini sun-

ması için dört dakika tanınacaktı. Toplantının akışını hızlandırmak için bütün raporların önceden dağıtılıp incelenmesi gerekiyordu, konuşmacıysa sadece sayılarla konuşacak, çalışmasındaki en çarpıcı paragraflara aynı şekilde dikkatleri çekecekti. Bu denli zengin bir enformasyonu daha iyi algılayıp işleme koymak için hepimiz, daha sonra genel tartışma amacıyla ana bilgisayara bağlanacak olan taşınabilir kayıt cihazlarımızı ve cep bilgisayarlarımızı açtık. Amerikan heyetinden Stan Hazelton hissederek tekrarladığı sayılarla salonda derhal bir heyecan rüzgârı estirdi: 4, 6, 11 ve dolayısıyla 22; 5, 9 sonuç itibariyle 22; 3, 7, 2, 11'den çıkan sonuç 22 ve sadece 22 idi!! Birisi peki ama ya 5, hem 6, 18 ya da 4'e ne demeli, diyerek ayağa fırladı; Hazelton, her halükârda sonucun 22 olduğu şeklinde açık kapı bırakmayan bir cevapla karşılık verdi bu itiraza. Hazelton'un bildirisindeki sayı anahtarına bakıp 22'nin dünyanın sonu anlamına geldiğini gördüm. Bir sonraki konuşmacı Japonya'dan Hayakawa'ydı; geleceğin evine dair, ülkesinde yeni geliştirilen birtakım planlar sundu - doğumhaneleri, yuvaları, okulları, dükkânları, müzeleri, tiyatroları, paten sahaları ve krematoryumlarıyla sekizyüz katlı bir evdi bu. Değerli merhumların küllerini saklamak için yeraltı depoları, kırk kanallı televizyon, zehirlenme odalarıyla ayılma tankları, grup seks için özel spor salonları (mimarların ilerici tutumunun bir göstergesiydi bu) ve konformist olmayan alt kültür toplulukları için yeraltı mezarlıkları hep proje kapsamında olan şeylerdi. Oldukça alışılmadık bir fikir de her ailenin yaşadığı mekânı her gün değiştirmesiydi, satranç taşları -sözgelimi piyonlar ya da atlar gibi- bir daireden öbürüne taşınacaklardı. Bu uygulama, sıkıntı duygusunun hafifletilmesine yardımcı olacaktı. Onyedi kilometre küplük hacmi, okyanusun dibine oturtulmuş temeli ve bizzat stratosfere ulaşan çatısıyla bu binanın çiftleri evlendirme bilgisayarları olacak

-zıt görüşlere sahip çiftler için yapılan, sadomazoşizm ilkesine dayalı çöpçatanlık istatiksel düzeyde en istikrarlı evliliklere vesile oluyordu (çiftlerden her biri bu birliktelikte kendi hayallerinin karşılığını buluyordu)- ayrıca binada yirmidört saat hizmet veren bir intiharı önleme merkezi bulunacaktı. İkinci Japon delege Hakayawa, 10.000'e 1 ölçekli bir model üzerinde bizlere böyle bir evin neye benzeyeceğini gösterdi. Binanın kendi oksijen kaynağı vardı, ancak her şey yeniden kullanım ilkesine göre işleyeceğinden gıda ya da su rezervleri bulunmuyordu. Katı ve gaz halindeki tüm atık ürünler tüketim amacıyla ıslah edilecek ve yeniden işlenecekti. Üçüncü delege Yahakawa, insan dışkısından elde edilebilecek tüm lezzetli yiyecek ve içeceklerin bir listesini okudu. Yapay muz, zencefilli çörek, karides, ıstakoz ve hattâ hayli tiksindirici kaynağına rağmen tat açısından Fransa'nın en leziz Burgonya şaraplarıyla rekabet edebilen yapay şarap, listede sayılanlardan birkaçıydı. Söz konusu şarabın numuneleri salondaki küçük zarif şişelerde ikram edilmekteydi, folyoya sarılı kokteyl sosislerinden de vardı, gerçi kimse pek susamışa benzemiyordu, sosisler ise çaktırmadan sandalyelerin altına atıverilmişti. Bunu gördüğümde ben de aynı şeyi yaptım. İlk planda bu geleceğin evinin, güçlü bir pervane sayesinde hareketli olması, böylelikle de toplu gezintilerin mümkün kılınması düşünülmüş; ancak sonra, birincisi 900 milyon ev sözkonusu olduğu, ikincisi de topyekûn seyahat anlamsız kaçacağı için bundan vazgeçilmişti. Her bir evin 1.000 çıkış noktası olsa ve ev sakinleri bunların hepsini kullansa bile insanların binayı terk etmeleri kesinlikle imkânsızdı; son kişi de binayı terk ettiği zaman içeride yepyeni bir nesil yetişmiş olacaktı.

Japonların kendi önerilerinden hoşnut oldukları açıktı. Sonra Amerika Birleşik Devletleri'nden Norman Youhas kürsüye çıktı ve nüfus patlamasını durdurmak için yedi de-

ğişik önlem sıraladı: Kitle iletişimi ve kitlesel tutuklamalar, zorunlu bekarlık, tam ölçekli de-erotizasyon, mastürbasyona alıştırma, sodomizasyon ve -ısrarlı suçlular için- kastrasyon. Her evli çiftin çocuk sahibi olma hakkını kazanabilmek için cinsel birleşme, eğitim ve sapkınlaşmama dallarında sınavı başarıyla tamamlamaları gerekecekti. Bütün gayrimeşru çocuklar kamulaştırılacaktı; kasıtlı doğumlar için suçlu taraflar ömür boyu hapis cezasına çarptırılabilecekti. Bu raporun ekinde daha önce bize konferans malzemesiyle birlikte dağıtılan gök mavisi kuponlardan vardı. Hazelton'la Youhas daha sonra yeni birtakım mesleklerin geliştirilmesi önerisinde bulundular: Evlilik savcısı, boşanma avukatı, sapkınlık simsarı ve kısırlık danışmanı. İnsan soyuna ihanetle bir tutulan döllenmenin ağır suç sayıldığı yeni bir ceza kanunu tasarısının kopyaları derhal herkese dağıtıldı. Bu sırada seyirci balkonunda oturan bir şahıs salona molotof kokteyl attı. Polis ekibi (lobide hazır bekliyorlardı, anlaşılan böyle bir hadiseye hazırlıklıydılar) gerekeni yaptı, (en az onlar kadar hazırlıklı olan) bakım ekibi de derhal harekete geçip kırılan mobilya parçalarını ve cesetleri, üzerinde sevimli desenler bulunan, katranlı büyük bir muşambayla örttü. Raporların okunmasına ara verildiği zamanlarda yerel gazeteleri çözmeye çalıştım, tek kelime İspanyolca bilmediğim halde hükümetin başkente silahlı birlikler gönderilmesi emrini verdiğini, tüm icra makamlarını alarma geçirdiğini ve olağanüstü hal ilan ettiğini öğrenebildim. Anlaşılan dinleyiciler arasında benden başka hiç kimse otelin duvarları dışında gelişen durumun ciddiyetine vâkıf değildi. Saat yedide akşam yemeği için -bu sefer ödemeler bize aitti- toplantıya ara verdik ve ben konferansa geri dönerken hem resmi gazete olan *Nación*'un özel akşam baskısından hem de muhalif dedikodu gazetelerinden satın aldım. Bunları (bir hayli zorlanarak) inceleyince ağır tehditlerle dolu

makalelerin, kanlı baskı ya da aksi takdirde aynı derecede kanlı ayaklanma vaadinde bulunan makalelerin hemen yanı başında evrensel barışın en güvenilir teminatı olarak hassas sevgi bağları temasının işlendiği, ağdalı yavan sözlerle dolu makaleleri görüp hayrete düştüm. Bu tuhaf uyuşmazlık için aklıma gelen tek açıklama, bazı gazetecilerin o gün o sudan içtikleri, bazılarının da içmediğiydi. Tabii sağcı bir gazetenin çalışanlarının su tüketimi daha az olacaktı; gerici editörler radikal kanattaki meslektaşlarından daha iyi para kazanıyor ve bu sayede de çalışırken daha lüks sıvılar içebiliyorlardı. Öte yandan, yüce birtakım ilkeler uğruna bir parça münzevilik sergiledikleri bilindiği halde radikaller, susuzluklarını hemen hiçbir zaman suyla gidermezlerdi. Melmenol bitkisinin suyundan elde edilen mayalı *quartzupio* içkisi Kosta Rika'da sudan ucuzdu ne de olsa.

Rahat koltuklarımıza kurulmuştuk ve İsviçreli Profesör Dringenbaum tam raporundaki ilk sayıyı okumak üzereydi ki derinden gelen güçlü bir patlama sesi aniden binayı sarstı, pencelerin zangırdamasına neden oldu. Aramızdaki iyimserler, basit bir deprem olarak geçiştirdiler bunu, ancak ben, sabahtan beri otelin etrafını sarmakta olan gösterici grubun artık kundaklama taktiklerine başvurduğunu düşünüyordum. Gerçi peşi sıra gelen çok daha kuvvetli bir patlama ve sarsıntı, fikrimi değiştirmeme yol açtı; sokaklarda makineli tüfeklerin ateşlenmesinden çıkan o bildik, kesik kesik sesi duyabiliyordum. Hayır, hiç şüphem kalmamıştı: Kosta Rika düşmanlıkların alenen sergilendiği bir aşamaya gelmişti. İlk ortadan kaybolanlar muhabirlerimiz oldu; silahların sesini duyar duymaz bu yeni olayın haberini yapma heyecanıyla ayağa fırlayıp kendilerini kapıdan dışarı attılar. Ancak Profesör Dringenbaum, konuşmasına devam etti; yaşadığımız uygarlığın bir sonraki evresinin yamyamlık olacağını iddia eden hayli karamsar bir konuş-

maydı. Yeryüzünde her şeyin mevcut hızıyla devam etmesi durumunda insanlığın, dört yüz yıl içinde, yaklaşık ışık hızıyla genişleyen bir yarıçapa sahip, insan gövdelerinden oluşan canlı bir küreye dönüşeceğini hesaplayan birkaç meşhur Amerikalı teorisyenden alıntılar yapmaktaydı. Ancak yeni patlamalar raporun okunmasını kesintiye uğrattı. Aklı karışan gelecekbilimciler salonu terkedip Özgür Edebiyat konvansiyonundaki grupla birlikte lobide toplaşmaya başladılar. Özgür Edebiyatçılar'ın halinden anlaşıldığı kadarıyla, çıkan kargaşa, onları nüfus patlamasına tamamen kayıtsız olduklarını gösteren bir faaliyetin ortasında yakalamıştı. Knopf yayınevinden bazı editörlerin arkasında çıplak sekreterler duruyordu - gerçi tamamiyle çıplak sayılmazlardı, çünkü kol ve bacakları çeşitli optik tasarımlarla boyanmıştı. LSD, marihuana, yohimbin ve afyondan oluşan popüler bir karışımla dolu nargileler ile portatif su hortumları taşıyorlardı. Birisi bana özgürleştirmecilerin, daha geçenlerde Amerika Birleşik Devletleri Merkez Postane Müdürü'nün resmini yaktıklarını anlattı (anlaşılan adam toplu ensest çağrısında bulunan bir broşürün imha edilmesini emretmişti); ve şimdi de lobide toplanmış, gayet uygunsuz davranışlarda bulunuyorlardı - özellikle de durumun ciddiyeti düşünüldüğünde. Yorgun düşmüş ya da narkotik baygınlık geçiren birkaç kişinin dışında hepsi de rezilce bir tutum sergilemeye devam ediyordu. Resepsiyon tarafından gelen çığlıklar duydum, telefon santralindeki görevlilere tecavüz edilmekteydi ve leopar derisine bürünmüş koca göbekli bir beyefendi koşarak otel vestiyerine daldı, hizmetkârları kovalarken bir yandan da elindeki haşiş meşalesini sallıyordu. Ancak birkaç komi tarafından zaptedilebildi. Derken biri, asma kattan aşağı kafamıza, bir erkeğin şehvet duygusunu nasıl bir başka erkekle tatmin edebileceğini ve bunun yanı sıra diğer birçok şeyi de gös-

teren fotoğraflar attı. İlk tanklar sokaklarda boy gösterince -pencerelerden rahatlıkla görülebiliyorlardı- paniğe kapılan ışıkseverlerle öğrenci göstericiler sürüler halinde asansörlerden boşalmaya başladılar; yukarıda bahsettiğim (yayıncıların beraberlerinde dışarı çıkardıkları) pate yığınlarını ve süslü salataları ayaklarının altında çiğneyen bu yeni grup dört bir yana dağıldı. Ve bir de sakallı papa aleyhtarı vardı, kızgın bir boğa gibi böğürüp papavurucusunu delice sağa sola savurarak önüne çıkan herkesi yere deviriyordu. Kalabalığı yararak geçti, koşarak otelin önüne çıktı, binanın bir köşesinin arkasına saklandı ve -bunu bizzat gözlerimle gördüm- koşuşturan insanlara ateş açtı. Bu inançlı, ideolojik amaçlarla hareket eden fanatiğin sırası gelince kime ateş ettiğine aldırmadığı açıktı. Dehşet ve şenlik çığlıklarıyla inleyen lobi, otelin devasa büyüklükteki pencereleri kırılmaya başlayınca tam bir cehennem kargaşasına dönüştü. Muhabir dostlarımı bulmaya çalıştım, kendilerini sokağa attıklarını görünce peşlerinden gittim; Hilton'un havası gerçekten de aşırı bunaltıcı bir hal almıştı. İki kameraman otelin garaj yolu boyunca uzanan alçak beton duvarın arkasında çömelmiş, kendilerinden geçmiş bir halde herşeyi görüntüye alıyorlardı; bunun pek bir anlamı yoktu, herkesin de bildiği gibi bu tür hadiselerde ilk iş yabancı plakalı arabalar yakılır. Otelin otoparkından alevler ve dumanlar yükselmeye başlamıştı bile. Yanımda duran Mauvin, Dodge'unun alevlerin içinde çatır çatır yanmasını seyrederken ellerini ovuşturup kıkır kıkır gülüyordu - arabayı Hertz firmasından kiralamıştı. Oysa Amerikalı muhabirlerin çoğu bu durumu eğlendirici bulmamıştı. Bazılarının yangını söndürmeye uğraştıklarını fark ettim: Bunlar daha çok fakir giyimli yaşlı adamlardı ve yakındaki bir çeşmeden kovalarla su taşıyorlardı. Bu manzara tuhafıma gitti. Uzakta, Avenida del Salvación ve Avenida del Resurrección'un öte-

ki ucunda polislerin kaskları parlıyordu; ancak çepeçevre çimleri ve gösterişli palmiyeleriyle otelin önündeki meydan hâlâ boştu. Boğuk sesler çıkartarak birbirlerine seslenen titrek ihtiyarlar, baston ve koltuk değnekleriyle ayakta durabilmelerine rağmen çarçabuk bir itfaiye birliği oluşturdular; böylesi bir kahramanlık fazlasıyla şaşırtıcıydı ama sonra günün erken saatlerinde olan şeyi hatırladım ve kuşkularımı Mauvin'le paylaştım. Makineli tüfeklerin takırtısı ve patlayan mermi kovanlarından çıkan gümbürtü konuşmamızı güçleştiriyordu; Fransızın zeki yüzünü bir süre için tamamen anlamsız bir ifade kapladı, derken birdenbire gözleri parladı. "Tabii!" diye gürledi, ortalıktaki gürültüyü bastıran bir sesle. "Su! İçme suyu! Yüce Tanrım, tarihte ilk defa... *kriptokemokrasi!*" Ve bu sözlerle birlikte mecnun gibi gerisin geri otele doğru koştu. Tabii ki bir telefon bulmak amacıyla. Hatların hâlâ açık olması ise garipti.

İsviçreli Gelecekbilimcilerden Profesör Trottelreiner yanıma geldiğinde ben öylece garaj yolunda dikiliyordum. O sırada polisler saatler önce yapmaları gereken işi yapıyorlardı: Bizleri şehir meydanından ayıran parktan sürüler halinde akın etmeye başlayan insan kalabalığını durdurmak için siyah kasklar, kalkanlar ve gaz maskeleri takmış, silah ve coplarla donanımlı bir halde bütün Hilton kompleksinin etrafını kordona almışlardı. Özel polis birimleri büyük bir ustalıkla el bombası fırlatıcıları kurmuşlardı ve bunları kalabalığın üstüne doğru ateşliyorlardı; beyazımtırak yoğun duman bulutlarının çıkmasına neden olduysalar da patlamalar hayli zayıf sayılırdı. Başlangıçta gözyaşı bombası zannettim, ancak insanlar kaçışmak ve öfkeyle öksürüklere boğulmak yerine alenen solgun buhar bulutlarının etrafında toplaşmaya başladılar; bağırtıları çabucak duruldu, az sonra şarkı söylediklerini duyabiliyordum-ilâhiler okuyorlardı. Kameraları ve teypleriyle kordonla otelin girişi arasında bir

aşağı bir yukarı koşuşturan muhabirler bu durum karşısında büyülenmiş gibiydiler, gerçi ben polislerin insanları etkisiz hale getirmeye yarayan, aerosollü yeni bir kimyasal madde kullanmakta olduklarının farkındaydım. Ancak o sırada Avenida del... hangisiydi hatırlayamıyorum... işte o caddeden gelen başka bir insan topluluğu belirdi, bu insanlar her nasılsa el bombalarından etkilenmemişlerdi ya da öyle görünüyorlardı. Daha sonra öğrendim ki bu grup, polislere saldırmak değil yardımcı olmak için ilerleyişlerine devam etmişlerdi. O keşmekeşin ortasında kim böylesine incelikli bir ayrım yapabilirdi ki? Peşpeşe birkaç el bombası daha atıldı, bunları bir su bombardımanının o kendine özgü gürleme ve ıslık sesi izledi, sonunda makineli tüfekler konuştu, havayı mermilerin vızıltısı kapladı. Artık yaylım ateşi açmışlardı, ben de bu durumda garaj yolu boyunca uzanan alçak duvarı bir hendeğin göğüs siperi gibi kullanarak arkasına saklandım ve kendimi *Washington Post*'tan Stantor ile Haynes'in arasında buldum. Birkaç kelimeyle onlara bildiklerimi aktardım; böylesine flaş haber niteliğinde bir sırrı ilk olarak AFP'den bir adama bildirdiğim için öfkelendiler ve tam gaz emekleyerek otele döndüler, ancak az sonra yüzleri asık halde geri geldiler - telefon hatları artık çalışmıyordu. Ama Stantor, otel güvenliğinden sorumlu polis memurunun ağzından laf almayı başarmış, KOMSEV (Komşunu Sev) bombaları taşıyan uçakların şu sıralarda yolda olduğunu öğrenmişti. Daha sonra bölgeyi boşaltmamız emredildi ve polislerin hepsi özel filtreli gaz maskeleri taktılar. Bizlere de maske dağıtıldı.

Tesadüf bu ya Profesör Trottelreiner, psikotropik farmakoloji alanında uzmanmış; gaz maskesini hiçbir koşul altında kullanmamam konusunda uyardı beni; aerosol oranının yeterli yükseklikte olduğu durumlarda gaz maskesi, işlevini görmeyi durduracak, bu da ardından filtre yüklenmesi de-

nilen olayı doğuracaktı, insan bir saniye içinde, maske kullanmaksızın soluduğu havadan çok daha fazla bir dozu teneffüs edebilirdi. Trottelreiner soracağım soruyu tahmin ederek tek güvenli korunma yolunun ayrı bir oksijen maskesi olduğunu söyledi; böylece resepsiyona gittik, hâlâ görevinin başında olan bir görevliyi yakalamayı başardık ve onun yardımıyla yangına karşı donanım malzemeleriyle dolu bir depo bulduk, burada bol miktarda oksijen maskesi vardı: Draeger yapımıydılar, kapalı dolaşım sistemleri vardı. Bu şekilde donandıktan sonra profesör ve ben tekrar sokağa çıktık, hem de tam zamanında, ilk uçakların geldiğini haber veren o korkunç, insanın kulağının zarını delen uğultuyu duyabiliyorduk. Herkesin de bildiği gibi hava bombardımanı başladıktan birkaç dakika sonra Hilton'a yanlışlıkla KOMSEV bombaları atılmıştı; bu hata felaket sonuçlar doğurmuştu. KOMSEV'in sadece binanın zemin katının uç kanadına isabet ettiği doğruydu; binanın bu ucunda Özgür Edebiyat Yayıncıları Birliği tarafından kurulmuş sergi pavyonları bulunuyordu, bu nedenle otelde kalan konuklardan hiçbiri acil müdahale gerektirecek bir yara almamıştı. Öte taraftan asıl kabak bizleri koruyan polislerin başına patladı. Polisler çok geçmeden kitlesel boyutlara ulaşan bir sevgi nöbetine tutuldular. Gözlerimin önünde yüzlerindeki maskeleri fırlatıp atıyorlar, bol bol pişmanlık gözyaşları dökerek diz çöküyor, göstericilere kendilerini affetmeleri için yalvarıyor, copları ellerine tutuşturup kendilerini kıyasıya dövmeleri için ateşli yakarışlarda bulunuyorlardı. Havadaki ilaç oranını daha da artıran diğer bir KOMSEV bombardımanının ardından bu kolluk yalakaları önlerine çıkan herkesi öpüp kucaklamak gibi çılgınca bir telaş içerisinde birbirlerine takılıp düşüyorlardı. Tüm bu trajedinin üstünden ancak birkaç hafta geçtikten sonra olan bitene üç aşağı beş yukarı bir anlam verebildik. Hükümet, devrimin

dal budak sarmasını erkenden engellemeyi kararlaştırmıştı o sabah. Bu nedenle eşit oranlarda Felicitine, Sükuneton ve Süpercoşkunalin karışımından oluşan yaklaşık 700 kilogram bromo-sakinleştiriciyi belediyenin su sarnıcına katmıştı. Tabii ilk iş, polis ve asker kışlalarının suyu kesilmişti. Ancak işin uzmanlarından yararlanılmayınca plan suya düşmeye mahkûmdu - örneğin ne maskelerde filtre yüklenmesi olayı ne de farklı toplum kesimlerinin içme suyunu önemli farklılıklar gösteren miktarlarda tüketeceği gerçeği dikkate alınmıştı.

Polislerin yaşadığı değişim özel bir şiddet içeriyordu, çünkü Trottelreiner'in de bana açıkladığı gibi, birey, taşıdığı iyi niyetli doğal dürtülerin peşinden gitmeye ne kadar az alışıksa bu tür ilaçlar bireyin üzerinde o kadar çok etkili oluyordu. Bu durum, bir sonraki hava saldırısında iki uçak yanlışlıkla belediye binasını KOMSEV'leyince en üst kademelerde görevli çoğu polis ve askerin geçmişte uyguladıkları politikalar yüzünden hissettikleri korkunç vicdan azabına dayanamayıp intihar etmelerini açıklıyordu. Buna bir de tüm siyasî suçluların hemen salıverilmelerini bizzat General Diaz'ın -beynine kurşun sıkmadan önce- emrettiğini eklersek gece patlak veren çatışmanın olağanüstü vahşetini anlamak kolaylaşacaktır. Küçük uçak pistleri şehirden uzak olduklarından zarar görmemişlerdi, pilotlarsa emir kuluydular ve kendilerine verilen emirleri harfiyen yerine getirmişlerdi. Hava geçirmez sığınaklarda kalan polis ve asker gözlemciler, olan biteni görünce sonunda tüm Nounas'ı tam bir duygusal çılgınlık kaosuna sürükleyen sert önlemlere başvurmuşlardı. Tabii Hilton'da bütün bunları ruhumuz bile duymamıştı. Ordunun ilk silahlı birlikleri parklar ve palmiyelerle sarılı meydana girip mevzilendiğinde saat gecenin onbiriydi; polislerde görülen kardeşlik sevgisi salgınını bastırmaya gelmişlerdi. Amaçlarına ulaştılar, hem de

epeyi kan dökerek. Zavallı Mauvin, yatıştırma bombasının patladığı yerin bir adım ötesinde duruyordu; patlamanın şiddetiyle hem sol elinin parmakları hem de sol kulağı kopmuştu, ancak beni aslında o elini hayatta hiç kaale almadığına, eh, kulağın da sözünü etmeye değmeyeceğine ikna etti; hattâ istersem öbür elini de ben alabilirdim, teklifini hayata geçirmek için cebinden bir çakı çıkardı ama ben, yumuşak bir edayla çakıyı elinden alıp onu olay yerinde kurulmuş bir ilkyardım çadırına götürdüm. Orada özgür yayıncıların sekreterleri baktı ona; kimyasal dönüşümden geçmiş olan bu sekreterler şimdi bebekler gibi bağrışıyorlardı. Kimsecikleri günaha teşvik etmemek için sırtlarına mazbut kıyafetler geçirmişler, hattâ peçe takmışlardı; bu acınası yaratıkların bazıları diğerlerinden daha çok etkilenip basbayağı kafalarını kazımışlardı. İlkyardım alanından dönerken bir grup yayıncıya rastlamak gibi bir bahtsızlık geldi başıma. Gerçi onları ilk bakışta tanıyamadım: Belleri iple bağlı (bu ipleri aynı zamanda kendilerini kırbaçlamak için kullanıyorlardı) çuvallar giymişlerdi; merhamet dileneрek, haykırarak ayaklarıma kapandılar ve kendilerini evire çevire kırbaçlamam için yalvardılar, çünkü onlar toplumu baştan çıkarmışlardı. Bu kırbaç meraklılarına daha yakından bakıp da hepsinin *Playboy* dergisi çalışanı olduğunu gördüğümde duyduğum hayreti sizler takdir edin, üstelik yazı işleri müdürü de aralarındaydı! Bu beyefendinin vicdanı içini öylesine kemiriyordu ki gitmeme izin vermiyordu. Hepsi de yakalarından çekiştiriyordu beni, oksijen maskem sayesinde saçlarının kılına dokunabilecek tek insanın ben olduğumu anlamışlardı. Daha fazla direnmem mümkün değildi, sonunda hiç istemediğim halde taleplerine boyun eğdim. Çok geçmeden kollarım ağrımaya başladı, nefes almakta güçlük çekiyordum -oksijen tüpüm bitince bir başkasını bulamamaktan korkuyordum- bu arada yayıncılar

uzun bir sıra oluşturmuşlar, sıranın kendilerine gelmesinin sabırsızlığıyla tir tir titriyorlardı. Sonunda onlardan kurtulmak için Hilton'un ek binasındaki KOMSEV patlamaları yüzünden lobiye saçılan, ortalığı Sodom ve Gomorra şehirlerinden beter hale sokan o renkli, devasa posterleri yerden toplamalarını söyledim; verdiğim talimatları dinlediler ve posterleri otelin önünde dev bir tepe halinde yığıp yaktılar. Ne yazık ki parkta üslenmiş bir topçu birliği şenlik ateşimizi bir tür işaret olarak algılayıp üzerimize ateş açtı. Tabana kuvvet kaçtım oradan, ama heyhat, otelin zemin katında Harvey Simsworth adında birine rastladım. Bu şahıs, masalları düpedüz pornografiye uyarlamak gibi (*Ali Baba ve Kırk Sapıklar*'ın yazarıydı kendisi) kazançlı bir proje akıl etmiş, daha sonra da dünya edebiyatı klasiklerini yeniden kaleme alarak (*Venedik Tacizi* gibi eserler vermişti) servetine servet katmış bir yazardı; tüm geleneksel masallardaki "gizli seks yaşamı"nı ortaya çıkarmak gibi basit bir teknik kullanmıştı - örneğin Pamuk Prenses yedi cücelerle aslında ne haltlar karıştırmıştı; delikanlı genç kıza neler yapmıştı; Alaaddin sihirli lambasını ne amaçlarla kullanmıştı, vs. vs. Kolumun yorgun düştüğünü söyleyerek paçayı kurtarmaya çalıştım. Bu durumda -diye haykırdı, gözyaşlarına boğularak- onu en azından tekmeleyebilirdim. Elden ne gelirdi? Onu reddetmek gaddarlık olurdu. Daha sonra tüm bu çabalardan bitap düşmüş bir halde kendimi yangın söndürücülerin durduğu odaya doğru sürükledim, şansıma kullanılmamış birkaç oksijen tüpü daha bulabildim. Profesör Trottelreiner de oradaydı, halka halinde toplanmış bir yangın hortumunun üzerinde oturmuş, gelecekbilimle ilgili makaleler okuyordu; profesyonel dünyanın ha bire konferanslara katılmakla geçen telaşı içinde biraz boş zaman bulabildiği için mutluydu. Bu arada KOMSEV bombaları peşpeşe yağmaya devam ediyordu. Profesör şiddetli sevgifelci vakalarında -sinir tut-

masıyla birlikte görülen evrensel iyi niyet krizleri özellikle ciddiyet arz ediyordu- midenin yıkanmasına alternatif olarak yüklü dozda hintyağının yanı sıra yara merhemi uygulanmasını da tavsiye etti.

Basına ayrılmış odada Stantor, (*Herald* gazetesinden) Wooley, Sharkey ve (geçici bir süre için *Paris Match* dergisinde çalışan bir fotoğrafçı olan) Kuntze yüzlerinde maskelerle kağıt oynamaktaydılar. Telefonlar çalışmadığından kendilerine daha iyi bir meşgale bulamamışlardı. Onları seyretmeye başlamıştım ki önemli bir Amerikalı gazeteci olan Joe Missenger, mülayimleştiricilerin etkisini gidermek için polislere furiol tabletlerinden verildiğini haykırarak içeri daldı. Bunun ne anlama geldiğini derhal anlayıp zemin kata koştuk, ancak haber fos çıktı. Bunun üzerine etrafı kolaçan etmek üzere dışarı çıktık; otelimizin üstten yirmi ya da otuz katının yerinde yeller estiğini orada öğrendim; odam içindeki her şeyle birlikte moloz yığınlarının arasında kaybolmuştu. Gökyüzünün dörtte üçünü alevler sarmıştı. Kask giymiş iriyarı bir polis bir genci kovalıyor, gür bir sesle, "Dur, Allah aşkına dur, *Seni seviyorum!*" diye bağırıyordu - ancak sözkonusu genç bu uyarılara kulak asmıyordu. Ortalık bir parça yatışmıştı ve meslekî araştırma dürtüleriyle gaza gelen muhabirler temkinli adımlarla parka doğru ilerliyorlardı. Ben de onlarla birlikte hareket ettim. Şeytan'a ve Allah'a tapınma ayinleri olmak üzere çeşitli dinî ibadet biçimleri sergilenmekteydi, sivil polislerse alenen katılıyordu bu ayinlere. Biraz ötede gözyaşları döken, saçını başını yolan büyük bir insan kalabalığı duruyordu; başlarının üzerinde ŞURATIMIZA TÜKÜRÜN, BİZLER MUHBİRİZ! yazılı kocaman bir afiş tutuyorlardı. Bu tövbekâr Yahudaların sayısına bakılırsa hükümet onları beslemek için çok para dökmüş olmalıydı - bu paralar pekâlâ Kosta Rika'nın ekonomik durumunu iyileştirmek gibi daha hayırlı işlere har-

canabilirdi. Hilton'a döndüğümüzde başka bir kalabalığa rastladık. Daha ziyade canayakın Saint Bernard'lar gibi davranan polis köpekleri otelin barında bulunan en pahalı içki şişelerini alıp kaçıyor, bunları gelişigüzel dağıtıyordu. Barda ise polislerle göstericiler kolkola girmiş sırayla vatansever ve devrimci türküler söylüyorlardı. Zemin kata sığınmayı denedim, ama orada da insanlar sürekli değişimden geçerek oynayıp sıçrıyorlardı, bütün bunlara daha fazla dayanamayıp Profesör Trottelreiner'le konuşmak üzere yangın söndürücülerin durduğu odaya gittim. Bir de ne göreyim! Profesör üç partner bulmuş, briç oynuyordu. Bir doktora öğrencisi olan Quetzalcoatl, asını koz olarak sürdü; profesör bu hareket karşısında o kadar kızdı ki hışımla masadan kalktı. Tam bu sırada Sharkey kafasını kapıdan içeri uzatıp radyoda General Aquillo'nun konuşmasına tesadüf ettiğini duyurdu: Şehre konvansiyonel bombalar atarak ayaklanmayı bastıracaklardı. Kısa bir savaş meclisi düzenledikten sonra Hilton'un en alt katına, yani yeraltı kanalizasyon sisteminin bulunduğu yere çekilmeye karar verdik. Otelin mutfağı yerle bir olduğundan yiyecek hiçbir şey kalmamıştı; aç göstericiler, Işıkseverler ve yayıncılar, otelin yanındaki ek binanın bir köşesine kurulu terk edilmiş *centro erotica*'da buldukları çikolatalı pastiller, iştah açıcı garnitürler ve diğer aburcuburla midelerini doldurmuşlardı. Bu yiyeceklerde bulunan cinsel uyarıcılar damarlarındaki mülayimleştiricilerle karışmaya başlayınca yüzlerinin nasıl değiştiğini gördüm. Bu kimyasal uçuşun nerelere varabileceğini düşündükçe tüyleri diken diken oluyordu insanın. Gelecekbilimcilerin Hintli ayakkabı boyacılarıyla eşleştiğini gördüm, otel kapıcılarının kollarında gizli ajanlar gördüm ve de besili kocaman farelerin kedilerle kardeşçe dolaştığını - polis köpekleriyse önlerine gelen her şeyi ve herkesi yalamakla meşguldüler. Yoğun bir kalabalığı yarıp geçmek zorunda olduğumuz için

yavaş ve zar zor ilerliyorduk, bir yandan sırtımdaki oksijen tüpleriyle mücadele eden ben, en arkadaydım. İnsanlar kollarımı, bacaklarımı elliyor, öpüyor, okşayıp bana tapınıyor, kâh kucaklayarak kâh oramı buramı sıkıştırarak beni boğuyorlardı, bense inatla ilerlemeye devam ettim, ta ki Stantor'un zafer dolu çığlığını duyana dek: Stantor kanalizasyon girişini bulmuştu! Gücümüzün son damlasını da kullanıp ağır kanalizasyon kapağını kenara çektik ve teker teker beton kuyunun içine indik. Demir merdivenin basamağından ayağı kayan Profesör Trottelreiner'i tuttum ve konvansiyonun bu noktaya geleceğini hiç hayal edip etmediğini sordum. Cevap vereceğine elimi öpmeye kalkıştı, derhal işkillendim; anlaşılan maskesi gevşeyerek ilacın bulaştığı havadan bir miktar yutmasına neden olmuştu. Hiç vakit kaybetmeden üzerinde fiziksel işkence uyguladık, saf oksijen teneffüs etmeye zorladık onu ve yüksek sesle Hayakawa'nın raporunu okuduk - bu Howler'ın fikriydi. Sonunda profesör kendine geldi, ağır birtakım küfürler savurarak da bize ayıklığını fazlasıyla kanıtlamış oldu, ardından yolumuza devam edebildik. Aniden fenerimizin cılız ışığında kanalizasyonun yağ öbekleriyle kaplı karanlık duvarını gördük; işte bu çok hoş bir manzaraydı, çünkü artık KOMSEV'lenmiş şehrin yüzeyiyle aramızda dokuz metrelik bir toprak yığını vardı. Bu sığınağı ilk akıl edenlerin bizler olmadığını gördüğümüzde duyduğumuz şaşkınlığı takdir edersiniz. Orada, beton platformun üzerinde Hilton'un yöneticileri tam kadro oturmaktaydılar; bu uyanık görevliler, otel havuzunda duran şişirilebilir şezlongları, transistörlü radyolar, bol miktarda scotch ve burbonla zengin bir piknik yemeği getirmişlerdi beraberlerinde. Onlar da oksijen maskeleri taktıklarından yanlarındaki şeyleri seve seve bizlerle paylaşmaları yok denecek kadar zayıf bir ihtimaldi. Ancak tehditkâr bir tavır takınıp onları ikna etmeyi başardık (ne de

olsa sayıca biz üstündük). Ve böylelikle biraz kulaklarını büktükten sonra tam bir mutabakata vardık, hep beraber soğuk ıstakoz yemeğe koyulduk. Gelecekbilim kongresinin ilk günü, programda yer almayan bu sürpriz yemekle sona erdi.

* * *

Fırtınalı olaylarla geçen günün sonunda hayli yorgun düşmüştük. Artık geceyi mevcut koşulların sunduğu kısıtlı imkânlarla geçirecektik, ne de olsa kanalizasyonun şaşmaz izlerini taşıyan, daracık beton bir platform üzerinde uyumak zorundaydık. İlk sorun, otel yöneticilerinin düşünceli davranıp yanlarında getirdikleri şezlongların adil bir biçimde paylaşılmasında yaşandı. Oniki kişiye altı şezlong düşüyordu; zira altı kişilik yönetim ekibi bu döşekleri (yoldaşlık ruhuyla) özel sekreterleriyle paylaşmayı düşünmüşlerdi. Stantor'un önderliğinde kanalizasyona girmiş olan bizlerse toplam yirmi kişiydik. Bu yirmi kişinin arasında Gelecekbilim ekibinden Profesör Dringenbaum, Hazelton ve Trottelreiner, CBS'den birkaç muhabirle televizyon yorumcusu, yolda bizlere katılan iki kişi, deri ceketli, kovboy çizmeli, yapılı bir adamla (kim olduğunu bilen yoktu) *Playboy*'un yazı işleri müdürünün özel sekreterliğini yapan küçük Josephine Collins yer alıyordu. Stantor, Josephine'in geçirdiği kimyasal değişimden açıkça faydalanmak niyetindeydi; duyduğum kadarıyla daha şimdiden kadını anılarının telif hakkını vermeye ikna etmiş. Altı şezlonga otuz küsur talipli çıkınca ortam fena halde gerginleşti. Bu geçici yatakların her iki tarafına dizilmiş, birbirimize dik dik bakıyorduk, artık oksijen maskeleriyle ne kadar dik dik bakılabilirse. Aramızdan biri, üçe kadar saydıktan sonra hepimizin aynı anda maskelerimizi çıkarmamızı önerdi; bu sayede herkesi bir özgecilik duygusu saracak ve herhangi bir çekişmeye fırsat

kalmayacaktı. Lâkin kimse bu planı uygulamaya pek istekli görünmüyordu. Epeyi bir didişmeden sonra nihayet uzlaşmaya varabildik: Kura çekecek ve sırayla üçer saat uyuyacaktık. Kura çekiminde, bazılarımızın hâlâ üzerinde taşıdığı, o gök mavisi çiftleşme kuponlarının koçanlarını kullandık. İlk uyku sırası Profesör Trottelreiner'le bana çıktı. Trottelreiner, aynı yatakta, daha doğrusu aynı şezlongta uyumak zorunda olduğumuzu düşününce öyle pek de arzu edilir bir sıskalıkta ve incelikte sayılmazdı. Bir sonraki ekip bizi sarsarak uyandırdı ve onlar yerlerimizi alıp keyiflerine bakarken biz de kanalizasyonun bir köşesinde yere çömelip sinir içinde tüplerimizdeki basınç oranını kontrol ettik. Oksijenin bizleri birkaç saatten daha fazla idare etmeyeceği gayet açıktı. Eninde sonunda mülayimleşeceğimiz gibi acı bir gerçek kaçınılmaz görünüyordu. Üzerimize kasvet çöktü. O mutluluk halini daha önce tattığımı bilen arkadaşlar merak içinde bana bu duygunun neye benzediğini sordular. Aslında o kadar da kötü bir duygu olmadığı konusunda temin ettim onları, ancak söylediklerime inanmadan konuşmuştum. Hepimizi uyku bastı; kanalizasyona düşmemek için artık elimize ne geçtiyse onlarla kendimizi kanalizasyon kapağının altındaki demir basamaklara bağladık. Tedirginlik içinde kestirirken o ana kadar duyduğum her şeyden daha güçlü bir patlama sesiyle irkildim; karanlıkta etrafıma bakındım - pilden tasarruf etmek için biri dışında fenerlerin hepsi söndürülmüştü. Kanalizasyonun kenarı boyunca besili kocaman fareler koşuşturuyordu. Garip olan tek sıra halinde, arka bacakları üzerinde yürüyor olmalarıydı. Kendimi çimdikledim, yo hayır, rüya görmüyordum. Profesör Trottelreiner'i uyandırıp ona gördüğüm şeyi işaret ettim, bir anlam veremedi. Fareler ikişer ikişer yürümeye başlamıştı, bizi taktıkları falan yoktu; en azından yalamaya kalkışmıyorlardı. Profesör iyiye yordu bu durumu; hava hemen he-

men temiz sayılırdı. Temkinli bir biçimde çıkardık maskelerimizi. Fareler iki bacak üzerinde yaptıkları gezintilerini sürdürürken sağımdaki gazetecilerin ikisi de derin uykudaydı, ancak tam o sırada profesör ve ben hapşırdık. Burun deliklerimizi kaşındıran bir şey vardı - ilk başta kanalizasyonun kötü kokusundandır diye düşündüm, kökleri fark edene kadar. Ayaklarıma bakmak üzere eğildim. Hayır efendim -yaklaşık dizlerimden aşağı- basbayağı kök salıyordum ve üst tarafım da yeşeriyordu. Şimdi de kollarım tomurcuklanıyor, tomurcuklar çabucak patlayıp bizzat gözümün önünde açıyordu. Doğru, yapraklar bir hayli solgundu, ancak yeraltında büyüyen bitkilerde sık rastlanan bir durumdu bu. Her an meyve vermeye başlayabilirmişim duygusuna kapıldım. Trottelreiner'e bu konu hakkındaki görüşlerini sormak istiyordum, ancak öylesine hışırdıyordu ki sesimi yükseltmek zorunda kaldım. Uykuda olanlar ise silme leylak ve kırmızı renkli çiçek kaplı, budanmış bir çalı sırasını andırıyorlardı. Fareler yaprakları kemiriyor, pençeleriyle bıyıklarını düzeltiyor ve daha da irileşiyordu. Bir gıdım daha büyürlerse tam üstlerine binmelik kıvama gelecekler, diye düşündüm. Tıpkı bir ağaç gibi güneş hasretiyle yanıp tutuşmaktaydım. Sanki çok çok uzaklardan, aralıklı bir gökgürültüsü işitiyordum, hafif hafif bir şeyler yağıyordu, seslerin koridorlarda yankılanmasını andıran bir gümbürtü vardı. Önce kızardım, sonra sarardım, en sonunda yapraklarım rüzgârla birlikte uzaklara savruldu. Ne yani -diye düşündüm, şaşkın- sonbahar mı geldi?

Eğer geldiyse toparlanıp gitmek gerekiyordu; kök salmayı bırakıp kulak kabarttım. Ah, evet, borazanlar ötüyordu. Sırtında eyer olan bir fare -gerçekten mükemmel bir kemirgen türüydü- başını çevirdi ve ağır, sarkık gözkapaklarını kırpıştırarak Profesör Trottelreiner'in kederli gözleriyle baktı bana. Bir an şüpheye düşüp duraksadım; eğer gördü-

ğüm şey profesörün fare kılığına bürünmüş hali idiyse üstüne binmek yakışık almazdı; diğer taraftan da eğer sadece az biraz profesöre benzeyen bir fareyse endişelenmeme gerek yoktu. Ancak borazanlar tekrar ötmeye başlamıştı, eyerin üstüne doğru atıldım - ve kanalizasyona düştüm. Leş gibi su, sonunda kendime gelmemi sağladı. Tiksinti ve öfkeden titreyerek gerisin geri platforma tırmandım. Fareler isteksizce yer açtılar bana. Hâlâ iki bacak üzerinde dolaşmaktaydılar. Ah tabii -diye dank etti kafama- halüsinojenler! Ben kendimi ağaç zannedebildiğime göre onlar neden kendilerini insan zannetmesin ki? Telaş içinde, el yordamıyla oksijen maskemi arayıp buldum, başıma taktım, ancak hafif çekinerek soluyordum havayı, başıma taktığım şeyin bir yanılsama değil de gerçek bir maske olduğundan nasıl emin olabilirdim?

Aniden her yer aydınlandı; başımı kaldırdım ve kanalizasyon kapağının açık olduğunu gördüm; Amerikalı bir çavuş tutmam için elini uzatıyordu.

"Hadi!" diye bağırdı. "Hadi!"

"Nasıl yani, helikopterler geldi mi?" Ayağa fırladım.

"Çabuk olun!" diye bağırdı. "Kaybedecek bir saniyemiz bile yok!"

Bu esnada diğerleri de uyanmıştı. Merdiveni tırmandım.

"Zamanı geldi!" dedi arkamdan yukarı çıkan Stantor hırıltılı bir sesle.

Dışarısı alevlerin ışığıyla apaydanlıktı. Baktım - helikopter falan yoktu, paraşütçü gibi giyinmiş kasklı birkaç asker vardı, o kadar. Koşum takımı benzeri bir şey verdiler bize.

"Bu da nesi?" diye sordum, kafam karışmış.

O şeyi eyer gibi sırtıma takmaya başladı askerler. "Sanrı görüyorum!" diye düşündüm.

"Hiç bile," dedi çavuş. "Bunlar atlama kılıfı, münferit roket taşıyıcılarımız yani, yakıt deposu sırt çantasında. Hadi

tut şunu." Ve elime bir tür kol tutuşturdu, bu arada arkamda duran bir asker de omuz kayışlarını ve kemeri sıkıca bağlıyordu. "Oldu işte!"

Çavuş sırtıma bir şaplak indirip bir düğmeye bastı. Uzun, yırtıcı bir ıslık sesi duyuldu ve çantanın ağzından beyaz bir duman bulutu fışkırıp bacaklarımı sardı. Bir anda tüy gibi havaya yükselmiştim.

"Bu şeyin nasıl sürüleceğini bilmiyorum ki!" diye bağırdım, parıldayan, alev alev yanan geceye doğru süzülürken.

"Öğrenirsin!" diye bağırdı çavuş aşağıdan. "Güney açını Kuzeyyyy Yıldızı'naaaa göre hesaplaaa!"

Aşağı baktım. Daha yakın bir zamana kadar Hilton'un bulunduğu yerdeki devasa moloz yığınının üzerinde uçuyordum. Bu yığının yanında bir avuç kadar insan vardı; biraz ötedeyse patlayıp duran kan kırmızısı ateşten bir halka, küçük ve yuvarlak bir nesneyi aydınlatmaktaydı - açık şemsiyesiyle kalkışa geçmek üzere olan Profesör Trottelreiner'di bu. Kayışlarımla kemer tokalarının sıkıca bağlı olup olmadığını kontrol ettim. Güç kaynağı gürlüyor, çınlıyor, tıslıyordu; itici buhar borusu baldırlarımı yakmaya başlamıştı, bunun üzerine dizlerimi mümkün olduğu kadar yukarı çektim, ancak bu da dengemi kaybetmeme neden oldu, tam bir dakika boyunca dengesiz bir tencere kapağı gibi havada döndüm durdum. Ama sonra hiç düşünmeden kola yapışmışım, bu hareket jetlerin istikametini değiştirmişti herhalde, zira sonra hatırladığım tek şey, yatay vaziyete geçtiğim ve havada rahatlıkla, hattâ zevkle seyrettiğimdi - hoş nereye gittiğim hakkında en ufak bir fikrim olsaydı her şey çok daha eğlenceli olabilirdi. Kolu idare ederken aynı zamanda da aşağıda uzanan manzaranın tamamını görmeye çalışıyordum. Bina yıkıntıları kapkara birer yılan dişi gibi giderek yükselen alev duvarlarının önünde boy gösteriyordu. İncecik -mavi, kırmızı, yeşil- ateş kıvılcımları beni karşılamak

üzere yerden yukarı doğru uçuşuyor, çığlık çığlığa yanımdan geçiyordu ki üzerime ateş edildiğini farkettim. Olanca hızımla kolu ittim. Güç kaynağı bozuk bir kazan gibi aksırıp tıksırıyor, bacaklarımı haşlıyordu, sonunda beni tepetaklak kapkara boşluğun içine yuvarladı. Rüzgâr kulaklarımda uğulduyordu, cüzdanımın, çakımın ve diğer zımbırtıların ceplerimden kayıp düştüğünü hissettim ve pike yaparak peşlerinden gitmeyi denedim ama, hepsi de gözden kaybolmuştu. Sessiz yıldızların altında yapayalnız, hâlâ tıslayıp tükürükler saçarak, vızıldayarak uçmaya devam ediyordum. Kuzey Yıldızı'nı aradım konumumu saptamak için, ama onu bulduğumda güç kaynağı son nefesini verdi ve ben giderek artan bir hızla taş gibi aşağı düşüverdim. Çok büyük bir şans eseri olarak tam yere değmek üzereyken -soluk, kıvrılan bir otobanla ağaçların gölgelerini ve bazı çatıları görebiliyordum- hortumun ağzından çıkan son bir buhar fışkırması düşüşümü engelleyip çimenlerin üzerine, hem de gayet yumuşak bir iniş yapmamı sağladı. Biri yakınlardaki bir hendekte uzanmış inliyordu. Ne acayip olur, diye düşündüm, hendeğin içindeki bizim profesör ise eğer! Gerçekten de oymuş. Kalkmasına yardım ettim. Profesör gözlüklerini kaybettiğinden şikâyet ederek elleriyle her yerini yokladı. Onun dışında iyi görünüyordu. Sırt çantasını çıkarmakta kendisine yardım etmemi istedi. Çantanın üzerine eğilip yan ceplerden birinden bir şeyler çıkardı-çelik borular ve bir tekerlek.

"Şimdi de seninkiler..."

Benim çantamdan da bir tekerlek çıkardı, bir süre uğraştı ve sonunda haykırdı:

"Atla! Hadi gidiyoruz!"

"Bu da nesi? Nereye gidiyoruz?" diye sordum hayret içinde.

"İki kişilik bir bisiklet. Washington'a," diyerek kısa ve öz konuştu profesör, tek ayağını pedala yerleştirmişti bile.

"Sanrı görüyorum!" diye düşündüm hızla.

"Saçmalama!" dedi Trottelreiner bir of çekerek. "Sıradan bir paraşütçü malzemesi işte."

"Pekâlâ, ama bu şeyi kullanmayı nereden biliyorsunuz?" diye sordum arka seleye tırmanırken. Profesör pedala bastı ve çimenlikten asfaltın başladığı yere doğru ilerledik.

"ABD Hava Kuvvetleri'nde çalışıyorum!" dedi çılgınca pedal çevirirken.

Hatırlayabildiğim kadarıyla Washington'la aramızda, Panama'yı saymazsak Peru ve Meksika vardı.

"Bisikletle asla başaramayız bu işi!" diye bağırdım rüzgâra karşı.

"Ama buluşma yerine kadar götürür bizi!" diye karşılık verdi profesör aynı şekilde bağırarak.

Yani profesör göründüğü gibi sade bir Gelecekbilimci değil miydi? Bu sefer yine nasıl bir belâya sokmuştum başımı? Büyük bir belâ olduğu kesindi... Hem zaten Washington'da ne işim vardı benim? Frene basmaya başladım.

"N'apıyorsun?" diye homurdandı gidonlara yapışmış, kambur duran profesör. "Devam et!"

"Hayır, ben iniyorum!" dedim kararlı bir sesle.

Bisiklet yavaşlayıp durdu. Dengesini kaybetmemek için tek ayağını yere basan profesör alaycı bir el hareketiyle çevremizi saran karanlığı gösterdi bana.

"Gönlün bilir. Sana kolay gelsin!"

Bisikletin arka lambasının kırmızı ışığı gecenin karanlığına karışırken "Her şey için teşekkür ederim!" diye seslendim arkasından. Yön duygumu tamamen yitirmiştim, kafamı toparlamak için üzerinde kilometre işareti olan bir direğe tünedim.

Baldırıma batan bir şey vardı. Dalgın bir halde aşağı uzandım ve elime gelen birtakım dalları koparmaya başladım. Canım yanıyordu. "Eğer bu dallar bana aitse," dedim

kendi kendime, "o zaman kesinlikle hâlâ sanrı görüyorum!" Tam eğilip bakmak üzereydim ki parlak bir ışık yüzüme vurdu. Gümüş rengi bir çift far savrularak köşeyi döndü, devasa bir araba gölgesi durdu ve arabanın kapısı hızla açıldı. Gösterge panelinin üzerinde sıra sıra yanıp sönen mavi, yeşil, altın sarısı ışıklar, naylon çorap giymiş bir çift düzgün bacak, gaz pedalının üzerinde duran yılan derisi iskarpinler, bana doğru dönmüş kıpkırmızı dudaklı karanlık bir yüz ve direksiyonu tutan parmaklarda parıldayan elmas taşlar; arabanın içindeki manzara buydu.

"Gideceğiniz yere kadar bırakabilirim."

Arabaya bindim. Öylesine afallamıştım ki dallar falan aklımdan uçup gitmişti. Çaktırmadan elimi bacaklarımın üzerinde gezdirdim. Çalı çırpıydı alt tarafı.

"Aa, bu kadar çabuk mu?" diye sordu kadın alçak, duygulu bir sesle.

"Ne demek istiyorsunuz?" dedim, söylediğine hiçbir anlam veremeyerek.

Kadın omuzlarını silkti. Motor gücü yüksek olan araba ileri doğru atıldı, fosforlu yol şeriti karanlığın içinden üzerimize doğru akıyordu hızla; kadın bir düğmeye bastı ve gösterge panelinin altından canlı bir melodi duyulmaya başladı. Yine de bu işte bir terslik var, diye düşündüm. Anlamsızdı. Evet, bacağımdaki şeylerin dal değil sadece çalı çırpı olduğu doğruydu. Ama yine de bir terslik vardı!

Kadını baştan aşağı süzdüm. Çok güzeldi, insanı derhal baştan çıkartan, şeytansı ve tatlı bir güzelliğe sahipti. Lâkin etek yerine üzerinde kuştüyleri vardı. Devekuşu tüyü müydü bunlar? Sanrı mı görüyordum?... Kadınların kılık kıyafeti öyle bir hal almıştı ki ne düşüneceğini bilemiyordum. Yol bomboştu; hız göstergesinin üzerindeki ibreyi iyice sağa yatırana dek gaza basmış gidiyorduk. Aniden arkadan bir el saçıma yapıştı. Durduğum yerde sıçradım. Oysa o uzun tır-

naklar, canice bir amaç gütmeksizin şefkatle tırmalıyordu ensemi.

"Sen de kimsin?" Kurtulmaya çalışıyor ancak başaramıyordum. "Lütfen bırak beni!"

İleride titreşen birtakım ışıklar vardı, sonra aniden bir ev belirdi, çakıltaşları tekerleklerin altında ezildi ve araba keskin bir dönüş yapıp kaldırımın önünde durdu.

Hâlâ saçımı tutmakta olan el, bir başka kadına aitti; soluk tenli, zayıf bir kadındı, karalar giymişti ve güneş gözlüğü takıyordu. Arabanın kapısı aniden açıldı.

"Neredeyiz?" diye sordum.

Tek kelime etmeden üzerime çullandılar, direksiyondakinin itmesi -çoktan kaldırıma çıkmış olan- diğerinin de çekmesiyle birlikte zorla arabadan indirildim. Evde bir parti devam ediyordu; müziğin sesini, sarhoşların naralarını duyabiliyordum, garaj yolunun yakınındaki çeşme, pencerelerden süzülen ışıkla birlikte bir sarı bir mor renk alıyordu. Refakatçilerim kollarımdan sıkıca tuttular beni.

"Ama gerçekten hiç vaktim yok," diye mırıldandım.

Hiç aldırış etmediler. Karalar giymiş olan kadın üzerime eğilip sıcak nefesini kulağıma üfledi:

"Hoh!"

"Efendim?"

Bu arada evin kapısına varmıştık; iki kadın da gülmeye başladı, tabii ki bana gülüyorlardı. Her şeyleriyle iticiydiler, ayrıca yavaş yavaş küçülüyorlardı. Diz mi çöküyorlardı yoksa? Hayır, bacakları kuştüyleriyle kaplıydı. "Haa!" dedim kendi kendime, rahat bir nefes alarak, "Demek yaşadıklarım gerçekten sanrıymış!"

"Sanrı ha?" diye burnundan konuştu güneş gözlüğü takan kadın. Siyah incilerden örülü el çantasını havaya kaldırıp başıma geçirdi. İnledim.

"Sanrı neymiş gör bakalım, bok herif!" diye bas bas ba-

ğırdı diğeri ve başımın aynı noktasına hunharca vurdu. Başımı kollarımla örterek yere düştüm. Gözlerimi açtım. Profesör Trottelreiner elinde şemsiyesiyle eğilmiş bana bakıyordu. Kanalizasyon platformunun üzerinde yatmaktaydım. Fareler hiçbir şey olmamışçasına ikişer ikişer yürüyorlardı.

"Neren, neren acıyor?" diye sordu profesör. "Burası mı?"

"Yok, burası..." Başımdaki şişi gösterdim ona.

Şemsiyenin ucunu kaldırıp yaralı yerimi dürttü.

"İmdat!" diye bağırdım. "Yalvarırım, yeter artık! Ama neden..."

"Sana yardım etmeye çalışıyorum ya!" dedi Gelecekbilimci sertçe. "Maalesef şu anda elimde başka bir panzehir yok!"

"En azından ucuyla yapmayın, Allah aşkına!"

"Böylesi daha tesirli."

Bir kez daha vurdu, dönüp birine seslendi. Gözlerimi kapadım. Başım zonkluyordu. Sonra birilerinin vücudumu çekiştirdiğini hissettim. Profesörle deri ceketli adam beni kollarından ve bacaklarımdan tutup bir yere doğru taşımaya başladılar.

"Yine nereye gidiyoruz?" diye bağırdım.

Titreyen tavandan aşağı yüzüme sıva parçaları dökülüyordu; beni taşıyanların sallanan bir tahta ya da kalas gibi bir şeye bastıklarını hissedip ürperdim, kayıp düşmelerinden korktum. "Nereye götürüyorsunuz beni?" diye sordum cılız bir sesle ama herhangi bir cevap alamadım. Ardı arkası kesilmeyen bir gümbürtü vardı havada. Sonra ortalık aydınlandı, nihayet dışarıdaydık, her yeri alevler sarmıştı; üniformalı adamlar kanalizasyondan çıkarılan herkesi tutup açık bir kapıdan içeri -ABD ORDU HELİKOPTERİ 1-109-894 yazısı ilişti gözüme- birer birer, oldukça kaba bir biçimde iteliyorlardı. Sonra bir sedyede yatarken buldum kendimi. Profesör Trottelreiner başını helikopterin camından içeri soktu.

"Tichy evladım, affedersin," diye bağırdı. "Buna mecburdum!"

Arkasında duran biri elindeki şemsiyeyi çekip aldı, profesörün kafasına iki kez küt diye vurdu ve onu da bizlerin yanına iteledi; inleyerek yere yuvarlandı Gelecekbilimci. Bu arada helikopterin pervaneleri pır pır etti, motorlar homurdandı ve araç tüm haşmetiyle havalandı. Profesör yavaşça başının arkasını ovuşturarak sedyemin yanındaki bir koltuğa oturdu. İtiraf etmeliyim ki, bana karşı iyi niyetli davrandığını bildiğim halde başındaki yumrunun giderek şiştiğini görmek biraz hoşuma gitmişti.

"Nereye gidiyoruz?"

"Gelecekbilim kongresine," dedi Trottelreiner, ürkekliğini henüz üzerinden atamamıştı.

"Ama kongre... bitmemiş miydi - bitmedi mi?"

"Washington devreye girdi," diye açıkladı kısa ve öz bir ifadeyle. "Konferansa devam ediyoruz."

"Nerede?"

"Berkeley'de"

"Üniversiteyi mi kastediyorsunuz?"

"Evet. Üstünde çakı olma ihtimali var mı?"

"Yok, hayır."

Helikopter sarsıldı, alev aldı. Bir patlamayla kabinin üstü pat diye açılıverdi ve bizler boşluğa savrulduk. Sonrası bir hayli sancılıydı. Bir sirenin acı uzun çığlığını duyar gibi oldum, birisi makasla elbiselerimi kesiyordu, gerisini hatırlamıyorum, sonra tekrar kendime geldim. Ateşim çıktığı için ve engebeli yol yüzünden serseme dönmüş, bir ambülansın anlamsız beyaz tavanına bakıyordum. Yanıbaşımda mumya gibi sarmalanmış bir başka beden yatıyordu; sargılara iliştirilmiş şemsiyeden bunun Trottelreiner'in bedeni olduğunu anladım. Hâlâ yaşıyor olduğumu farkettim. Demek mucize eseri olarak o korkunç düşüşten sağ kurtulabilmiştik. Am-

bülans aniden direksiyon kırıp kaydı, tekerleklerden keskin bir gıcırtı çıkıyordu - takla atıp alev aldı ve bir patlamayla birlikte metal aksamı parçalandı. Tamamen kendimden geçmeden önce aklımdan geçen son düşünce "Yine mi?" oldu. Gözlerimi açtığımda üzerimde cam bir kubbe gördüm; beyaz giyimli, maskeli birtakım insanlar takdis duası okuyan rahipler gibi kollarını havaya kaldırmış alçak sesle görüş alışverişinde bulunuyorlardı.

"Evet bu Tichy'di," diye bir cümle sarfedildi. "Bu kavanoza koyarız. Hayır, hayır, sadece beyni. Geri kalanı bir işe yaramaz. Şimdi eter lütfen."

Pamuk sarılı nikel bir halka tüm görüntüyü kapladı. Çığlık atmak, imdat diye bağırmak istiyordum, ama o acı gazı içime çekip bir hiçliğe doğru kaydım. Yeniden uyandığımda ne gözlerimi açabiliyor, ne de kollarımı ve bacaklarımı oynatabiliyordum, felç olmuştum âdeta. Duyduğum acıya rağmen daha çok çaba harcıyordum.

"Rahat dur bakalım! Yorma kendini!" dedi yumuşak, melodik bir ses.

"N'oluyor? Neredeyim? N'oldu bana?" diye saçmaladım. Dudaklarımda, bütün yüzümde tuhaf bir his vardı.

"Hastanedesin. Her şey yolunda. Endişelenecek bir şey yok. Birazdan sana yiyecek bir şeyler vereceğiz..."

"Ama nasıl olur, benim..." diyecektim ki bir makasın şık şık ettiğini duydum. Gazlı bezler bütün parçalar halinde dökülüyordu yüzümden; giderek daha bir aydınlanıyordu ortalık. Hantal iki hademe beni koltuk altlarından nazik ama sıkı bir biçimde kavrayıp ayağa kaldırdılar. Ayaklarımın büyüklüğü beni şaşırtmıştı. Hademeler tekerlekli bir sandalyeye oturttular beni. Et suyuna yapılmış iştah kabartıcı bir çorbanın dumanı tütüyordu önümde. Hiç düşünmeden kaşığa uzandığımda kaşığı tutan elin küçük ve kapkara olması dikkatimi çekti. Bu eli inceledim. Kendi irademle

hareket ettiğini görünce elin bana ait olduğu sonucuna varmak zorunda kaldım. Ama ne kadar da değişmişti elim. Birisine bunun nedenini sormak için etrafıma bakınıyordum ki, karşı duvarda asılı duran bir ayna ilişti gözüme. Çekici, zenci bir genç kadın baştan aşağı sargılar içinde, pijama giymiş, orada tekerlekli bir sandalyede, yüzünde kederli bir ifadeyle oturuyordu. Burnuma dokundum. Aynadaki yansıma da aynı şeyi yaptı. Ellerimle yüzümün her yerini, boynumu yokladım ve sıra göğsüme gelince panik içinde çığlık attım. Sesim yüksek ve tiz çıkmıştı.

"Aman Allahım!"

Hemşire aynayı örtmediği için birisini azarladı, sonra bana döndü:

"Ijon Tichy siz misiniz?"

"Evet. Yani - evet, evet! Ama bu ne demek oluyor? O hanım - o zenci kadın -"

"Bir beden nakli geçirdiniz. Başka çaremiz yoktu. Hayatınızı kurtarmak zorundaydık, hayatınızı kurtarmak da tabii beyninizi kurtarmak demekti!" Hemşire her iki elimi de ellerinin içine almış, hızlı ama anlaşılır bir biçimde konuşuyordu. Gözlerimi kapattım. Bir an kendimi güçsüz hissedip tekrar açtım gözlerimi. Cerrah yüzünde öfkeden deliye dönmüş bir ifadeyle daldı içeri.

"Burada neler oluyor?" diye kükredi. "Hasta şoka girebilirdi!"

"Zaten girdi bile!" diye karşılık verdi hemşire. "Simmons'un hatası Doktor Bey. Aynayı örtmesini söylemiştim!"

"Şoka girdi ha? Öyleyse ne bekliyorsunuz? Doğru ameliyathaneye götürün hastayı!" diye emretti doktor.

"Hayır! Yetti artık!" diye bağırdım avazım çıktığı kadar.

Ancak bu kadının ağlayıp sızlamalarına kimsenin kulak astığı yoktu. Beyaz bir çarşaf yüzümü kapladı. Üstümü açmak için debelendim ama başaramadım. Sedyenin lastik te-

kerleklerinin parke döşenmiş bir zemin üzerinde ilerlediğini duyuyor, hissediyordum. Sonra korkunç bir gürültü koptu, kırılan camların sesi, alevler ve duman. Bir patlama bütün koridoru beşik gibi salladı.

"Gösteri var! Protestocular!" diye bağırdı biri. Sağa sola kaçışan insanların ayakkabıları kırık cam parçalarını çatırdatıyordu. Çarşafın altında çaresiz kapana kıstırılmıştım, yan tarafıma saplanan sancıyla birlikte bayılmışım.

Ayıldığımda kızılca kıyametin içinde buldum kendimi. Kızılcık şerbetiydi, korkunç mayhoş bir kızılcık şerbeti. Midemin üstünde yatıyordum, büyük ve oldukça yumuşak bir şey bedenime baskı yapıyordu. Bir döşekti bu. Bir tekmeyle üzerimden attım döşeği. Dizlerime ve avuçlarımın içine tuğla parçaları saplanmıştı. Ağzıma doluşmuş kızılcık çekirdekleriyle kum taneciklerini tükürdüm, doğrulup oturdum. Odanın bomba düşmüş gibi bir hali vardı. Pencere çerçeveleri yerlerinden fırlamıştı, köşelerden sarkan sivri cam parçalarının uçları yere doğru bakıyordu. Ters dönmüş hastane yatağı yanarak kömürleşmişti. Başucumda üstünde yazılar olan, reçele bulanmış büyük bir kart duruyordu. Alıp okudum:

> *Sayın Hasta (adı, soyadı)! Şu anda devlet deneme hastanemizde bulunuyorsunuz. Hayatınızı kurtarmak için şiddetli, aşırı şiddetli (bir seçeneği işaretleyiniz) önlemler alınmıştır. Modern tıbbın sunduğu en son gelişmelerden yararlanan en başarılı cerrahlarımız sizi bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on kez (bir seçeneği işaretleyiniz) ameliyat etmişlerdir. Tamamen sizin iyiliğinizi düşünen bu cerrahlar, Federal Kanun (gözden geçirilmiş kanun hükmünde kararname 1-989/0-001/89/1) çerçevesinde hareket ederek organizmanızın bazı parçalarını diğer şahıslardan alınan parçalarla değiştirmek zorunda kalmışlardır. Şu anda okumakta ol-*

duğunuz yazı, bizlerin kurtardığını hatırlatmakta yarar gördüğümüz hayatınızdaki bu biraz beklenmedik yeni koşullara en iyi şekilde uyum sağlamanıza yardımcı olmak düşüncesiyle hazırlanmıştır. Kollarınız, bacaklarınız, belkemiğiniz, kafatasınız, akciğerleriniz, mideniz, böbrekleriniz, karaciğeriniz ve diğer organlarınızın (bir ya da daha fazla seçeneği işaretleyiniz) alınması gerekli görülmüştür; ancak bu ölümlü kalıntılarınıza, mensubu olduğunuz dinin vecibeleri doğrultusunda muamele yapıldığı konusunda sizi temin ederiz; sözkonusu organlarınız dinî usûllere göre defnedilmiş, tahnit edilmiş, mumyalanmış, denize gömülmüş, yakılıp külleri havaya savrulmuş-kül kabına konmuş-çöpe atılmıştır (bir seçeneği işaretleyiniz). Bundan sonra içinde mutlu ve sağlıklı bir yaşam sürdüreceğiniz yeni bedenin sizi biraz şaşırtması muhtemeldir; ancak zaman içerisinde tıpkı tüm saygıdeğer hastalarımız gibi sizin de bu bedene alışacağınızı taahhüt ederiz. Organizmanıza elimizdeki kesinlikle en iyi, mükemmel biçimde fonksiyonel, yeterli nitelikleri taşıyan, mevcut (bir seçeneği işaretleyiniz) organları aktarmış bulunuyoruz. Bu organlar bir yıl, altı ay, üç ay, üç hafta, altı gün (bir seçeneği işaretleyiniz) süreyle garantilidir. Takdir edersiniz ki....

Metin burada kesiliyordu. İşte ancak o zaman kartın tam üstünde büyük harflerle adımın yazılı olduğunu gördüm: IJON TICHY; 6,7,8 no.'lu ameliyatlar, KOMBİ. Kağıt elimde titriyordu. Allahım, benden geriye ne kaldı acaba, diye düşündüm. Kendi parmağıma bile bakmaya korkuyordum. Elin üstünde kızıl renkli gür kıllar vardı. Başım dönüyor, tepeden tırnağa titriyordum, dengemi kaybetmemek için duvara tutunarak ayağa kalktım. Göğsüm yoktu - en azından buna şükredebilirdim. Dışarıda, cik cik öten bir kuş

haricinde derin bir sessizlik hâkimdi. Tam da cik cik ötecek zamandı hani! KOMBİ. Ne demekti KOMBİ? Kimdim ben? Ijon Tichy. Bundan emindim. Öyleyse... ilk önce bacaklarımı yokladım. Evet, iki taneydiler ama eğri büğrü, çarpıktılar. Karın-çok büyüktü, göbek deliği bir kuyuyu andırıyordu, kat kat yağ sarkıyordu her yerden-öğğ! Ne olmuştu bana? Önce helikopter. Herhalde düşürülmüştü. Sonra ambülans. El bombası ya da bir mayının işi olmalıydı. Ve sonra o ufak tefek zenci kadın olmuştum-gösteri-koridor-ikinci bir el bombası mı? Peki ya o zavallı kadın? Şimdi başa dönüyorum... Peki ama tüm bu talanın anlamı neydi?

"Heyy!" diye seslendim. "Kimse yok mu?"

Şaşkınlıktan havaya sıçradım. Harika bir sesim vardı, bas tonda gür bir opera sesiydi. Aynaya bakmanın zamanı gelmişti, ama yapamıyordum, çok korkuyordum. Elimi yanağıma götürdüm. Allah Allah! Sık ve kıvırcık bukleler... Aşağı baktığımda karmakarışık, arapsaçı gibi, göğsümün yarısını kaplayan ve de cart kırmızı bir sakal gördüm. Haşmetli bir sakal! N'apalım, tıraş olurdum... Dışarı, terasa çıktım. O salak kuş hâlâ cik cik ötüyordu. Kavak ağaçları, firavuncirleri, fundalar - bu da neydi böyle? Bir park mı? Hem de devlet hastanesinde? Pantalonunun paçalarını sıvamış birisi, bankta oturmuş güneşleniyordu.

"Merhaba!" diye seslendim.

Adam dönüp baktı. Bu yüz garip bir biçimde tanıdıktı. Gözlerimi ovuşturdum. Tabii ya, bu yüz bana aitti, bendim o adam! Üç adımda yere atlamış, nefes nefese koşuyordum, kendime bakmak için. Kesinlikle, yüzde yüz bendim o.

"Niye bana öyle bakıyorsunuz?" dedi adam sinirli, benim sesimle konuşarak.

"Nasıl - nereden buldun - " diye kekeledim. "Sen de kimsin?! Ne hakla -"

"Ha, sen miydin!"

Ayağa kalktı adam.

"Ben Profesör Trottelreiner'im."

"Ama - ama neden, Allah aşkına neden - benim -"

"Benim bir suçum yok," dedi, benim kaşlarımı çatarak. "Senin anlayacağın, hippi midir nedir, işte onlar burayı bastılar. Protestocular. Bir el bombası... Seninki ümitsiz vaka olarak değerlendirildi, benimki de. Çünkü yanındaki odada yatıyordum."

"Ümitsiz vakaymış!" diye terslendim. "Gözlerim görüyor ama, değil mi? Yani profesör, nasıl yapabildiniz?!"

"Ama yemin ederim, kendimde değildim! Başhekim Doktor Fisher sonradan her şeyi açıkladı: İlk önce en iyi organları kullanmışlar, sıra bana geldiğinde geriye sadece çerçöp kalmış, onun için de..."

"Ne hakla! Bedenime el koymakla kalmıyor, bir de hakaret ediyorsunuz!"

Ben sadece Doktor Fisher'ın bana anlattıklarını tekrarlıyorum! Bunun-" diyerek göğsünü işaret etti, "kesinlikle bana uymadığını düşünmüşler ama ellerinde daha iyisi olmadığından yeniden canlandırma işine devam etmişler. Bu arada sen çoktan nakledilmiştin..."

"Ben mi?"

"Beynin demek istedim."

"Peki öyleyse bu kim? Yani kimdi?" dedim kendimi göstererek.

"Göstericilerden biri. Büyük ihtimalle liderlerden biri. Bombanın fitilini doğru düzgün kullanmayı bilmeyince beynine şarapnel parçası saplanmış, anladığım kadarıyla. Sonra da, işte..." Trottelreiner benim omuzlarımı silkti.

Tüylerim diken diken olmuştu, bu yeni bedenle nasıl bir ilişki kurmam gerektiğini bilemiyor, kendimi çok tuhaf hissediyordum. Daha ziyade nefretle doluydu içim. Bu kalın küt tırnaklardan pek bir zekâ pırıltısı okunmuyordu!

"Peki şimdi n'olacak?" diye mırıldandım, aniden dizlerimin bağı çözüldüğünden profesörün yanına oturarak. "Yanınızda ayna var mı?"

Cebinden bir ayna çıkardı. Aynayı heyecanla elinden kapıp baktım: Şişip morarmış bir göz, yağlı noktalarla kaplı bir burun, berbat dişler, katmerli bir gerdan. Yüzün alt kısmı kızıl kıllarla kaplıydı. Aynayı geri verirken bir de baktım profesör dizlerini ve baldırlarını yeniden güneşe açmış; onu çok hassas bir cildim vardır diye uyarmak geldi içimden, ama çenemi tuttum. Güneşten cildi yanarsa, eh bu onun bileceği işti, benim değil, artık değil!

"Şimdi ben nereye giderim?" dedim yüksek sesle düşünerek.

Trottelreiner doğruldu. Yüzümü- yüzümü mü?- inceledi; gözlerinde -gözlerinde mi?- acıma vardı.

"Bir yere kıpırdamanı tavsiye etmem! Adam, çeşitli terör eylemleri nedeniyle hem polis hem de FBI tarafından aranıyormuş. Hakkında tutuklama kararı var, hem de vur emriyle birlikte!"

İşte bir bu eksikti! Allahım, sanrı görüyor olmalıyım diye düşündüm!

"Hayır görmüyorsun!" diye şiddetle itiraz etti Trottelreiner. "Hepsi gerçek evladım, düpedüz gerçek!"

"Peki hastane niye boş öyleyse?"

"Haberin yok mu? Doğru ya, sen baygındın... Grevdeler."

"Doktorlar mı?"

"Herkes, tam kadro. Gerillalar Fisher'ı rehin aldılar. Onu serbest bırakmak için karşılığında seni istiyorlar."

"Beni mi?"

"Elbette. Onlar senin artık sen olmadığını, aslında Ijon Tichy olduğunu bilmiyorlar ki..."

Korkunç bir başağrısına kapılmak üzereydim.

"İntihar edeceğim!" dedim boğuk, bas bir sesle.

"Etmesen iyi olur. Yeniden nakledildiğinle kalırsın."

Kendimi bütün bunların aslında bir sanrı olmadığına ikna etmenin bir yolunu bulmak için delicesine kafa patlatıyordum.

"Peki ya..." diye konuşmaya başladım ayağa kalkarak.

"Peki ya ne?"

"Peki üstünüze binip buradan gidersem? Ha? Buna ne dersiniz?"

"Üstüme binmek mi? Aklını mı kaçırdın sen?!"

Gözünün içine baktım, saldırı pozisyonuna geçip kamburumu çıkardım, sırtına binmek üzere atlayıp cumburlop kanalizasyona düştüm. Leş gibi kokan koyu lağım çamuru yüzünden az kalsın kusacaktım, ama nasıl da rahatlamıştım! Sürünerek çıktım sudan. Artık ortalıkta daha az fare vardı, bir yere çekip gitmiştiler herhalde. Geriye sadece dört fare kalmıştı. Mışıl mışıl uyumakta olan Profesör Trottelreiner'in ayaklarının dibinde, onun kağıtlarını kullanarak briç oynuyorlardı. Briç mi? Havadaki halüsinojen oranı her zamankinden çok daha fazla olsa bile farelerin briç oynaması mümkün müydü? Endişe içinde en şişman farenin omuzundan eline baktım. Elindeki oyun kağıtlarını gelişigüzel dizmiş, hattâ tür sırasına bile koymamıştı. Öyleyse mesele yoktu... rahat bir nefes aldım.

Ama her ihtimale karşı kanalizasyondan bir milim kıpırdamamaya kesinkes kararlıydım: Hayatımın çeşitli defalar kurtarılmasından gına gelmişti, en azından bir süre için. Bir dahaki sefere ilk önce beni tamamiyle ikna etmelerini isteyecektim. Yoksa, yoksa Allah bilir daha başka neler görmeye başlardım. Ellerimle yüzümü yokladım. Ne sakal ne de maske vardı yüzümde. Maske nereye gitmişti?

"Bana gelince," dedi Profesör Trottelreiner, gözleri hâlâ kapalı, "ben dürüst ve namuslu bir kızım, sizin de bunu dikkate alacağınızı umarım beyefendi."

Birinin verdiği cevabı dikkatle dinliyormuşçasına başını havaya dikti ve ekledi:

"Benim açımdan beyefendi, bunun erdemle, kimilerinin sırf atıl bir şehveti ateşlemek amacıyla takındıkları tavırla herhangi bir alâkası yok; ben sadece bir hakikati tüm çıplaklığıyla dile getiriyorum. Dokunmayın bana, yoksa şiddete başvurup hayatıma son vermek zorunda kalacağım."

"Demek ki," diye düşündüm, "o da kanalizasyona geri dönmeyi istiyor!"

Bu düşünce beni rahatlattı. Profesörün sanrı görüyor olması gerçeği en azından benim sanrı görmediğimi kanıtlıyor gibiydi.

"Bir şarkı söylememi istiyorsunuz demek?" diye devam etti profesör. "Pekâlâ. Bir iki masum şarkıdan zarar gelmez. Bana eşlik etmek lütfunu gösterir miydiniz beyefendi?"

Diğer taraftan sadece uykusunda sayıklıyor olabilirdi. Bu durumda hiçbir şeyden emin olamazdım. Emin olmak için yine üstüne mi binseydim acaba? Ama aslında onun yardımı olmadan da kanalizasyona atlayabilirdim.

"Maalesef, korkarım sesim bugün pek güzel çıkmıyor. Hem annem bekliyor. Rica ederim, kimsenin bana eşlik etmesine ihtiyacım yok!" diye buyurdu Trottelreiner, başını kibirle geriye atarak. Fener elimde ayağa kalkıp etrafıma bakındım. Fareler gitmişti. İsviçreli Gelecekbilimcilerin hepsi duvar boyunca uzanmış horluyorlardı. Muhabirlerle birkaç Hilton yöneticisi uzanmış, biraz ötede şişme şezlonglarda yatıyorlardı. Yer tavuk kemikleri ve bira kutularıyla kaplıydı. Bir sanrı için kayda değer gerçekçilikte bir manzaraydı doğrusu. Ancak kesin, değişmez ve de eksiksiz gerçeklikten aşağısı beni ikna edemezdi. Yukarıda neler oluyordu?

Boğuk ve seyrek birtakım patlamalar, TNT ya da KOMSEV patlamaları. Sonra çok yakınımdan gelen gürültülü bir cumburlop sesi. Karanlık suyun yüzeyi yarıldı ve Profesör

Trottelreiner'in acıdan buruşmuş yüzü beliriverdi suyun içinde. Elimi uzattım. Bana asılıp kendini sudan dışarı çekti, silkindi ve,

"Saçma sapan bir rüya gördüm," dedi.

"Anladığım kadarıyla rüyanızda zarif bir genç kızdınız, öyle mi?"

"Hay Allah! Demek hâlâ sanrı görüyorum!"

"Niye öyle düşündünüz?" diye sordum.

"Ancak sanrılarda başkaları rüyamızın içeriğini bilirler."

"Sadece sayıklamalarınızı duydum, o kadar," diye açıkladım. "Bakın profesör, siz bu işin uzmanısınız. İnsanın aklının başında olup olmadığını anlamak için şaşmaz bir yöntem biliyor musunuz acaba?"

"Yanımda her zaman bir iki tane dikkaton taşırım. Kutu ıslanmış ama tabletlere bir şey olmamıştır. Dikkaton her türlü uyku hali, trans, yanılsama, hayal, kabus gibi durumları ortadan kaldırır. Denemek ister misin?"

"İlacın dediğiniz gibi etkileri olabilir," diye mırıldandım, "ama şayet kendisi de bir hayal ürünüyse işe yaramayacaktır."

"Eğer sanrı görüyorsak ilaç bizi ayıltacaktır, yok eğer böyle bir şey yoksa o zaman kesinlikle herhangi bir etkisi olmayacaktır ilacın," diye temin etti beni profesör, pembe bir tableti ağzına atarken. Uzattığı ıslak kutudan bir tablet alıp dilimin üstüne koydum ve yuttum. Ardından tepemizdeki kanalizasyon kapağı gürültüyle açıldı ve kafasına kask takmış bir paraşütçü kükredi:

"Hadi! Yukarı çıkın! Çabuk olun!"

"Bu sefer sırada ne var çavuş, helikopterler mi yoksa atlama kılıfları mı?" diye sordum yılışık bir ifadeyle. "Beni bu işte yok bilin, daha iyi!"

Duvarın yanına oturup kollarımı kavuşturdum.

Trottelreiner, telaşla merdivenin basamaklarını tırmanmaya koyulduğunda "Kafadan çatlak galiba, ha?" diye yo-

rumda bulundu çavuş kendisine. Ortalık epeyi bir karıştı. Stantor beni omuzlarından kavrayıp havaya kaldırmayı denedi ama onu ittim.

"Burada mı kalmak istiyorsun?" dedi. "Gönlün bilir..."

"Hayır," diye düzelttim onu, "'Sana kolay gelsin!' demen gerekirdi." Açık duran kanalizasyon kapağından yukarı kayboldular birer birer; titrek bir ateş parıltısı görüyor, bağrışmalar, emirler ve tıslayan, ıslık çalan bir gürültü duyuyordum, anladığım kadarıyla insanlar uçmaya yarayan o sırt paraşütleriyle tahliye ediliyorlardı. Garipti, hem de çok garip. Ne anlama geliyordu bu? Onlar adına sanrı görüyor olabilir miydim? Vekaleten sanrı mıydı bu? Burada böyle ilelebet mi oturacaktım?

Yine de kıpırdamadım. Kanalizasyon kapağı yine gürültüyle kapanıverdi ve ben yalnız kaldım. Yere dik konmuş bir fener tavana cılız bir ışık halkası yansıtıyor, böylelikle ortalığı birazcık aydınlatıyordu. Kuyrukları sıkıca örülmüş iki fare yürüyerek geçti önümden. Şimdi bunun bir anlamı olmalı, dedim kendi kendime, ama ne? Herhalde soru sormamak en iyisiydi.

Kanalizasyonun içinde bir şey çağıldayarak hareket etti. "Hadi bakalım," diye fısıldadım, "şimdi sıra kimde acaba?" Suyun balçık kaplı yüzeyi açıldı, sualtı gözlüğü ve oksijen maskesi takmış, silahlı beş kurbağa adamın parlak siyah gövdeleri belirdi. Birer birer platformun üzerine sıçradılar ve paletlerini betonun üzerinde şap şap öttürerek yanıma geldiler.

"Habla usted español?" diye sordu bana ilki, maskesini çıkarırken. Esmer bir yüzü, ince bir bıyığı vardı.

"Hayır," diye cevapladım. "Ama bence siz benim dilimi biliyorsunuz."

"Bu gringo da pek akıllı," dedi çabucak bir başkasına. Emir almışlarcasına hepsi silahlarını benim üzerime doğrulttu.

"Kanalizasyona atlamamı mı istiyorsunuz?" diye sordum neşeyle.

"Duvara yaslan! Eller yukarı! Daha yukarı!"

Bir tüfeğin namlusu kaburga kemiklerime saplanmıştı. Gördüğüm kadarıyla bu sanrı çok sahiciydi - tabancalar ıslanmasın diye naylon torbalara bile sarılmıştı.

"Burada daha fazla insan vardı," dedi bıyıklı adam sigara yakmaya çalışan tıknaz, esmer bir adama (şefleri bu olmalıydı). Bu arada bira kutularını kulakları sağır edecek bir tangırtıyla tekmeleyerek, şezlongları ters çevirerek etrafı kolaçan ettiler. Sonunda subay,

"Silahı var mı?" dedi.

"Üstünde bir şey yok komutanım. Baktım."

"Ellerimi indirebilir miyim artık?" diye sordum. "Uyuşmak üzereler de."

"Onları biz uyuşturacağız - hem de sonsuza dek. Şimdi yapalım mı?"

"Hı, hı," diye başıyla onayladı subay burnundan duman çıkartarak. "Hayır bekle!" diye ekledi.

Sallana sallana yanıma geldi. İpe dizilmiş bir demet altın alyans takılıydı kemerine. Şaşırtıcı bir ayrıntı, diye düşündüm, ne kadar da gerçekçi!

"Ötekiler nerede?" diye sordu.

"Bana mı soruyorsunuz? Onlar sanrıyla kanalizasyon kapağından dışarı çıktılar. Ama bunu siz de biliyorsunuz tabii."

"Kafayı yemiş bu adam komutanım. Zırdeli. İzin verin de acısını dindireyim şunun," dedi bıyıklı olanı, naylonun üzerinden tabancasının emniyet mandalını çekerek.

"Öyle olmaz, geri zekâlı," dedi subay. "Torbayı deleceksin, sonra başka torba nereden bulursun? Bıçak kullan."

"Sözünüzü kestiğim için özür dilerim," dedim ellerimi hafifçe indirerek, "ama ben galiba kurşun yemeyi tercih edeceğim."

"Kimde bıçak var?"

Hepsi bıçak arandılar. Tabii ki bulamayacaklar, diye düşündüm. Böylelikle çok daha çabuk bitireceklerdi işimi. Subay izmaritini yere attı, yüzünü buruşturarak paletinin parmak ucuyla ezdi izmariti, tükürdü ve;

"Bitirin işini. Gidelim," dedi.

"Evet, lütfen!" diye onayladım şevkle.

Merak içinde etrafımda toplandılar.

"Acelen ne, gringo? Piç kurusuna da bakın, işini bitirelim diye yalvarıyor! Sadece parmaklarını ve burnunu kessek daha iyi olur belki!" Hepsi birtakım öneriler getirdiler.

"Beyler, lütfen! Öyle yarım yamalak iş yapmak yok! Görevinizi yapın, merhamet göstermeyin!" diye üsteledim.

Subayın "Suya atlayın! Yukarı doğru gidiyoruz!" diye haykırmasıyla birlikte diğerleri yüzlerine maskelerini geçirdiler; bu arada subay dalgıç elbisesini açıp ceketinin düğmelerini çözdü, küçük bir tabanca çıkartıp tabancanın ağzını üfledi, sonra ucuz Western filmlerindeki kovboylar gibi tabancayı elinde hızla döndürüp göğsümden vurdu beni. Keskin, yakıcı bir sancı kapladı içimi. Duvar kenarında çökmeye başladım ama subay beni saçımdan yakaladı, başımı arkaya çekip tam yüzümün ortasına tekrar ateş etti. Ateşlenen silahtan çıkan parlak ışık kör ediciydi, ancak patlama sesini duyacak zamanım olmamıştı. Ardından zifiri bir karanlığa maruz kaldım, boğucu, asırlar boyu sürecek bir karanlıktı sanki, sonra bir şey tarafından kaldırılıp savruldum, inşallah ambülans ya da helikopter değildir, diye umdum, ancak karanlık daha da zifirî bir hal aldı ve sonunda o karanlık da kayboldu, geriye hiçbir şey kalmayana dek.

Gözlerimi açtığımda camı tamamiyle beyaza boyanmış dar pencereli bir odada, sağlam bir yatağın içinde oturuyordum. Boş boş kapıya baktım, bir şey bekliyormuşçasına. Hoş, nerede olduğum ya da oraya nasıl geldiğim hakkında

en ufak bir fikrim yoktu. Ayaklarımda düz sandaletler vardı ve pijamam çizgiliydi. Eh, en azından bir nebze değişiklik diye düşündüm, gerçi bu rüya pek ilginç olacağa benzemiyordu. Kapı pat diye açıldı. Beyaz laboratuvar önlüğü giymiş bir grup genç insanın ortasında kısa boylu, sakallı bir doktor duruyordu, başında kır renkli kirpi saçlar, burnunda altın çerçeveli bir gözlük vardı doktorun. Elinde kauçuk başlı bir çekiç tutuyordu.

"İşte size ilginç bir vaka, beyler," dedi. "Çok ilginç. Hasta dört ay önce aşırı dozda halüsinojene maruz kalmış. Halüsinojenlerin etkisi kısa bir süre sonra geçmiş tabii ama, hasta bu durumu kabullenmeyi reddediyor ve gördüğü her şeyin aslında gerçek olmadığı fikrinde ısrarlı. Hattâ bu saplantısını öylesine abartmış ki, ölümün aslında yaşadığı bu yanılsamadan kendisini uyandırmaya yarayacağını düşünerek idam edilmek için General Diaz'ın askerlerine -o sırada askerler kanalizasyon sistemini kullanarak işgal altındaki saraydan kaçıyorlarmış- yalvarıp yakarmış. Had safhada ciddi üç ameliyat -sol karıncıktan iki kurşun çıkarıldı- sayesinde hastanın hayatı kurtarıldı ve o hâlâ sanrı gördüğüne inanmayı sürdürüyor.

"Şizofreni mi?" diye sordu zayıf bir kadın stajyer. Meslektaşlarının omuzlarından bir şey göremediğinden bana bakabilmek için ayaklarının ucunda duruyordu.

"Hayır. Karşımızda yeni bir tür reaksiyon psikozu görüyoruz, kuşkusuz o ölümcül ilaçların keyfî kullanımı yüzünden ortaya çıkmış bir psikoz bu. Umutsuz bir vaka. Aslında durumu o kadar ciddi ki hastanın derhal camlaştırılması kararı alındı."

"Gerçekten mi, profesör?" diye bağırdı stajyer kız. Heyecanını güçlükle bastırabilmişti.

"Evet. Bildiğiniz gibi umutsuz vakaları günümüzde kırk ya da yetmiş yıl boyunca sıvı nitrojen içinde dondurmak

mümkün. Hasta, hastalığıyla ilgili tüm raporlarla birlikte Dewar şişesi ya da termos benzeri hermetik bir kaba konuyor. Tıpta yeni keşifler ve ilerlemeler gerçekleştikçe bu insanların saklandığı mezarların envanteri çıkartılıyor ve bir fayda sağlanabilecek olanlar diriltiliyorlar."

"Camlaştırılmanıza izin veriyor musunuz?" diye sordu bana stajyer kız, hantal görünümlü iki arkadaşının arasından başını uzatarak. Gözleri bilimsel merakla parlıyordu.

"Kusura bakmayın, hayaletlerle konuşmam," dedim. "Ama adınızın ne olduğunu söyleyebilirim size. Madam Halüsin."

Kapıyı kapatıp dışarı çıktılar ancak kızın sesini hâlâ duyabiliyordum: "Camlaştırma! Uzun süreli kış uykusu! Zamana yolculuk gibi yani! Ne kadar da romantik!" Onunla tam olarak aynı görüşte değildim ama bu özenle hazırlanmış kurguya direnmenin de bir anlamı yoktu. Ertesi akşam iki hastabakıcı beni sedyeyle ameliyathaneye götürdü, burada cam bir sarnıç vardı; sarnıçtan yükselen buhar öylesine soğuktu ki nefesimi tutmak zorunda kaldım. Birtakım iğneler yapıldıktan sonra ameliyat masasına yatırıldım, bir tüpten tatlı, şeffaf bir sıvı verdiler bana-gliserin diye açıkladı hastabakıcılardan yaşlı olanı. Candan bir tipti. Ona Mösyö Halüsin adını takmaya karar verdim. Ben uykuya dalarken eğilip kulağıma bağırdı: "Renkli rüyalar!"

Cevap veremiyor, hareket edemiyordum, parmağımı bile kıpırdatamıyordum, bütün bu süre boyunca -bana haftalar gibi gelmişti!- korktum, aceleci davranıp tam bayılmadan beni sarnıca atmalarından korktum. Gerçekten de biraz aceleleri vardı anlaşılan; zira dünyadan kulağıma çalınan son ses, bedenimin sıvı nitrojene dalarken çıkarttığı foş sesiydi. Berbat bir şeydi bu sıvı.

* ✲ *

Hiçlik.

* ✲ *

Hiçlik.

* ✲ *

Hiçlik, mutlak ve kesin bir hiçlik.

* ✲ *

Bir ara belki bir şeydir diye düşündüm ama hayır, yanılmışım. Hiçlik.

* ✲ *

Burada hiçbir şey yok - bu benim için de geçerli.

* ✲ *

Daha ne kadar sürecek? Hiçlik.

* ✲ *

Sanki bir şey gibi, ama emin olamıyorum. Dikkatimi toplamam lazım.

* ✲ *

Bir şey gibi ama tam olarak değil. Normalde hiçlik derdim.

* ✲ *

Buzullar, mavi ve beyaz. Her şey buzdan. Ben de.

* ✲ *

Güzel görünüyor, şu buzullar. Bir de bu denli felaket soğuk olmasa.

* ✻ *

Sivri buz parçaları, billûr kar taneleri. Kuzey Kutbu. İliğime kadar donmuşum. İlik mi? Ne iliği - katışıksız, şeffaf buz. Kırılgan ve sağlam.

* ✻ *

Tadıma bakın benim, dondurucu tazeleğindeyim. Ama "benim" ne anlama geliyor? İşte mesele bu.

* ✻ *

Hiç ama hiç bu kadar üşümemiştim. Allahtan "ben"in ne olduğu tam bir muamma. "Ben" bir kişi mi, bir nesne, yoksa bir şey mi? Belki de bir buzdağı? Buzdağlarının küçük delikleri olur mu?

* ✻ *

Güneş ışınlarının tadını çıkartan bir kış karnıbaharıyım. Sonunda bahar geldi! Her şey eriyip çözülüyor. Özellikle de ben. Ağzımın içindeki - ya bir buz parçası ya da bir dil.

* ✻ *

Dilmiş. Bir yandan beni büküyorlar, eğiyorlar, yuvarlayarak dışarı çıkartıyor ve dövüyorlar. Ovalıyor, yumrukluyorlar. Plastik bir örtünün altındayım, tepemde - lambalar. Demek bu yüzden sera karnıbaharı hissine kapılmışım. Deliler gibi bağırmışımdır herhalde. Her yer bembeyaz - ama beyaz olan, kar değil, duvarlar.

* ✻ *

Buzlarımı çözdüler. Şükran duygumu belirtmek için parmaklarım kalem tutacak kadar açılınca günlük tutmaya karar verdim. Gözlerimin önünde hâlâ pırıltılı buzlar, parlak

kar taneleri uçuşuyor. Vahşi bir soğuk var ama artık en azından kendimi bir parça ısıtabiliyorum.

27 VII. Yeniden canlanınam üç hafta sürdü. Anlaşılan birtakım güçlükler çıkmış. Yatakta oturmuş yazıyorum. Gündüzleri büyük bir odada, geceleriyse küçük bir odada kalıyorum. Hemşirelerim gümüş maskeler takan çekici genç kadınlar. Bir ikisinin göğsü yok. Ve de ya ben çift görüyorum ya da başhekimin iki başı var. Yemekler vasat - patates püresi, süt, yulaf ezmesi, sığır eti, ekmek ve tereyağı. Soğan çorbası hafif yanıktı. Buzullar hâlâ rüyama giriyor - beni rahat bırakmıyorlar. Karda mahsur kalmış, buzlarla kaplı, titriyor, morarıyor, donuyorum şafak vaktine dek. Sıcak su şişeleri ve termoforlar işe yaramıyor. Yatmadan önce biraz konyak işe yarayabilir.

28 VII. Göğüsleri olmayan hemşireler öğrenci. Cinsiyetlerini başka türlü ayırt etmek imkânsız. Herkes uzun boylu, çekici ve sürekli gülümsüyor. Bense bir çocuk kadar güçsüz ve mızmızım, en ufak şey sinirime dokunuyor. Bugün yapılan bir enjeksiyondan sonra iğneyi kapıp başhemşirenin kıçına sapladım ama kadın bir an için bile gülümsemesini esirgemedi. Bazen buz kütlemin, yani yatağımın üzerinde yüzerek açıldığım hissine kapılıyorum. Tavanda resimler gösteriyorlar bana: Kedi yavruları, tavşancıklar, minik atlar, kuçukuçular, eşek arıları. Niye? Bana verdikleri dergi çocuklara göre. Bir yanlışlık mı var acaba?

29 VII. Çabuk yoruluyorum. Ama önceleri, yeniden canlandırma işinin başlangıcında hayaller gördüğümü biliyorum artık. Beklenen bir tepkiymiş. Tamamiyle normal bir tepki. Geçmişin içinden, onlarca yıl öncesinden gelenlerin yeni hayata yavaş yavaş alıştırılmaları gerekiyor. Yöntem,

bir derin su dalgıcını yüzeye çıkartmak için kullanılandan farklı değil; dalgıç bir anda suyun yüzeyine çıkartılamaz; en azından öylesine bir derinlikten. Böylelikle çözelek -öğrendiğim ilk yeni kelime- yavaş yavaş, aşama aşama bilmediği bir dünyayla karşılaşmaya hazırlanıyor. Yıl 2039. Aylardan temmuz, yaz, nefis bir hava. Özel hemşiremin adı Aileen Rogers, mavi gözlü, yirmiüç yaşında. New York dışında bir yeniden canlandırma merkezinde dünyaya geldim - ikinci kez. Ya da bir dirilme merkezinde. Halk arasında bu adla anılıyor. Bahçeleriyle falan burası basbayağı bir şehir. Kendi değirmenleri, fırınları, matbaaları var. Çünkü bugünlerde tahıl ya da kitap gibi şeyler yok. Ama ekmek, peynir, kahve kreması yine de bulunuyor. Krema inekten elde edilmiyor muydu? Hemşirem ineği bir tür makine zannetti. Ne demek istediğimi anlatamıyorum. Süt neden elde ediliyor? Otlardan. Onu ben de biliyorum da süt yapmak için otları yiyen şey nedir? Otları yiyen bir şey yok. Öyleyse süt neden elde ediliyor? Otlardan. Otlar kendi kendilerine mi süt yapıyorlar. Hayır, kendi kendilerine değil. Yani tam olarak öyle değil. Otların yardıma ihtiyacı var. İnekler mi yardım ediyor otlara? Hayır. Öyleyse nasıl bir hayvan? Hiçbir hayvanın parmağı yok bu işte. Öyleyse süt neden elde ediliyor? İşte böyle kısır bir döngü.

30 VII 2039. Aslında çok basit - meraların üzerine bir şey serpiştiriyorlar ve güneş otları peynire dönüştürüyor. Tabii bu cevap süt konusuna bir açıklık getirmiyor. Ama o kadar da önemli değil. Artık ayağa kalkmak üzereyim, puseti kullanabiliyorum. Bugün içi kuğularla dolu ufak bir göl gördüm. Kuğular evcil, seslenince geliyorlar. Eğitilmişler mi? Hayır, güdümlüler. Şimdi bu ne anlama geliyor? Onları güdenler nerede? Uzaktan kumandayla güdülüyorlar. Şaşırtıcı. Doğal kuşların nesli tükenmiş, hepsi yirmibirinci yüz-

yılın başında ölmüş - hava kirliliğinden. İşte bunu anlayabiliyorum.

31 VII 2039. Çağdaş yaşam üzerine derslere katılmaya başladım. Dersleri veren bir bilgisayar. Sorularının hepsini cevaplamıyor. "Bu konuyu daha sonra öğreneceksiniz." Evrensel silahsızlanma sayesinde yeryüzü otuz yıldan bu yana sürekli bir barış ortamının tadını çıkartıyor. Ordular tümüyle ortadan kalkmış gibi. Bilgisayar bana robot modellerini gösterdi. Her türden birçok model var, ancak çözelekleri korkutmamak için yeniden canlandırma merkezine sokmuyorlar bunları. Sonunda dünya genelinde refah sağlanmış durumda. Benim öğrenmek istediğim şeylerin pek bir önemi yokmuş, öğretmenim öyle söylüyor. Kapalı, küçük bir odanın içinde, bir konsolun önünde veriliyor eğitim. Kelimeler, resimler, üç boyutlu görüntüler.

5 VIII 2039. Dört gün sonra yeniden canlandırma merkezinden çıkıyorum. Halihazırda 29.5 milyar insan yaşıyor bu gezegende. Milletler ve sınırlar hâlâ mevcut, ancak aralarında hiçbir ihtilaf yok. Bugün yeni insanlarla eskiler arasındaki temel farkı öğrendim. Anahtar kavram psikim. Psikimleşmiş bir toplumda yaşıyoruz. "Psiko-kimyasal"dan geliyor bu kelime. "Psişik" ya da "psikolojik" gibi kelimeler artık kullanımdan kalkmış. Bilgisayara göre, insanlık, hayvanlardan miras edinilen eski beyinlilik ile yeni beyinlilik arasındaki çelişkiler yüzünden parçalanmış. Eski beyinlilik düşüncesiz, usdışı, kendini beğenmiş ve keçi inatlıymış. Yeni beyinlilik bir taraftan, eskisi ise diğer taraftan çekiştirirmiş. (Daha karmaşık, daha incelikli konulara gelince kendimi ifade etmekte hâlâ zorlanıyorum.) Eski, yeniyle sürekli savaş halindeymiş. Yani yeni eskiyle. Psikim, geçmişte çok fazla zihinsel enerjinin harcanmasına neden olan bu iç

çekişmeleri ortadan kaldırmış. Psikim, bizim adımıza eski beyinliliğin icabına bakıyor-büyük bir titizlikle, sessiz sedasız çalışarak onu bastırıyor, yumuşatıyor, ikna ediyor. Kural, anlık duygulara kapılmamak. Anlık duygulara kapılan kişi *çok kötü* bir insan sayılıyor. Kişinin daima duruma uygun düşen ilacı kullanması gerekiyor. İlaç yardımcı olacak, yön gösterecek, çözüm bulacak, onu iyileştirecek, destekleyecektir. Bir nesneden ziyade insanın kendinden bir parçadır ilaç; tıpkı görme bozukluğunu telafi eden gözlüğün zamanla insanın bir parçası haline gelmesi gibi. Bu dersler bende şok etkisi yaratıyor, yeni insanlarla karşılaşmaktan çok korkuyorum. Ve benim kesinlikle psikime başvurmak gibi bir niyetim yok. Öğretmenimin dediğine göre bu tür itirazlar tipik ve doğalmış. Bir mağara adamı da tramvaya direnç gösterirmiş.

8 VIII 2039. Hemşirem ve ben New York'a gittik. Uçsuz bucaksız yeşil bir alan New York. Bulutların yüksekliği ayarlanabiliyor. Şehrin havası orman havası gibi serin ve temiz. Sokaklarda yürüyen insanlar tavuskuşları gibi giyinmişler, yüzlerinde yardımsever, kibar bir ifade var, sürekli gülümsüyorlar. Kimse telaş içinde değil. Kadın giyim modası her zamanki gibi biraz çılgınca - bayanların alınlarında çizgi filmler oynuyor, kulaklarından kırmızı diller ya da makaralar sarkıyor. Normal ellerinize ilaveten takçıkar ellerden alabiliyorsunuz. Hem de istediğiniz kadar, düğmeleri çözmekte kolaylık sağlıyorlar. Pek bir maharetleri yok ama paket taşımak, kapı açmak, kürek kemiklerinin arasını kaşımak için biçilmiş kaftan bunlar. Yarın yeniden canlandırma merkezine veda ediyorum. Amerika'da bu merkezlerden ikiyüz tane var ama yine de geçtiğimiz yüzyılda büyük bir itimat gösterip kendilerini dondurtan yığınlarca insanın buzlarının çözülmesi için düzenlenen program, birtakım

gecikmeler ve birikmeler nedeniyle altüst olmaya başladı bile. Dondurulmuş insanların isimlerini içeren uzun bekleme listeleri rehabilitasyon sürecine mecburen hız kazandırdı. Bu sorunu anlayışla karşılıyorum. Bana bir banka hesap cüzdanı verdiler, böylelikle yılbaşı ertesine kadar iş aramak zorunda kalmayacağım. Buzlarını çözdükleri herkese bileşik faizli tasarruf hesabı açıyorlar; dirilme mevduatı denilen bir para yatırılıyor bu hesaba.

9 VIII 2039. Bugün benim için önemli bir gün. Daha şimdiden Manhattan'da üç odalı bir bölme edindim. Yeniden canlandırma merkezinin oradan bir helikoptere bindim. "Yukarıdan koplamak" ya da "yukarı koplamak" diyorlar. İkisi arasında bir anlam farkı var ama ben anlamaktan acizim. Önceleri arabadan geçilmeyen bir çöplük olan New York bir yüksek bahçeler cennetine dönüştürülmüş durumda. Güneş ışınları güneş kanallarından geçerek ulaşıyor şehre. Hayatımda hiç böylesine kibar, düşünceli çocuklar görmedim - sanki hikaye kitabından fırlamış gibiler. Nobel Ödülüne Adaylığını Koyan Adaylar için Kayıt Merkezi tam benim sokağın köşesinde. Bu binanın hemen yanında sadece orijinal tabloların satıldığı sanat galerileri başlıyor - orijinaldir belgesine sahip garantili Rembrandt'lar, Matisse'ler. Hepsi de sudan ucuz! Oturduğum gökdelenin ek binasında hava basıncıyla işleyen ufak bilgisayarlar için bir okul var. Zaman zaman ıslık çalıp öksürdüklerini duyuyorum - vantilatörlerden mi geliyor bu sesler acaba? Bu bilgisayarlar, diğer başka amaçların yanısıra, ölü ev köpeklerinin doldurulmasında kullanılıyor. Bana biraz garip ve ürkütücü geliyor ama ne de olsa ben ve benim gibiler burada önemsiz bir azınlığız. Şehirde sık sık yürüyüşlere çıkıyorum. Hızlıtabanvayı kullanmayı da öğrendim. Gayet basit. Göğüs kısmı beyaz, yanları gümüşî, parlak kırmızı kurdela-

lı, altın süslemeli yakası olan lacivert bir kaftan aldım kendime. Bulabildiğim en muhafazakâr giysi buydu. Her türlü çılgınlıkta giysi mevcut: Kesimi ve rengi sürekli değişen takım elbiseler, erkeklerin hayran bakışları altında çeken -ve de çekinen- ya da geceleri çiçekler gibi kapanan elbiseler ve sinema filmleri gösteren bluzlar. Madalya da takabilirsiniz, her türden canınızın istediği sayıda. Hattâ şapkanızın tepesinde ilaçlı suda büyüyen Japon bonsailerinden yetiştirebilirsiniz ve -daha da iyisi- böyle bir şeyi beceremeyebilirsiniz. Kulaklarıma ya da burnuma herhangi bir şey sokacağımı zannetmiyorum. Böylesine güzel, zarif, tatlı, huzurlu insanların her nasılsa -her nasılsa farklı oldukları gibi belli belirsiz bir izlenim edindim- beni şaşırtan, huzursuz eden bir hal var üzerlerinde. Nedir derseniz, söyleyemem.

10 VIII 2039. Aileen'le akşam yemeğine çıktık. Çok hoş bir yemekti. Ardından Long Island'daki Tarihi Lunapark'a gittik. Bir güzel eğlendik. Uzun zamandır insanları dikkatle inceliyorum. Üzerlerinde bir hal var. Tuhaf bir hal - ama ne? Tam olarak teşhis edemiyorum. Çocuk giyimini izliyorum - bilgisayar kılığına bürünmüş küçük bir oğlan. Bir başkası sokaktaki insan kalabalığının bir hayli yükseğinde, aşağıda yürüyen insanlara jöleli şekerler atarak 5. Cadde boyunca uçuyor. İnsanlar çocuğa el sallayıp büyük bir hoşgörüyle kahkahalar atıyorlar. Pastoral bir manzara. İnanması güç!

11 VIII 2039. Biraz önce Eylül ayının havası için tercihandum yaptık. Hava durumu her ay oylamayla saptanıyor. Seçim sonuçları derhal bilgisayara geçiriliyor. İlgili numarayı telefonda tuşlayarak kullanıyorsunuz oyunuzu. Ağustos güneşli, hafif yağışlı geçecek, fazla sıcak olmayacak. Bol bol gökkuşağı ve kümülüs bulutları görülecek. Yağmur yağmadan da gökkuşağı çıkabiliyor - gökkuşağı yaratmanın başka

yolları var. Meteoroloji temsilcisi 26, 27, 28 Temmuz'da görülen bulutlar için halktan özür diledi: Gökyüzü denetim teknisyenlerinden biri görev başında uyuyakalmış! Bazen dışarıda bazen de bölmemde yiyorum. Aileen yeniden canlandırma merkezinin kütüphanesinden aldığı bir *Webster* sözlüğü ödünç verdi bana, kitap denen şey artık yok. Peki ama kitapların yerini ne aldı? Aileen'in yaptığı açıklamadan bir şey anlamadım, ama aptal konumuna düşmeyi istemediğim için de anlamadığını belli etmedim. Yine Aileen'le akşam yemeği, "Bronx"dayız. Tatlı bir kız, her zaman anlatacak bir şey buluyor, hızlıtabanvayda rastladığım, sohbetlerini baştan sona el çantası şeklindeki bilgisayarlarına yaptırtan kadınlara benzemiyor. Bugün Kayıp Eşya Bürosu'nda o bilgisayarlardan üçünün aralarında tartışma çıkana dek bir köşede sessizce çene çaldıklarını gördüm. Sokaktaki herkes sanki nefes nefese kalmış gibi. Güçlükle soluyorlar. Bir tür alışkanlık mıdır nedir?

12 VIII 2039. Sonunda sokakta yürüyen bazı insanlara nerede kitapçı bulabileceğimi sorma cesaretini gösterdim. Omuz silktiler. Yanlarına gidip soru sorduğum bir çift uzaklaşırken birinin ötekine "Al sana inatçı bir moruk daha," dediğini duydum. Burada insanlar çözeleklere karşı önyargılı olabilir miydi? İşte karşılaştığım diğer yabancı ifadeler: Üçlem, çokul, eperkeksi, tameril, boşbeş etmek, saraylamak, kuğubaşsallamak, yapayhal. Gazetelerde deterjön, dükbüs, eşofmanto, (elle çalışan) pandikatar gibi ürünlerin reklamları çıkıyor. *Herald* gazetesinin yerel baskısında çıkan bir sütun başlığı: "*Yarımannelik yaptım.*" Yol üstünde dölbayanla çiftleşen bir dölbay hakkında bir yazı. Koskoca *Webster* da pek bir işe yaramıyor: "*Yarımanne* - yarımay, yarımküre örneklerinde olduğu gibi. Dünyaya ortaklaşa çocuk getiren iki kadından biri. Bkz. Polyanna, Polyandrew."

"*Dölbay-* (Eski kullanım). Evlere lisanslı (dişi) üreme hücreleri dağıtan genplanlamacı." Bütün bunları anladığımı iddia etmiyorum. Bu deli saçması sözlükte aynı derecede anlaşılmaz birtakım eşanlamlar yer alıyor. "*Üçlem*-üçleme." "*Saraylamak, saraylaştırmak, saraya almak* - bilgi yarışmalarındaki gibi kale şeklinde inşa etmek." "*Vardiyazem* - vardiya usûlü çalışan işçiler tarafından kullanılan bir yatıştırıcı." "*Dükbüs* - konsantre dükkân, gezici." En kötüsü de yazılışı aynı olup tamamen farklı anlamlar kazanmış kelimeler. "*Histeri* - kişinin hislenince salgıladığı ter" "*Paravana* - para atılarak açılan vana" "*Nalbant* - kadınların saçlarına taktıkları nal şeklinde bant" "*Taklitçi* - var olmayan ancak varmış gibi yapan şey. Robot sureti anlamındaki taklit kelimesiyle karıştırılmaması gerekir." "*Dönme* - hayata döndürülen ceset, mesela bir cinayet kurbanı. Ayrıca bkz. *dirilteç, dirilirgezer, ölüm çalım* meselesi." Sizin anlayacağınız şu aralar ölüleri diriltmek kolay iş. Ve insanlar -neredeyse herkes- nefes nefese. Asansörde, sokakta, her yerde nefes nefeseler. Turp gibi görünüyorlar, yanakları al al, neşeliler, tenleri bronzlaşmış ama yine de kesik kesik soluyorlar. Ben böyle solumuyorum. Demek illâki böyle solumak gerekmiyor. Bir tür alışkanlık mıdır nedir? Aileen'e sordum. Güldü bana - yokmuş öyle bir şey. Hayal mi görüyorum acaba?

13 VIII 2039. Dünkü gazeteye bir göz atmak istedim. Bölmemin altını üstüne getirdim ama hiçbir yerde bulamadım gazeteyi. Aileen yine güldü bana (çok güzel gülüyor): Gazetelerin ömrü yirmidört saatmiş, basıldıkları madde eriyip havaya karışıyormuş. Bu sayede daha az çöp çıkıyor. Aileen'in kız arkadaşı Ginger bugün -semtimizdeki küçük bir salonda tangam dansı yapıyorduk- henüz Cumartesi lapasında lokma değiştokuşu yapıp yapmadığımızı sordu bana. Bunun ne anlama geldiğini bilmediğimden cevap verme-

dim, içimden bir ses, açıklama istememenin en iyisi olacağını söylemişti. Aileen'in ısrarı üzerine kendime bir FV aldım, FV fizivizyonun kısaltması. (Son elli yıldır televizyon kullanılmıyor.) Tamamiyle cisimleşmiş, asıllarından ayırt edilmesi imkânsız köpeklerin, aslanların, doğa manzaraları ve gezegenlerin yanı sıra yabancı insanların odanızın bir köşesinde aniden belirivermelerine alışmak zaman alıyor. Gerçi bunların sanatsal düzeyi oldukça düşük. Yeni elbiselere püskürtme deniyor: Bu şeyleri doğrudan üzerinize püskürtüyorsunuz. Ancak en çok değişime uğrayan şey dil. Yenidenolmak, yenidenoluş, yenidenoldu deniyor; çünkü eğer kendinizden memnun değilseniz her şeye yeniden başlayabiliyorsunuz. Bütünüyle cesaretinizi yitirirseniz de yenibaştanolmak deniyor. Bu durumda öncedenoluş, sonradanoluş, bozukoluş, yanlışoluş, fazladanoluş ve yarımoluş söz konusu. Bunların ne anlama geldiği hakkında en ufak bir fikrim yok, ancak Aileen'le buluşmalarımı birer dil dersine dönüştürmem de yersiz olur. Kurgudurumlar, siparişe göre programlanan rüyalar. Uykumerkezinin bilgisayarlı rüya dağıtımcılarından biri olan yerel rüyahaneden edinebiliyorsunuz bunları. Akşam erken saatlerde yapayhal dedikleri haplar halinde dağıtılıyorlar. Evet, artık hiç kuşkum yok, gerçi kimseye söylemiyorum ama, herkes güçlükle soluyor. Hiç istisnasız. Gerçi kimsenin umrunda değil. En hırıltılı soluyanlar yaşlılar. Bir tür alışkanlık olmalı, çünkü hava mükemmel bir temizlikte, hava dolaşımı ise kusursuz. Bugün bir komşumu asansörden inerken gördüm - yüzü mosmor, güçlükle nefes almaya çalışıyordu. Ama daha yakından bakınca sapasağlam olduğunu gördüm. Önemsiz bir şey olabilir ama, bu iş canımı sıkıyor. Bütün bunların anlamı ne? Birkaç kişi de sadece burnundan soluyor.

Bugün bizim Profesör Tarantoga'yı yapayhallemeyi (ya da *kurmacalamayı?*) seçtim, özledim kendisini. Ama niye öyle

bir kafesin içinde oturup duruyordu? Bilinçaltımdan mı yoksa programdaki bir hatadan mı kaynaklanıyordu bu manzara? Spiker trafik kazası nedeniyle ölüm demiyor da kazurat diyor. Kaza kelimesinden mi geliyor acaba? Tuhaf. Fizivizyon için başka bir kelime daha kullanılıyor: Medyavizör. Aileen bugün görevli olduğu için evimde -bölmemdetek başıma yeni ceza kanunu üzerine bir açık oturum seyrederek geçirdim akşamı. Cinayet için ancak para cezası verilebiliyor çünkü maktulü kolaylıkla hayata döndürmek, dirimonte etmek mümkün. Ancak önsabıkalılık -önceden tasarlanmış sabıkalılık- beraberinde hapis cezasını getiriyor (örneğin aynı insanı birkaç kez peşpeşe öldürmekten suçlu bulunduğunuzda). Öte yandan bir bireyin kişisel psikim kaynağından kasten mahrum bırakılması ya da bilgi ve onayları olmaksızın üçüncü şahısların bu tür yollarla etkilenmeleri ağır suç kabul ediliyor. Psikim bağlantılı suçlarda insan her türden kazanç sağlayabilir. İnsanların sizi vasiyetnamelerine dahil etmelerini, sevginize karşılık vermelerini, karanlık işler dahil canınızın istediği her türlü girişimde sizinle işbirliği yapmalarını ve benzeri şeyleri sağlayabilirsiniz. Fizivizyondaki bu tartışmayı takip etmek benim için çok zor oldu. Hapis cezasının eskisinden farklı bir anlam taşıdığını ancak sonlara doğru anlayabildim. Mahkûmlar artık demir parmaklıklar arkasına atılmıyorlar; bunun yerine mahkûmun bedenine bir tür hafif korse bağlanıyor; ince fakat kuvvetli korse balinalarından yapılmış bir ceket. Bu dış kabuk, elbisenin içine dikilmiş bir adaletçinin (mikrominyatür bir kanun uygulama bilgisayarı) sürekli denetimi altında. Bu adaletçi kanun dışı ve/veya zevk almaya yönelik her türlü faaliyete girişilmesini engelleyerek mahkûmu sürekli gözaltında tutmuş oluyor. Dış kabuk mahkûmiyetin bitimine dek yasak meyvelerin tadılmasına kesinlikle karşı koyuyor. İşlenen suç gerçekten ciddiyse yetkililer tam tecrit

yöntemine başvuruyorlar. Tartışmaya katılan tüm konuşmacıların alınlarında isimleri ve akademik unvanları yazılı. Kim oldukları anlaşılsın diye sanırım ama, gerçekten de biraz tuhaf kaçmış.

1 IX 2039. Sevimsiz bir hadise. Bu akşamüstü Aileen'le buluşmaya hazırlanmak için medyavizörü açtığımda biraz meşe ağacını biraz da yamuk grimsi yeşil ağızlı bir atleti andıran ve programda (*La Scarlatina del Mutango*) aykırılığıyla derhal gözüme çarpan iki metrelik bir karakter, görüntüyle birlikte kaybolup gideceğine yürüyerek koltuğumun yanına geldi, Aileen'e aldığım çiçekleri sehpadan kapıp kafamda paraladı. Kendimi savunmayı akıl edemeyecek kadar afallamıştım. Adam sonra vazoyu kırdı, suyu yere döktü, çerez paketimin yarısını mideye indirdi, geri kalanı kanepeye serpiştirdi, ayaklarını yere vurdu, havan maytabı gibi kabardı, birden alev aldı ve bir sürü kıvılcım saçarak patladı, kurumaları için etrafa serdiğim gömleklerde yüzlerce ufak delik açtı. Morarmış gözüme, yamulmuş yüzüme rağmen Aileen'le olan randevumu iptal etmedim. "Aman Allahım!" diye çığlık attı Aileen beni görünce, ne olduğunu hemen anlamıştı. "Yayınbozan gelmiş sana!" Ayrı uydu istasyonlarından yayınlanan iki FV programı arasında devamlı parazit olursa yayınbozana maruz kalabiliyor insan; aslında yayınbozan çeşitli sayıda oyuncular ya da diğer kişilerden oluşan bir bileşimin ya da melez oluşumun medyavizörde belirmesi anlamına geliyor. Tamamiyle üç boyutlu olan bu melez oluşum her türlü fenalığı yapabilir, çünkü fizivizyon kapatıldıktan sonra üç dakika boyunca varlığını sürdürebiliyor. Bu hayalet görüntüyü besleyen enerjinin göksel yıldırım fenomenine neden olanla aynı türden olduğuna inanılıyor. Bir seferinde Aileen'in bir arkadaşı paleontolojiyle ilgili bir yayın seyrederken yayınbozan gelmiş; Nero hakkındaki bir

belgeselden çıkagelmiş yayınbozan. Allahtan kız üstündeki giysilerle birlikte şans eseri içi su dolu olan banyo küvetine atlamayı akıl etmiş. Bu hareketi kızın hayatını kurtarmış, tabii bölmenin baştan aşağı elden geçmesi gerekmiş. Güvenlik siperleri döşemek mümkün tabii, ancak bunlar çok pahalı şeyler ve tabii her alete uygun emisyon kumandası takmaktansa açılan davalarla uğraşmak medyavizör şirketlerinin daha kolayına geliyor. Bu olaydan sonra artık medyavizörü elimde kalın bir sopayla izlemeye karar verdim. Bu arada *La Scarlatina del Mutango* kızıl hastalığına yakalanan bir mustang atının değil, İspanyol-Amerikan danslarını (genetik mühendisliğin eseri bir mutasyon sayesinde) doğuştan gelen esrarengiz bir yetenekle icra eden bir adama âşık olan cüce bir orospunun hikâyesini anlatıyor.

3 IX 2039. Avukatıma gittim. Şahsen görüştü benimle, az sayıda insana nasip olan bir şerefti bu; müvekkillerle genellikle memur makineleri ilgileniyor. Davavekili Crawley hukuk dünyasının tüm gösterişli ıvır-zıvırıyla döşenmiş bir büroda kabul etti beni: Süslü dolaplar, silme senet ve belge dolu raflar - tabii hepsi gösteriş içindi çünkü artık her şey manyetik bantlar üzerine kaydediliyor. Crawley başına bir hafıza kuvvetlendirme cihazı takmıştı; akımların içinde ateşböceklerinden bir bulut gibi dans ettiği, sivri uçlu, şeffaf bir kepi andıran yardımcı bir hafızaydı bu. Daha küçük olan ve ilkinin çok daha genç halini andıran ikinci baş ise kürek kemiklerinin arasından bir çıkıntı halinde uzanıyordu, ben oradayken sürekli olarak alçak sesle telefonda konuştu. Takçıkar denen organlardandı. Avukat neler yapmakta olduğumu sordu, yurtdışına seyahat etmeyi düşünmediğimi öğrenince bir hayli şaşırdı. Ne de olsa harcamalarıma dikkat etmem gerektiğini söylediğimde daha da şaşırmış göründü.

"Ama sebilfondan ihtiyacınız olan parayı her zaman alabilirsiniz," dedi.

Meğer insanın tek yapması gereken bankaya gidip bir makbuz imzalamakmış, (dağıtım gişesinde duran) vezneci istediğiniz miktarı hemen size teslim ediyormuş. Kredi falan da değil bu - bankadan çekilen miktar karşılığında herhangi bir yükümlülük söz konusu değil. Bir bityeniği var tabii. Kanunen parayı iade etmek zorunda değilsiniz, iş tamamen kişinin vicdanına bırakılmış. Borcu dilediğiniz sürede kapatabiliyorsunuz. Peki borçlular borçlarına sadık kalmak zorunda değillerse banka nasıl oluyor da iflas etmiyor diye sordum. Crawley masumiyetim karşısında tekrar hayrete düştü. Psikim çağında yaşadığımızı sürekli unutuyorum. Kapatılmamış hesapları ve borçlu olunan miktarları kibar bir dille hatırlatan mektuplara insanın sorumluluk duygusunu, titizliğini ve ayrıca kâr etme arzusunu artıran, buharlaşma özelliğine sahip bir madde zerk ediliyor. Böylelikle sebilfon hiçbir zaman zarar etmemiş oluyor. Tabii mektup ellerine geçince burunlarını havaya kaldıran namussuzlar da yok değil - gelgelelim bedavacılar her dönemde görülebilir. Fizivizyonda ceza kanunu üzerine seyrettiğim tartışmayı hatırlayıp mektupların bu şekilde bir psikimyasal süreçten geçirilmelerinin, 139. madde uyarınca *(her kim, gerçek ya da hayalî şahısları etkilemek amacıyla bu şahısların bilgi ve onayı olmaksızın psikime başvurursa tutuklama cezasına çarptırılır vs. vs.)* ağır suç kapsamına girip girmediğini sordum. Crawley yaptığım yorumdan hoşlanmışa benziyordu. Konunun incelikli esasını açıklamaya başladı - sebilfon bu yöntemle hakkını arayabiliyordu, çünkü mektubu alan kişi aslında borçlarını ödemeye muktedirse ve alacaklısı da yoksa hiçbir biçimde suçluluk duymayacaktı. Hem eskisinden daha büyük şevkle çalışma arzusu, toplum nezdinde takdir gören bir şeydi. Crawley bana karşı

pek kibardı; beni dışarıda akşam yemeğine davet etti. "Bronx" lokantası, yedi Eylül.

Eve döndüğümde dış dünyayla tanışmanın zamanının çoktan gelip çattığını ve sadece medyavizöre bel bağlamamam gerektiğini düşündüm. Gazeteye saldırı hamlesi yapmakla işe başladım, ancak idam yanlıları ve savaş çığırtkanlarını tanıtan bir makalenin yarısında bu hamleden vazgeçtim. Uluslararası manzara da pek iç açıcı değildi. Türk yetkililer ülkenin Demogüdüm Merkezi'nin tüm çabalarına rağmen yeraltı doğumlarında görülmemiş bir furya yaşanmasının yanı sıra firarî çalataklitlerin sayısında önemli bir artış olduğunu bildiriyorlar. Üstelik çok sayıdaki kretenin bakımı da ulusal ekonomiye ağır bir yük oluşturmakta. Elimdeki *Webster* sözlüğü tabii beklediğim gibi konuya çok az ışık tutuyor. Çalataklitçi -var olan ancak yokmuş gibi davranan nesne. Çalataklitçilerden herhangi bir yerde söz edilmiyor. Yeraltı doğumu, kayıt dışı doğan bir bebek anlamına geliyor. Aileen'in bana söylediği bu. Demogüdümcü taktikler nüfusu kontrol altında tutmaya yarıyor. Çocuk ehliyeti edinmenin iki yolu var: Ya form doldurup gerekli sınavlara girmek ya da bebçekte (bebek çekilişinde) büyük ödülü kazanmak. Adayların çoğu başka türlü ehliyet edinme şansları olmadığından ikinci yolu deniyorlar. Kreten, yapay geri zekâlı demek. Öğrenebildiklerimin hepsi bundan ibaret. *Herald* gazetesindeki makalelerde kullanılan dil göz önüne alındığında hiç de fena sayılmaz. İşte bir örnek: *Hatalı ya da yetersiz endekslenmiş bir önsavurganlık, rehavet kadar rekabet ortamının da hevesini kırdı; üstelik sahte önsavurganlıklar, az risk taşıyan kanun boşluklarına rağmen yemekratlar tarafından sömürülmeye devam edecek; çünkü anlaşıldığı kadarıyla Yüce Divan halen Herodotos vakasıyla ilgili bir karara varamamış durumda. Kamuoyunu aylardır meşgul eden soru, zimmetlemeyağlama vakalarını takip edip gü-*

nışığına çıkarmak konusunda kimin daha başarılı olduğu: Karşıbilgisayar mı yoksa hipertümdengelimci hesap makinesi mi? Ve yazı bu şekilde devam ediyor. *Webster* sözlüğünde yemekrat için rüşvet veren kişi anlamında, halen yaygın olarak kullanılan çok eski bir argo kullanım deniyor sadece. Rüşvet yedirmek deyiminden geliyor herhalde. Demek bu saf ve temiz dünyada da kokuşmuşluk yaşanıyormuş ve her şey göründüğü kadar mükemmel değilmiş.

Aileen'in Willum Humberg diye bir arkadaşı benimle medyavizörde söyleyişi yapmak istiyor ama henüz kesinleşmiş bir şey yok. Söyleyişi FV stüdyosunda değil benim bölmemde yapılacak, FV aleti aynı zamanda verici görevini görebiliyor da ondan. Her vatandaşın kendi evinin mahremiyetindeyken gizlice izlendiği bir geleceği konu eden, ütopya karşıtı o karamsar romanlar geldi aklıma hemen. Willum, cihaz sahibinin tam izni olmaksızın sinyalin yönünün değiştirilemeyeceği açıklamasını yaparak duyduğum endişeye güldü geçti. Bu kuralı ihlal etmek belirli bir süreyle hapse mahkûm olmayı göze almak anlamına geliyordu. Ne de olsa emisyonların yönünü değiştirerek komşunun karısıyla uzaktan kumandalı zina yapmak mümkündü. En azından Willum öyle söylüyor ama ben, içten mi konuşuyor yoksa benle dalga mı geçiyor bilemiyorum. Bugün hızlıtabanvaya binip şehri dolaştım. Kiliselerden eser kalmamış, artık insanlar eczanede ibadet ediyorlar. Beyaz cüppe giymiş gümüş piskopos tacı takmış adamlar rahip değil, eczacı. Diğer yandan hiçbir yerde aynı zamanda öteberi de satan eczanelerin bulunmaması enteresan bir durum.

4 IX 2039. Sonunda nasıl ansiklopedi sahibi olunacağını öğrendim. Hattâ bir tane edindim bile - koskoca ansiklopedi, üç tane küçük cam şişeye doldurulmuş. Şişeleri bir bilim psiküterisinden aldım. Kitaplar artık okunmuyor, yeni-

yor; hammadde olarak da kağıt değil, bir tür bilgi esaslı madde kullanılıyor, bu şekerle kaplı, hazınedilebilen bir madde. Bir psikim süpermarketinde biraz kitapları gözden geçirdim. Herşeyi kendiniz seçip alıyorsunuz. Raflarda güzelce paketlenmiş düşük kalorili inatçilekleri, safdilpeynirleri, antika kavanozlara dizilmiş fobi biberleri, muallakerdalar, kavgaletalar, softatuzları, tarumargarinler duruyor. Bir tercümanımın olmayışı çok yazık. Psiküteri, "psişeşarküteri"den geliyor olsa gerek. Altıncı Cadde'deki ilâheterya, satışa sunulan mallardan anladığım kadarıyla, bir ilâhî ecza kafeteryası olmalı. Sıra sıra takdisil, mukaddestin, cennetalin, sevapin. Hangar gibi bir yer; siz alışveriş ederken arka fonda org müziği çalıyor. Bütün inaçlar temsil ediliyor burada-vaftizem, antivaftizem, mekkezel, arîmidon, anglikanoz, ortodoksil, brahmanon, kalvinist fitiller, zerdüştem, katolik gevreği, şaman pasta, budantre, cizvit sos. Haplar, tabletler, şuruplar, iksirler, tozlar, sakızlar - çocuklar için lolipoplar bile var. Kutuların çoğunun etrafında birer ışık halesi var. Başlangıçta kuşkuyla yaklaşınama rağmen dört cebirin kapsülü yuttuktan sonra aniden kendimi hiç de çaba sarfetmeden pekâlâ yüksek matematikten anlar bulunca bu yeni uygulamayı kabullendim. Bütün bilgiler artık mide yoluyla ediniliyor. Bu fırsatın üstüne atlayarak bilgi açlığımı tatmin etmeye başladım, ancak ansiklopedinin ilk iki cildi yüzünden her yerime korkunç kramplar saplandı. Willum kafamın içini çok fazla bilgiyle doldurmamam için uyardı beni; ne de olsa kapasitesi sonsuz değildi! Allahtan bir de zihni arındırmaya yarayan ilaçlar var. Örneğin oblitarol ve amnezil. İnsan bu ilaçları kullanarak gereksiz birtakım entelektüel ağırlıklardan ya da hoşa gitmeyen hatıralardan kolaylıkla kurtulabiliyor. Köşeyi dönünce psikotropik bir bakkal var; freudon, marazinol, ikirciktin ve şu sürekli reklamı yapılan yeni amonyak türevi hakikityum satılıyor. Hakikit-

yum asla gerçekleşmemiş olayların sentetik yolla hatırlanmasını sağlıyor. Mesela birkaç gram dantenalin ve hopbeyimiz *İlahi Komedya*'yı kendisinin yazdığı gibi derin bir inançla dolaşmaya başlıyor ortalıkta. İnsanın böyle bir şeyi niye isteyeceği ise ayrı ve beni oldukça aşan bir konu. Psikodiyetik ve beslenmoralizma gibi yeni bilim dalları gelişmiş. Ansiklopedi yine de işe yaradı. Artık biliyorum ki bir çocuğu iki kadın doğurabilir: Biri yumurtasını diğeri de rahmini hizmete sunuyor. Dölbay ise yumurtayı bir yarımanneden diğer yarımanneye taşıyor. Bundan daha kolay ne olabilir? Ama bu Aileen'le oturup konuşabileceğim bir konu değil. Arkadaş çevremi genişletmem şart.

5 IX 2039. Bilgiye ulaşmanın yegâne yolu arkadaşlar değil; düetin diye bir ilaç var, bu ilaç bilincinizin öyle bir kopyasını çıkarıyor ki kendinizle (ayrı bir ilaçla belirlenen) her türlü konu hakkında sohbet edebiliyorsunuz. Ancak itiraf etmeliyim ki psikimin sunduğu bu sınırsız imkânların beni biraz boğduğunu hissediyorum. Şimdilik ihtiyatlı davranmak cihetine gideceğim. Şehri daha yakından tanıma turlarımdan birinde tesadüfen kendimi bir mezarlığın önünde buldum. Gömme bahçe deniyor buraya. Artık mezar kazıcı diye biri yok, onun yerine mortomatik var. Cenazekaldıraçlar. Bir cenaze törenine tanık oldum. Ölüyü, dirimonte edip etmeyeceklerini henüz bilmediklerinden geri dönüşlü mezar dedikleri bir şeye yerleştirdiler. Merhumun son arzusu ilelebet, yani mümkün olduğunca uzun bir süre orada yatmakmış, ancak karısıyla kayınvaldesi adamın bu vasiyetine mahkeme kanalıyla itiraz ediyorlar. Ender rastlanan bir durum olmadığını söylediler bana. Elbette dava sonu gelmeyen celselerle uzayıp gidecek, zira çok karmaşık birtakım yasal meseleler sözkonusu. İntihar eden herhangi bir insan, işgüzarca diriltilmekten kurtulmak için sanırım bomba fa-

lan kullanmak zorunda. Nedense bir insanın hayata döndürülmeyi istemeyeceği hiç aklıma gelmemişti. Ama görünen o ki ölümün üstesinden bu denli kolaylıkla gelinen bir çağda bu da mümkün. Nefis bir mezarlık; her yer bitkilerle kaplı, serin ve yeşil. Yalnız tabutlar inanılmaz ufaklıkta. Cesetleri ütüleyip katlıyor olabilirler mi acaba? Bu medeniyette her şey mümkün görünüyor.

6 IX 2039. Hayır, cesetler ütülenip katlanmıyormuş; gömme işlemi sadece organizmanın biyolojik organları için uygulanıyor, organizmanın yerine geçen yapay parçalarsa hurda haline getiriliyor. Günümüzde insanlar ne ölçüde yapaylaştırılmakta? İnsanoğlunu ölümsüz kılmaya dair yeni bir öneri üzerine medyavizörde harika bir tartışma. Yaşını başını almış insanların beyinleri hayatlarının baharını yaşayanların bedenlerine dikilecek, hayatlarının baharını yaşayanlarsa bundan zarar görmeyeceklerdi, zira onların beyinleri de ergenlerin bedenlerine dikilecek ve süreç bu şekilde devam edecekti, sürekli yeni insanlar doğduğu için de kimsenin beyni sürekli dikilmemiş kalmayacaktı. Lâkin bazı itirazlar geldi. Bu önerinin karşısında olanlar, savunucularını dik kafalı olmakla suçladılar. Biraz temiz hava almak için mezarlıktan yürüyerek dönerken, iki mezar taşı arasına gerilmiş bir tele takılıp düştüm. Yüzüstü yere kapaklandım. Ne menem bir eşek şakasıydı bu böyle? Yakınımda duran gömme işlerinden sorumlu birisi hayli kaba bir edayla bunun bir arsızhırsız oyunu olduğunu açıkladı. Yine *Webster*'a başvuruyoruz. *Arsızhırsız: Mekanik bir arıza ya da bir yuvanın dağılması neticesinde ortaya çıkan defolu robot*. Bu akşam yatakta *Kaset Cariye*'yi okumaya başladım. Koskaca sözlüğü yemek zorunda mı kalacağım nedir? Metnin tek bir kelimesini anlamak mümkün değil! Her neyse, sözlük işe yaramayacak - bunu giderek daha çok anlamaya başlıyorum.

Mesela şu roman. Roman kahramanı bir şişmemetresle (bunların iki türü var: Açılır kapanır-her yola gelir ve şişirilebilir-cürmü meşhut yaptırılabilir olanlar) aşk ilişkisi yaşıyor. Şişmemetresin ne demek olduğunu pekâlâ biliyorum da, böyle bir ilişkiye ne gözle bakıldığı hakkında en ufak bir fikrim yok. Bu konu toplumsal bir yara mı acaba? Ve bir şişmemetresin ırzına geçmek-mesela bir şişme botu delmekten farksız mı, yoksa ahlaka aykırı mı?

7 IX 2039. İşte size gerçek bir demokrasi örneği! Bugün kadın güzelliği üzerine bir tercihandurn yaptık; medyavizörde değişik tipler gösterildikten sonra oylamaya geçildi. Genplanlama Divan Başkanı oylama sonunda seçilen numaraların önümüzdeki mevsimden önce kamuoyuna sunulacağı sözünü verdi. Vatkalı sutyenlerin, perukların, korselerin, rujların, allıkların olduğu günler-o günler artık mazide kaldı, çünkü günümüzde insanların beden ölçüleri, vücut yapıları ve yüzleri, güzellik ve vücut geliştirme salonlarında tamamen değiştirilebiliyor. Aileen... Ben onu bu haliyle de seviyorum ama ne de olsa kadınlar modaya kul köle oluyorlar. Bu sabah bir başıboş bölmeme girmeye kalkıştı; o esnada ben banyo küvetinin içindeydim. Başıboş hiç kimseye ait olmayan robot demek. Bozduklardan biriydi-hatalı üründü, piyasadan kaldırılmış ancak imalatçının toplattırmadığı bir modeldi. Kovulmuş ve bir daha da işe alınması imkânsız bir robottu yani. Bunların çoğu arsızhırsız oluyor sonradan. Banyom ne olup bittiğinin hemen farkına varıp bu davetsiz misafiri başımdan savdı. Kişisel robotum yok; ferdibot sadece standart bir ferdiyak E.K.G. (elektronik koruma görevlisi). "Ferdibot" diye yazdım-artık böyle söyleniyor-ama artık bu günlükte yeni ifadeleri mümkün olduğunca az kullanmaya çalışacağım: Hem estetik duygumu hem de geri gelmesi imkânsız olan geçmişe duyduğum

bağlılığı rahatsız ediyorlar. Aileen teyzesini görmeye gitti. Demin bahsettiğim başıboşun eski sahibi George P. Symington'la akşam yemeği yiyeceğim. Bütün akşamüstünü *Entelektronik Tarihi* adlı çok değerli bir çalışmayı mideye indirmekle geçirdim. Dijital makinelerin belirli bir zekâ düzeyine ulaştıktan sonra güvenilmez, hilekâr olacakları, bilgelikle beraber kurnazlığı da öğrenecekleri kimin aklına gelirdi benim zamanımda? Tabii metinde Chapulier Kanunu'ndan (asgari direnç kanunu) bahsedilerek konuya daha bilimsel bir yaklaşım getirilmiş. Eğer makine çok parlak zekâlı değilse ve muhakeme yeteneği de yoksa kendisinden istediğiniz her şeyi yerine getiriyor. Oysa akıllı bir makine ilk önce hangi seçeneğin kendi işine daha çok geldiğini değerlendirecektir: Verilen görevi yerine getirmek mi yoksa bu görevden kurtulmanın bir yolunu bulmak mı? Artık hangisi kolayına gelirse. Hem gerçekten zekiyse neden başka türlü davransın ki? Gerçek zekâ, seçim talebinde, iç özgürlüğü talebinde bulunur. İşte bu nedenle hastamatlar, mazeretbazlar ve kaytarmatörler gibi türler bulunuyor; tabii bir de bönbenzeşimciliği ya da yalancıkretenlik gibi özel birtakım vakalar var. Yalancıkreten, kendisine sonsuza dek bulaşılmaması için aptal rolü oynayan bilgisayar demek. Çalataklitlerin de ne olduğunu öğrendim: Tek yaptıkları hatalı ürün numarası yapmadıkları numarasını yapmak. Ya da belki tam tersidir. Çok çetrefilli bir konu. Doğrot doğru giden robot demek, terso ise ters giden robot. Sabo, sabotaj robotu olabilir de olmayabilir de. Daha bir şişeyle bilgi ve terminoloji yüklemesinden başım çatlayacak. Mesela dolaylamalık, dolaylı lambalık değil -o dolaylambaç oluyor- Dalay Lama'dan alıntılar yapan bilgisayar demek. Ampirmetre, ampirizm derecesini ölçen alet; ampiratör - aspiratörlü ampirmetre. Kasismograf, kasis sismografı. Çizgisayarlar, sadece çizgilerle çalışabilen ya da bilgileri değişik çizgiler halin-

de yükleyebildiğiniz, aslında çizgi dışı olan bilgisayarlar: Bu türün her şeyi çizgiler halinde algılaması nedeniyle büyük sorunlar yaşanmış, bütün bilgiler çizgi haline dönüşmüş, neticede bunlar esas bilgileri silen silgiler işlevini görmüş. Kimileri tamamen zıvanadan çıkmış durumda - dinamorflar, lokomotifler, sibersirozlar. Sonra elektrosapıklar, seksomanyetikler ve kuluçka makineleri -adı kötüye çıkmış robotlar- ve bir de hiporoblar, bunlar felekten bir gün çalmaya yarayan yüksek frekanslı felektronlara, orgazm orgları ve ayartma ayarlarına sahip hiperaktif orospu robotlar! Tarih kitabında bir de bir zamanlar askerî amaçlar doğrultusunda programlanıp teçhizat depolarında bulundurulan ciropire ya da tanksinek gibi sentöceklerden (sentetik böcekler) bahsediliyor. Depolarda bilhassa asker karıncalar stoklanırmış. Sondaj, sonradan avantaj kazanan robot demek, yani insan yerine geçebilen robot. Bir tür sonradan görme. Sahipleri tarafından elden çıkartılan, sokağa atılan eski robotlara depositosuz ya da hurdabot deniyor. Bu maalesef oldukça sık rastlanan bir uygulama. Meğer eski robotları hayvan korunaklarına gönderirler sonra da spor olsun diye oralarda robot avına çıkarlarmış, ancak ROZED (Robotlara Yapılan Zulmü Engelleme Derneği) duruma müdahale etmiş ve uygulamanın anayasaya aykırı ilan edilmesini sağlamış. Ancak robotların eskime-yaşlanma sorununa henüz bir çözüm getirilmiş değil, hâlâ kanalizasyon oluklarında iki seksen uzanmış özlinç ya da robotrajedi vakalarına rastlanıyor zaman zaman. Mr. Symington yasal düzenlemelerin hep teknolojik ilerlemenin gerisinde kaldığını söylüyor - böyle melankolik gösterilerin, esef verici olayların yaşanması da bu yüzdenmiş. En azından hesaptırma makinelerini, kötülüktörleri ve yalansaçarları dağıtımdan kaldırmışlar; bunlar yirmi yıl önce ekonomik ve politik birkaç önemli bunalıma neden olan dijital makinelermiş. Örneğin do-

kuz yıl boyunca Satürn ıslahlaştırma projesinden sorumlu olan Büyük Yalansaçar, gezegende tek bir iş yapmamış, yığınlarca sahte durum raporu, fatura, talep formu göndermiş, müfettişlere kâh rüşvet vermiş kâh onları elektronik şoka sokmuş. Küstahlığı öyle bir raddeye varmış ki yörüngeden çıkarıldığında savaşla tehdit etmiş karşısındakileri. Parçalara ayırma işlemi çok pahalı olduğundan torpidolar kullanılmış. Korsanistler ve uzay skandalistleri daha önceden olmayan şeyler-bunlar tamamen icat ürünü. Bir başka yönetici daha varmış, GEZPLAK'ın (nüfuz sahibi bir kurul olan Gezegenlerarası Planlama Kurulu) başkanı olan bu adam, Mars'ı verimli hale getirme işine bakacağına beyaz köle ticaretine bulaşmış - talep üzerine Fransızlar tarafından yapıldığı için kendisine "lö bilgisayör" diyorlarmış. Tabii bunlar en aşırı örnekler, tıpkı geçen yüzyılda yaşanan hava kirliliği salgını ya da iletişim kesintileri gibi. Bilgisayarların kötü ya da kasıtlı davranmaları söz konusu olamaz; onlar sadece asgari çaba gerektiren şeyleri yapıyorlar, tıpkı suyun kaçınılmaz olarak yukarı değil aşağı doğru akması gibi. Ancak suyu barajlar sayesinde kolaylıkla yönlendirmek mümkünken zeki makinelerin tüm olası sapmalarını denetim altında tutmak çok çok zor. *Entelektronik Tarihi*'nin yazarı, genele bakıldığında dünyanın mükemmel bir durumda olduğunu iddia ediyor. Çocuklar imlâ gazozlarından okuma yazma öğreniyorlar; sanat eserleri dahil tüm ticari mallar kolaylıkla ve ucuza bulunabiliyor; çok sayıda robot garson, lokantaya giren bir müşterinin etrafını sarıp ona hizmet ediyor, bu garsonlardan her birinin kendine ait bir uzmanlık alanı var, öyle ki bir makine ekmek servisine, diğeri tereyağı, bir başkası meyvesuyu, salata ve haşlanmış meyve servisine -bir kompatik- bakıyor ve saire. Aslında yazar bu anlamda haklı. Hayatın kolaylıkları, sunduğu rahatlıklar gerçekten de inanılmaz boyutlara ulaşmış.

Akşam yemeğinden sonra Symington'un evinde. Keyifli bir akşamdı ama biri bana aptalca bir oyun oynadı. Misafirlerden biri -kim olduğunu bir bilsem!- çayıma biraz incilinandoz koyuverdi ve o anda peçeteme öylesine güçlü bir inançla bağlandım ki, hemen oracıkta peçeteme yeni bir ilâhiyat atfederek bir vaaz verdim. Bu melun kimyasal maddeden birkaç zerre yutunca elinizin altında ne varsa ona tapınmaya başlıyorsunuz - bu bir kaşık, lamba ya da bir masa bacağı olabilir. Tasavvufî hislerim öylesine yoğunlaşmıştı ki, diz çöküp çay fincanına bağlılık yemini bile ettim. Sonunda ev sahibim imdadıma yetişti. Yirmi damla sakineton işi halletmeye (daha doğrusu bozmaya) yetti. Sakineton yeryüzündeki her şeye karşı insanda öylesine bir soğukluk, öylesine bir ilgisizlik yaratıyor ki, bu maddeyi içen bir idam mahkümu darağacına giderken yolda esneyebilir. Symington defalarca özür diledi. Bu bence çözeleklere karşı alttan alta beslenen bir kızgınlık olmalı, yoksa sıradan bir toplantıda kimse böyle bir şeye cesaret edemezdi. Symington beni sakinleştirmek için çalışma odasına götürdü. Ve yine aptalca bir şey oldu. Yazı masasını radyo zannedip düğmesini çevirdim. O anda ışıl ışıl bir pire sürüsü fışkırdı masadan, beni tepeden tırnağa sarmış, her yerimi baştan aşağı huylandırıyordu pireler - neden sonra çığlık çığlığa kollarımı sallayarak kendimi hole attım. Sıradan bir hissetmatikti; yanlışlıkla Kiçovski'nin *Uyuz Skerzo* adlı eserinin ortasında açmıştım aleti. Dokunma hissine dayalı bu yeni sanat biçimine gerçekten bir anlam veremiyorum. Symington'un büyük oğlu Bil, müstehcen bestelerin de bulunduğunu söyledi bana. Pornografik, anlambilimden-göstergebilimden uzak bir sanat, hem de müzikle bağlantılı! Oğul Symington beni gizli bir kulübe götürme sözü verdi. Orji falan mı yapıyorlar orada nedir? Her halükârda yemeklere elimi bile sürmeyeceğim. Hiçbir bir şey de içmeyeceğim.

8 IX 2039. Şatafatlı bir günah türbesi, bir aşırı kötülük yatağıyla karşılaşmayı bekliyordum, oysa pis, leş gibi bir mahzene indik. Maziye ait bir görüntüyü öylesine titizlikle yeniden inşa etmek bir servete mal olmuş olmalı. Basık tavanlı, havasız bir odanın içinde, çift kilitli, panjurlu bir pencerenin önünde insanlar uzun bir kuyruk oluşturmuş, sabırla bekliyorlardı.

"Bakın işte! Gerçek bir kuyruk!" dedi oğul Symington gururla.

"İyi hoş," dedim, orada en az bir saat sessizce dikildikten sonra, "peki ne zaman açacaklar?"

"Neyi?" diye sordu şaşırmış.

"Tabii ki pencereyi kastediyorum..."

"Asla!" diye zafer dolu bir ses yükseldi koro halinde.

Şaşakaldım. En sonunda yavaş yavaş idrak ettim durumu: Nasıl şeytana tapınma ayinleri bir zamanlar, yani çok eskiden normalin dışında bir eylem olarak kabul edildiyse, ben de bugün o gözle bakılan bir gösteriye katılmıştım. Sırada beklemek günümüzde ancak bir sapkınlık olabilir. Evet, oldukça mantıklı. Kulübün bir başka odasında hakikî bir metro vagonu duruyordu, iş çıkışı saatini gösteren bir duvar saati ile bir is bulutu görüntüyü tamamlıyordu. Vagonun içinde günahkâr bir kalabalık, patlamış düğmeler, yırtık ceketler, kaburga kemiklerine saplanmış dirsekler, burunları çiğnenmiş ayakkabılar, ağızlarda dolaşan küfürler. Bu eski zaman tutkunları, geçmişte kalmış bir çağın asla ilk elden öğrenemeyecekleri atmosferini işte böylesine gerçekçi bir biçimde yeniden canlandırıyorlardı. Daha sonra üstleri başları buruşuk, nefesleri kesilmiş ama vecd halindeki bu insanlar, kendilerine gelmek için dışarı çıktılar. Bense pantalonumu tuta tuta ve hafif topallayarak eve doğru yola koyuldum, gerçi yüzümde bir gülümseme vardı, heyecanlarını daima zor bulunan ve sıradışı şeylerde arayan gençliğin ne kadar da naif olduğunu düşünü-

yordum. Oysa artık hemen hiç kimse tarih okumuyor - okullarda tarih yerine *bundan-böyle* denen bir ders okutuluyor, gelecekte olacakların bilimi bu. Profesör Trottelreiner duysa nasıl da bayram ederdi! Ne yazık ki burada değil.

9 IX 2039. Davavekili Crawley ile "Bronx"da akşam yemeği; "Bronx" bir tane bile robot ya da bilgisayarın bulunmadığı küçük bir İtalyan lokantası. Chianti şarabı bir harika. Bize bizzat şefin kendisi hizmet etti. Biberon ve salamanje sosuyla pişirildiği halde o kadar çok makarna yemem mümkün değildi, ama yemeklerden yine de etkilendim. Crawley şimdilerde hukuk adabında yaşanan düşüşten şikâyetçi olan, gösteriş meraklısı bir avukat: Kararlar, ilgili madde ve hükümlerin harfiyen hesaplanmasıyla alındığı için fesahat ve belâgata artık gerek kalmamış. Suç denen şeyin kökü ise zannettiğim gibi tamamiyle kazınmamış. Daha ziyade önemini yitirmiş. Ağır suç kapsamına girenler şöyle: Zihinkorsanlığı (zihin kaçırma), gen hırsızlığı (sperm bankası soygunu, özellikle de spermin menşei biliniyorsa), davalının Sekizinci Tâdilat maddesine (yani sözkonusu fiilin, başkası namına ya da vekâleten, bir yanılgı neticesinde gerçekleştirilmesi - örneğin maktul psiviz ya da medyavizyör kurbanı ise) yalan yere atıfta bulunduğu yalancı cinayet ve de yüzbir değişik çeşit psikim tahakkümü. Zihinkorsanlığını tespit etmek genellikle zor iş. Uygun ilaçtan içirilen maktul, gerçekle bağını tamamen yitirdiğine dair en ufak bir kuşku beslemeksizin kurmaca bir dünyanın içine sürükleniyor. Azılı bir safari düşkünü olan kocasından kurtulmayı isteyen Mrs. Bonnicker adlı bir kadın, kocasına doğumgününde bir Kongo biletiyle avlanma ehliyeti hediye etmiş. Mr. Bonnicker sonraki birkaç ayı çok heyecanlı cangıl maceralarıyla geçirmiş, tabii tüm bu zaman süresince ağır psikimizasyon etkisi altında, çatıkatında bir ta-

vuk kümesinde yattığını anlamamış. Mr. Bonnicker'ı çatıda yangın söndürürken gören itfaiyeciler olmasaymış adam kötü beslenmekten ölecekmiş az kalsın. Dikkatinizi çekerim, sanrının etkisiyle o anda çölde amaçsızca dolaştığını zannettiği için böyle bir ölüm şekli, Mr. Bonnicker'a garip gelmeyecekti. Mafya sık sık bu tür yöntemlere başvuruyor. Bir mafya üyesi, davavekili Crawley'e son altı yılda dört binden fazla ruhu -sandıklara, bagajlara, kümeslere, köpek kulübelerine, çatıkatlarına, mahzenlere, dolaplara ve ardiye odalarına ve çoğunlukla da gayet saygın evlere- yerleştirdiğini anlatmış gururla, hepsinin işini de zavallı Mr. Bonnicker'a reva görülen muameleyle halletmiş! Laf dönüp dolaşıp avukatın ailevî sorunlarına geldi.

"Beyefendi!" dedi, o tipik teatral el hareketiyle. "Başarılı bir savunma avukatı, baronun saygın ve de çokça takdir görmüş bir üyesi, lâkin mutsuz bir baba duruyor karşınızda! Yetenekli iki oğlum vardı..."

"Vah vah, yoksa öldüler mi?!" diye bağırdım.

Başını salladı.

"Hayattalar, ancak uçtular!"

Söylediğine bir anlam veremediğimi görünce baba yüreğine inen bu darbenin ne menem bir şey olduğunu açıkladı. Büyük oğlu hayli umut vaat eden bir mimar, diğeri ise şairdi. Kendi yaptığı işlerden memnun kalmayan genç mimar, kentseljin ve binaljine yönelmiş: Şimdilerde koskoca şehirler inşa ediyormuş - hayal dünyasında. Diğer oğul da benzer biçimde uçmuş: Liriketil, sonetol, kafiyetondan sonra şimdi de ilham perisine hizmet etmek yerine bütün zamanını birtakım haplar yutmakla geçiriyormuş, kardeşi kadar yitik bir insanmış o da.

"Peki neyle geçiniyorlar?" diye sordum.

"Hah! Çok yerinde bir soru! Her ikisine de ben bakmak zorundayım!"

"Hiç çaresi yok mu?"

"Bir kez fırsat tanınınca hayaller her zaman gerçeklerden ağır basar. Bunlar, beyefendi, psikimize edilmiş bir toplumun kurbanları. Her birimiz kapıldık bu tahrike. Mesela tamamiyle umutsuz bir vakayı savunuyorum diyelim - davayı hayalî bir mahkeme önünde kazanmak ne kadar kolay olurdu!"

Chianti şarabının serin, mayhoş tadına bakmışlığın etkisiyle aniden ürpertici bir evhama kapıldım: Eğer insan hayalî şiirler yazıp hayalî evler inşa edebiliyorsa o zaman neden serap yiyip içmesindi ki? Avukat duyduğum korkuya güldü geçti.

"İtiraz reddedildi, Mr. Tichy! Hayır böyle bir tehlike söz konusu değil. Uydurma bir başarı zihni tatmin edebilir ancak uydurma bir pirzola parçası asla karın doyurmaz. Bu tarz bir hayat süren insan çok geçmeden açlıktan ölmek durumunda kalacaktır!"

Avukatın başına gelenlere üzülmekle birlikte bunu duymak beni rahatlatmıştı. Evet, hayalî geçim tarzının gerçek olanın yerini alamayacağı çok açık. Allahtan beden yapımız psikim uçuşuna karşı bir denetleme mekanizması sunuyor. Yeri gelmişken: Crawley de kesik kesik soluyor.

Hâlâ evrensel düzeyde silahsızlanmanın nasıl gerçekleştiğini öğrenebilmiş değilim. Uluslararası düşmanlıklar mazide kalmış bir konu. Gerçi zaman zaman küçük çaplı yerel robotdalaşları yaşanmakta. Bunlar genellikle şehir merkezinin dışındaki yerleşim yerlerinde çıkan semt kavgalarından kaynaklanıyor. İhtilaflı aileler teskineton sayesinde kısa zamanda barıştırılıyorlar, ancak bu esnada düşmanlık dalgasına kendilerini kaptırmış olan robotlar birbirlerine giriyor. Daha sonra çıkan enkazı kaldırmak için bir çöpefendi görevlendiriliyor, sigorta şirketi de her türlü maddî hasarı karşılıyor. İnsanoğlunun saldırganlık duygusu sonunda robotlara mı

miras kaldı acaba? Bu konu üzerine mevcut bütün bilimsel incelemeleri seve seve mideye indirirdim, ama bir tane bile bulamadım. Artık hemen her gün Symington'lara uğruyorum. Adam içine kapanık bir insan sayılır -uzun sessizliklerkarısı ise tam bir süs bebeği. Bir de sürekli dış görünüşünü değiştiriyor: Saçını, gözlerini, boyunu, vücut ölçülerini, her şeyini. Köpeklerinin adı Füzebaş. Öleli üç yıl olmuş.

11 IX 2039. Bu akşamüstü için programlanan yağmur sel basmasına neden oldu. Gökkuşağı ise daha beterdi - dört köşeliydi. Skandal. Bana gelince, moralim berbat. Eski takıntım yine içimi kemirmeye başladı. O aynı rahatsız edici soru geceleri kafama takılıyor: Tüm bunlar birer sanrı mı yoksa değil mi? Bir de devasa fareleri eyerlemek konulu bir yapayhal ısmarlamayı istiyorum delice. Sürekli gözümün önüne dizginler, gemler, parlak fare kılları geliyor. Böylesine mutlak bir dinginliğin yaşandığı bir zamanda yitik bir karmaşa dönemi için mi esef ediyorum? İnsan ruhuna akıl sır erdirmek hakikaten imkânsız. Symington'un çalıştığı şirketin adı Prokrustik Anonim Şirketi*. Bugün çalışma odasındaki resimli kataloğa göz atıyordum. Elektrikli testereler, torna tezgâhı benzeri şeyler. Ne garip, nedense Symington'u bir makine ustası olarak düşünmemiştim. Biraz önce çok ilginç bir gösteri izledim: Fizivizyon ile psivizyon arasında sıkı bir rekabet yaşanacak. Psivizyonda programları postadan alıyorsunuz; zarf içinde, tablet halinde gönderiliyor. Böylesi çok daha ucuza mal oluyor. Eğitim kanalında Profesör Ellison'un eski savaşlar üzerine bir konuş-

(*) "Prokrustik" Prokrastes'ten geliyor. Prokrastes: Yunan mitolojisinde, Eleusis yakınlarında yaşayan ve sonunda Attikalı kahraman Theseus tarafından öldürülen haydut. Efsaneye göre Prokrastes'in iki demir yatağı vardı; kurbanlarını bu yataklara yatırır, boyu yataktan kısa olanları bacaklarından çeke çeke uzatır, uzun olanların bacaklarını da yatağa sığmaları için keserdi. Bu nedenle "Prokrastes'in yatağı" deyimi katılık ve sertlikle eşanlamlı olarak kullanılır. (ç.n.)

ması vardı. Psikim çağının ilk zamanları çok tehlikeliymiş. Örneğin askerî açıdan çok büyük potansiyel taşıyan bir aerosol -kriptobellina- varmış. Bu aerosolü koklayan herkes yerinden fırlayıp kendisini bağlamak için bir ip parçası bulurmuş. Allahtan yapılan testler ilacın panzehiri olmadığını, filtrelerin de işe yaramadığını ortaya koymuş; böylelikle istisnasız herkes, sonunda eli ayağı bağlı kalıp bir yere kımıldayamıyor, taraflardan hiçbiri avantaj sağlayamıyormuş. 2004 yılında yapılan birtakım taktik manevralardan sonra hem "kızıllar" hem de "maviler" hep beraber savaş meydanında yere serilmişler - elleri ayakları bağlı halde. Nihayet silahsızlanmayla ilgili bir şeyler öğrenirim umuduyla konuşmayı pür dikkat dinledim, ama konu hakkında tek bir kelime bile edilmedi. Bugün sonunda psikodiyetisyene gittim; unutkandoz ve ıstırapsilin yazıp diyetimde değişiklik yapmamı tavsiye etti. Daha önceki hayatımı unutturmak için mi acaba? Muayenehaneden çıkar çıkmaz reçeteyi sokağa attım. Sanırım beyinselostat satın almak mümkün - son zamanlarda bolca reklamı yapılıyor- ancak bir türlü gönlüm elvermiyor. Açık pencereden o anlamsız popüler şarkılardan biri duyuluyor: *Ne ot gerek, ne bot, robot gerek robot.* Hiç antisesim kalmadı ama kulaklara pamuk tıkamak da pekâlâ aynı işi görüyor.

13 IX 2039. Symington'un kayınbiraderi Burroughs'la tanıştım. Adamın işi konuşan paketler yapmak. Günümüzde imalatçılar tuhaf sorunlar yaşıyorlar: Bir paket, içindeki ürünün meziyetlerini sadece sesle tavsiye edebiliyor, çünkü müşterinin koluna ya da yakasına yapışması yasak. Symington'un diğer kayınbiraderi güvenlik kapıları üreten bir fabrika işletiyor. Güvenlik kapıları sadece sahiplerinin sesini işitince açılıyor. Dergilerdeki reklamlar da siz onlara bakınca canlanıyor.

Prokrustik A.Ş. *Herald*'da hep tam sayfa ilan veriyor. Symington'la tanışıklığım nedeniyle sayfa dikkatimi çekti. Reklamın başında sayfanın bir ucundan öteki ucuna gezinen kocaman harflerle PROKRUSTİK yazıyor, sonra ayrı kelimeler ve heceler beliriyor: EFENDİM... ? NEDEN OLMASIN? DEVAM ET?! AH! OH! IHH! AAAH! EVET, EVET!! DAHA SERT!!! INNNN... Ve o kadar. Bütün bunlar çiftçilikle ilgili alet edavat olsa gerek. Bugün Symington'un ziyaretçisi vardı, Peder Modül adında biri, Antibiyolojikan mezhebinden bir keşiş, mal teslim almaya gelmiş. Çalışma odasında çok ilginç bir görüşme. Peder Modül bana üyesi olduğu mezhebin aslî amacını açıkladı. Antibiyolojikan Rahipler bilgisayarları dine döndürüyorlar. Biyolojik olmayan zekânın yüz yıllık mevcudiyetine rağmen Vatikan hâlâ makinelere ibadet eşitliği tanımıyor. Oysa bilgisayarlar, programlı piskoposluk tamimleri ve dijital piskoposluk kayıtları olmasa bugün kilisenin hali nice olurdu? Hayır efendim, onların iç mücadeleleri, birşeyleri el yordamıyla bulmaya çalışan sorunları, varoluşsal ikilemleri kimsenin umurunda değil. Eğriye eğri, ahlâksız talimatların dikenlerine katlanmanın soylu bir davranış olup olmadığını sormayan bilgisayar var mıdır? Antibiyolojikanlar, Aracı Yaradılış doktrinini gündeme getiriyorlar. İçlerinden Peder Şasi adında biri, ki kendisi bir tercüme modeli, şu aralar Kitab-ı Mukaddesi güncelleştirmek için yeniden kaleme alıyor. Çoban, sürü, kuzular - bunlar çağdaş bir sözlükte anlamsız kaçan kelimeler. Oysa ilahî fiştek, vaiz matrisler, ebedî transmisyon ve hakikî senkronizasyon hayal dünyasında büyük anlamlar ifade etmekte. Peder Modül'ün derin, çakmak çakmak gözleri var, güçlü elinin soğukluğunu kendi elimde hissediyorum. Yeni inancı temsil eden şey bu mu? Ortodokslardan nasıl da nefret ediyor peder, onlara Şeytan'ın borazancıları diyor! Daha sonra Symington, kendisi için poz verip vere-

meyeceğimi sordu çekinerek. Yeni bir tasarım için. Symington'un makine ustası olmadığı açık! Teklifini kabul ettim. Poz vermem neredeyse bir saat sürdü.

15 IX 2039. Bugün ben poz verirken Symington yüz oranlarımı ölçmek için bir elini öne doğru uzatmış kalemini dik tuttu ve diğer eliyle ağzına hop diye bir şey attı - çaktırmadan yapmaya çalıştı ama ben yine de fark ettim. Orada durmuş öylece bana bakıyordu, yüzü aniden sarardı, alnındaki damarlar iyice belirginleşmeye başladı. Kısa sürmesine rağmen çok sinir bozucu bir görüntüydü - her zamanki kibarlığıyla özür diledi, sakindi, yüzünde gülücükler açıyordu. Yine de o anki bakışını unutamıyorum. Rahatsız oldum. Aileen hâlâ teyzesinde kalıyor ve birileri medyavizörde Doğa'yı yeniden hayvanlaştırmak hakkında konuşuyor. Tüm yabanıl hayvanların nesli yıllar önce tükenmiş ama bunları otobiyogenetik olarak bileştirmek pekâlâ mümkün. Bir zamanlar doğal evrim sonucunda ortaya çıkmış bir şeye neden bağlı kalınsın ama değil mi? Gerçeküstücü zooloji sözcüsünün hitap yeteneği pek güçlüydü - körü körüne taklitlerle değil cesur, özgün fikirlerden yola çıkarak doldurmalıydık hayvan korunaklarımızı; eski olanı kendimize mal etmek yerine yeni bir şey yaratmalıydık. Önerilen fauna içinde en çok zürafabülbüller, zebrahtapotlar ve baygın bir âşığı andıran dev kara aygırı hoşuma gitti. Neozoografik kompozisyon sanatı, yeni hayvan türlerini belirli bir doğa parçasına uyumlu bir biçimde yerleştirmeye dayanıyor. Işıklıgrifon özellikle umut vaat edici görünüyor; ateş böceği, yedi başlı ejderha ve mamut benzeri fil karışımı bir şey. Kuşkusuz benzersiz bir hayvan, cazibesi de yok değil ama ben, yine de sanırım bildiğimiz sıradan hayvanların olmasını isterdim ortalıkta. İlerleme elbette harika bir şey, otları peynire dönüştürmek için meraların üzerine serpilen sütle-

yenlerin önemini de anlayabiliyorum. Ne kadar rasyonel olursa olsun, ineklerin eksikliği, kendi halinde derin düşüncelere dalmış tarzdaki var olma biçimlerinden yoksun bırakılan tarla ve çayırların zavallı bir çoraklıkta oldukları duygusunu uyandırıyor insanda.

16 IX 2039. *Herald*'ın bugünkü sabah baskısında yaşlanmayı suç addeden yeni kanun hakkında bir şeyler vardı. Symington'a bu da ne demek oluyor, diye sordum. Gülümsemekle yetindi. Yürüyüşe çıkmak üzere dışarı adımımı attığımda komşumu iç bahçesinin avlusunda gördüm. Bir palmiye ağacına yaslanmıştı, yüzünde -gözleri sımsıkı kapalıydı- sanki kendiliğinden kırmızı lekeler belirdi ve bu lekeler her bir yanağın üzerinde basbayağı el izi şeklini aldı. Komşum başını salladı, gözlerini ovuşturdu, hapşırdı, sonra hınkırıp çiçekleri sulamaya devam etti. Öğrenmem gereken daha bir sürü şey var! Aileen'den bir temaskart aldım. Modern teknolojinin sevgiye hizmet ettiğini görmek memnuniyet verici değil mi? Büyük ihtimalle Aileen'le evleneceğiz. Symington'larda Afrika'dan yeni gelmiş bir aslanmatik -yapay aslan avcısı- bizlere beyazyum içerek ırklarını değiştiren zenci yerlilerin hikâyesini anlattı. Acaba -diye düşündüm- önyargı ve ırk ayrımcılığı gibi böylesine ciddi, kökleri derinlerde yatan toplumsal sorunları kimyasal yollardan çözmek doğru mu acaba? Yani işin kolayına kaçmak olmuyor mu bu? Postadan bir reklam paketi çıktı - ipuçları. Bunların organizma üzerinde kendi başlarına bir etkisi yok, tek yaptıkları diğer çeşitli psikim ürünlerinin kullanımını tavsiye etmek. Anlaşılan benim gibi bu şekilde ikna edilmeye ihtiyaç duyan insanlar gerçekten mevcut. Cesaretlendirici bir düşünce.

29 IX 2039. Bugün Symington'la yaptığım konuşmanın etkisinden hâlâ kurtulamadım. Temel konuları ele alan çok

önemli bir konuşmaydı. Belki her ikimiz de sempatin ve samimitili biraz fazla kaçırdığımız için bana öyle geldi. Symington yeni tasarımını henüz bitirdiğinden yüzünde güller açıyordu.

"Tichy," dedi, "farmakokrasi çağında yaşadığımızın farkındasın. Bentham'ın büyük çoğunluğa en büyük mutluluğu ulaştırma hayali gerçekleştirilmiş durumda-ancak bu madalyonun sadece bir yüzü. Fransız düşünürün sözlerini hatırlarsın: "Bizlerin mutlu olması yeterli değil-ötekiler de bedbaht olmak zorunda!"

"Alaycı bir vecize!" dedim homurdanarak.

"Ama doğru. Prokrustik A.Ş.'de neyin toptan üretimini yaptığımızı biliyor musun? Ürettiğimiz mal Kötülük."

"Dalga geçiyorsun..."

"Kesinlikle hayır. Senin anlayacağın bizler çok büyük bir ikilemi çözdük. Artık herkes başkalarına karşı daima yapmayı istemiş olduğu şeyleri yapabiliyor - hem de kimseye en ufak bir zarar vermeden. Zira Kötülüğü dizginledik, tıpkı tıbbın aşılama ve bağışıklık kazandırma amacıyla mikropları dizginlemesi gibi. Hem medeniyet denen şey insanoğlunun kendini iyi olmaya kandırma çabasından başka ne olmuştur ki hayatta? Dikkatini çekerim, sadece iyi olmaya dedim. Geri kalan her şeyin ortalıktan kaldırılıp hasır altı edilmesi gerekiyordu. Tarih tam da bu işi gerçekleştirdi işte, zaman zaman kibarlıkla zaman zaman da kabalıkla ama yine de daima göze batan, başıboş kalan, yıkıp geçen bir şeyler vardı."

"Ama mantık da bizlere iyi olmamızı söylüyor!" diye ısrar ettim. "Bu bilinen bir şey! Hem bak, günümüzde herkes nasıl da iyi geçiniyor birbiriyle, neşeli, nazik, dürüst yüzler, dostluk, memnuniyet..."

"Tam üstüne bastın," dedi sözümü keserek. "Ne kadar çok uyum olursa ipleri koparma, haksız yere sağa sola sal-

dırma arzusu da o kadar çok olur, anlarsın ya terapik açıdan, sırf dengeyi sağlamak için."

"Ne diyorsun sen?"

"Hadi, hadi. Dindarlık martavalı okuma bana. Artık bunlara gerek yok. Kurmacalama ve dindargen sayesinde özgürüz. Herkes arzu ettiği şeytanlığa kavuşuyor, herkes gönlünün dilediği kötülüğü yapabiliyor, tüm acılar, aşağılamalar - elbette diğerlerinin payına düşüyor. Eşitsizlik, kölelik, hop bir yumruk ve dört nala kadınların peşinden gidiyorsun! İlk partiyi piyasaya sürdüğümüzde insanların bu ürünü nasıl da havada kaptıklarını hatırlıyorum - sonra herkes müzelere, sanat galerilerine koşturmuştu, Michelangelo'nun stüdyosunu basıp kol demiriyle heykellere saldırmayı, tuvalleri parçalamayı, hattâ yollarına çıkma cüretini gösterirse büyük ustanın kafasını yarmayı umuyorlardı... Bunlar seni şaşırttı mı?"

"Şaşırtmak da ne kelime!" diye bağırdım.

"Çünkü sen hâlâ önyargılarının kölesisin. Ama anlamıyor musun, artık her şey, her şey mümkün. Jean d'Arc'ı düşün örneğin. O güzelim asil heykele, o azizelik abidesine, yüce, ilahî bakirelik anıtına baktığında içinden - içinden onun kırbaçlanması gerektiğini düşünmüyor musun? Eyerlenmiş, gem vurulmuş, dizginleri hafifçe çekiyorsun ve haydi deh deh! Altı kişilik bir ekiple dört nala gidiyorsun, kadınlar kumrular gibi ötüyor, Kazaklar hayde diye bağırıyorlar, sorguçlar, çıngıraklar ve sen narin bakireye mahmuzlarını geçiriyorsun..."

"Ne, ne?!" diye çığlık attım, birden korkuya kapıldığım için sesim boğuk çıkmıştı. "Eyerlemek mi? Gem vurmak mı? *Binmek mi?*!"

"Elbette. İnan bana iyi bir dünya yaratacak bütün bunlar. Şahsın adını verip formumuzu doldurman yeterli, kin duygunu, şikâyetlerini, anlaşmazlık nedenlerini anlatacaksın,

gerçi anlaşmazlık nedenlerini anlatmak tamamen isteğe kalmış ama neyse, çünkü vakaların çoğunda insanlar, bir başkasının sahip olduğu şöhret, fazilet ya da güzellik gibi nedenlerin dışında belirli bir neden olmaksızın kötülük yapmak istiyorlar. Ne tür şeyler istediğini ayrıntılarıyla belirt, katalog göndereceğiz sana. Siparişler yirmidört saat içinde yerine getirilir. Teslimat postayla. Ürün suyla içilecek, aç karnına tavsiye olunur ama şart değil."

Symington'un şirketinin *Herald* ve *Post*'ta verdiği ilanları şimdi anlamıştım. Ama neden -diye düşündüm hararetle, panik içinde- *o* kelimeleri kullanmıştı? Biniciliğe dair göndermeler, dizginleme meselesi ve at sırtında gitmeler, eyerler ve deh deh, aman allahım, yoksa buralarda da bir kanalizasyon mu vardı, benim koruyucu kanalizasyonum, beni gerçeğe kavuşturacak yegâne tılsımım, mihenk taşım? Oysa mühendis-tasarımcı (tam olarak neyi tasarlıyordu ki?) kafa karışıklığını dikkate almadı ya da yanlış yorumladı.

"Özgürleşmemizi kimyaya borçluyuz," diye devam etti. "Zira algılama denen şey, beyin hücrelerinin yüzeyinde bulunan hidrojen iyonlarının yoğunluğundaki değişimden ibaret. Beni gördüğünde sen aslında nöron zarlarındaki sodyum-potasyum dengesinde bir bozulma yaşıyorsun. Onun için yapmamız gereken tek şey, o kortikal mitokondrianın içine iyi seçilmiş birkaç molekül göndermek, sağ nörohumoralsinaptik transmisyon efektör bölgelerini aktive etmek ve sonunda en sevgili hayallerin gerçek olacak. Ama sen bunları zaten biliyorsun," diye tamamladı sözlerini, heyecanı yatışmıştı. Ardından çekmeceden bir avuç dolusu renkli, ufak haplar çıkardı. Şeker taneciklerine benziyordu haplar.

"İşte ürettiğimiz kötülük, rahatsız ruhun susuzluğunu gideren kötülük. İşte dünyanın günahlarını temizleyen kimya."

Titreyen parmaklarla cebimden çıkardığım bir sakineton pastilinin kağıdını açıp pastili olduğu gibi yuttum ve

"İyi hoş diyorsun da sadede gel lütfen," dedim.

Tek kaşını havaya kaldırdı, başıyla sessizce onaylayıp çekmeceyi açtı, bir şey çıkartıp ağzına attı ve sonra şöyle dedi:

"Nasıl istersen. Yeni teknolojimizdeki T modelini, daha doğrusu bu modelin başlangıç aşamalarını anlatıyordum. Kol demiri yöntemi. İnsanlar kırbaçlamalara, pencereden atınalara başladılar hemen, *felicitas per extractionem pedum** örneğiydi bütün bunlar, ancak işin düşünsel temeli fazlasıyla dardı, olasılıklar çabuk tüketilmişti ve bu parlak buluş çok geçmeden yıprandı. Ne yaparsın, yeterince fikir yoktu ki, ne bir örnek ne de peşinden gidilebilecek bir selef vardı! Çünkü tarih boyunca sadece iyilik alenen icra edilmişti, kötülüğeyse iyilik maskesi altında, yani daha yüksek idealler uğruna yağmalamak, her şeyi kırıp geçirmek, kutsal değerlere saldırmak gibi kabul gören bahaneler vesilesiyle göz yumuluyordu. Ve kişisel düzeyde kötülük, bu türden yol göstericilere dahi sahip olmadan başının çaresine bakmak zorundaydı. Bu durumda kanuna aykırı olan her zaman kaba, beceriksiz, aceleciydi, ki halkın ürünümüze verdiği tepki bu gerçeği birçok kereler kanıtladı - akın eden siparişlerde aynı şey mide bulandırıcı biçimde tekrarlanıyordu: Yakalamak, boğmak ve kaçmak. Geleneğin gücü buydu işte. Bu arada kötülük yapma fırsatı tek başına yeterli olmuyor; insanların aynı zamanda mantıksal bir gerekçeye de ihtiyacı var. Düşünsene, komşun nefesini tutup (ve bu her an olabilir) "Neden?" ya da "Utanmıyor musun?!" diye bağırdığında ne kadar tatsız, zor bir durumda kalırsın. Bu tepkiye verecek hazır bir cevabın olmadan orada öylece kalakalmak utanç verici. Kol demiri zayıf bir çürütme yöntemi, herkes bunun farkında. İşin püf noktası, bu türden itirazları bertaraf etmek için gereken koşulların bulunmasında yatıyor.

(*) Latince, "Ayaklardan kurtulmakla gelen mutluluk." (ç.n.)

Herkes kendini cani gibi hissetmeden canilik yapmayı istiyor. İntikam duygusu iyi bir mazeret - ama Jean d'Arc'ın hayatta sana ne zararı dokundu ki? Seni kızdıran tek yanı daha parlak, daha iyi bir şahsiyet olması mı? Öyleyse sen daha da kötüsün, kol demiri kullan ya da kullanma. İşte bunu kimse arzu etmez! Hepimizin gönlünden en alçak, en şiddetli suçları işlemek ama bu esnada da saygınlığımızı korumak geçiyor, muhteşem olmayı istiyoruz! Basbayağı muhteşem! Kim muhteşem olmayı istemez ki? Bu hep böyle olagelmiştir. İnsanlar kötüleştikçe ihtişam oranı artıyor. İhtişamın gerçekleşememe olasılığı bile iştah kabartıyor. Müşterimiz dul kadınlara, yetimlere işkence çektirmekle tatmin olmaz - bir yandan da kendi doğruluğunun tadını çıkartmak zorundadır.(Tamamiyle suçsuz addedilmiş, aklanmış olsa da) bizzat suçlu olan bu şahıs diğer suçlularla ilişki kurmak niyetinde değildir. Ama buraya kadarki kısmı hep bildik terane, cansıkıcı sıradanlıklar. Yok, müşteriye azizlik mertebesinden azını sunmayacak, onu gerçek bir melek yapacaksın, hem de bunu öyle bir yapacaksın ki, müşteri duyduğu şiddetli arzuyu caizdirin ötesinde bir görev, bir tür kutsal emanet gibi algılayıp tatmin olabilsin. Bunun, uzlaşması imkânsız olanları uzlaştırmanın ne kadar büyük bir sanat olduğunu anlıyor musun? Neticede işimiz bedenle değil, ruhla. Beden sadece amaca gitmekte kullanılan bir araç. Bunun farkına varmayanlar kasap tezgâhının ve kanlı etlerin ötesine geçemeyecekler. Tabii müşterilerimizin çoğu bu tür bir ayrımı yapmaktan acizler. Onlar için Dr. Hopkins bölümümüz mevcut - Müessir Fiil, Kutsal ve Cismanî. Kutsal mı? Hani şu Yehoşafat Vadisi canım, şeytanların müşterimiz dışında herkesin aklını çeldiği vadi, sonra Kıyamet Günü'nde Ulu Tanrı müşterimize cennete kadar şahsen eşlik ediyor. Hattâ özel ihtimam gösteriyor ona. Bazen -ama bu da bir budalanın züppeliği oluyor- sonunda Tanrı'nın ken-

dileriyle yer değiştirmesi teklifinde bulunan birkaç kişi de çıkıyor. Çocukça bir tavır. Gerçi Amerikalılar böyle şeylere eğilimli gibiler. Bu tokmaklar ve de çomaklar," dedi ağır kataloğu tiksintiyle sallayarak, "vahşetten başka bir şey değil bunlar. İnsanın dostu ne de olsa güm güm vurulacak bir davul değil, narin bir alet!"

"Bir dakika," dedim, bir sakineton pastilini daha çiğnemeden yutarak. "Öyleyse tasarladığın şey tam olarak neye benziyor?"

Gururla gülümsedi.

"Bitsiz kompozisyonlar."

"Bitsiz mi? Yani bit derken bilgi iletme birimini mi kastediyorsun?"

"Hayır, Mr. Tichy, bitik olma birimi. Bir kompozitör olarak tamamiyle fiziksel olmayan yaralarla ilgileniyorum. Çalışmalarımın ölçü birimi *r*'dir. Bir *r* -altı kişilik- ailesi gözlerinin önünde katledilirken aile reisinin duyduğu rahatsızlığı ifade eder. Bu hesaba göre Tanrı, hizmetkârı Eyüp'e üç *r* verdi, Sodom ve Gomorra ise tam kırk *r* aldı. Bu kadar kantitatif hesap yeter ama. Ben esasen sanatçıyım, üstelik tamamiyle yeni, bakir bir alanda. Anlayacağın İyilik Teorisi'ni geliştiren sayısız düşünür çıkmış ama biri de tutup kendini Kötülük Teorisi'ne adamamış ve böylelikle de iş -sahte bir tevazu yüzünden- cahillerle beceriksiz amatörlerin eline kalmış. Gereken eğitim, beceri, ilham olmadan da, uzun ve meşakkatli çalışmalar yapmadan da incelikli, sinsi, zarif, kibar kötülük yapmanın mümkün olacağı fikri - işte bu fikir bütünüyle ve de baştan aşağı yanlış. İşkencemetri yeterli değil, hem uygulamalı hem kuramsal tiranoloji, hayvanistik var; bunlar ancak giriş dersi sayılır. Çünkü bu işte tek bir basit formül, evrensel bir yasa yok - *suum malum cuique!*"*

(*) Latince, Herkesin kendine özgü kötülüğü var." (ç.n.)

"Peki çok... müşteriniz var mı?"

"Müşterilerimiz bütün insanlık. Ta bebeklikten itibaren. Küçük oğlan çocuklarına, düşmanlık duygularını açığa çıkartmak için pederezme bisküvileri-nefretgofretler-veriliyor. Takdir edersin ki baba figürü toplumdaki tüm gerilimlerin kaynağıdır. Ve bir iki tane freudon yardımıyla çocukların Oidipus kompleksleri derhal çözümleniyor!"

Symington'dan çıktığımda cebimde tek bir pastil bile kalmamıştı. Demek öyle ha. Ne dünya ama! Herkesin güçlükle solumasının nedeni bu muymuş yani? Etrafım canavarlarla sarılı.

30 IX 2039. Symington'la ilgili olarak ne yapmam gerektiğinde kararsızım. İlişkimizin aynı şekilde devam edemeyeceği açık. Aileen tavsiyede bulundu:

"Dizegetirme siparişi ver onun için! İstersen ben hallederim!"

Bunun anlamı şuydu: Prokrustik'ten Symington karşısında zafer kazanmamı içeren sahneyi satın alacaktım, bu sahnede Symington ayaklarıma kapanacak ve evet, rezil bir adam olduğunu, şirketinin ve sanatının anlatılamayacak kadar aşağılık olduğunu itiraf edecekti. Ancak ayıplanması gereken bir yöntemin itibarını nasıl bizzat o yönteme başvurarak sarsabilirim ki? Aileen bunu anlamıyor. Aramıza bir şeyler girdi. Halasından biraz erken, biraz da genişlemiş olarak döndü, gerçi boynu bir hayli uzamış. Ama bedenin bir önemi yok, önemli olan ruh - demiş o şeytan. Ah, bu dünya hakkında, yaşamam gereken bu dünya hakkında nasıl da yanılmışım! Bir de onu tanımaya başladığımı sanmıştım! Şimdi daha önceleri gözümden kaçan şeyleri görüyorum - avludaki komşu mesela, yüzünde lekeler beliren, ne yaptığını şimdi anlıyorum. Bir partide konuştuğum insanın, aniden izin isteyip terbiyeli bir edayla enfiye koklamak üzere bir köşeye çekilmesi-

nin, görüntümü en ufak ayrıntısına kadar azgın hayal dünyasının özel cehennemine hapsedebilmek için bir yandan da gözlerini üzerime dikmesinin ne anlama geldiğini biliyorum artık! Kemokrasimizin en üst tabakalarında yer alan saygın kişiler bile aynı şekilde davranıyorlar! Ve ben ta baştan beri o kibar, soylu dış görünüşün ardında saklı olan sahteliğin farkında değildim! Herkülin ve şekerle güç depolayarak Aileen'in bana vermiş olduğu bütün kavanozları, şişeleri, ufak şişeleri, ilaç şişelerini ve bonbon kutularını kırıp döktüm. Şimdi her şeyi karşılamaya hazırım. Bazen öyle öfkeleniyorum ki keşke medyavizörde bir yayınbozan çıksa da tüm hıncımı onclan alsam diyorum. Ne var ki sağduyunun sesi elimde sopayla beklemektense bu fırsatı pekâlâ kendimin de yaratabileceğini söylüyor. Mesela bir motorbot alabilirim. Ve eğer motorbot işe yarayacaksa bu neden bir manikbot olmasın? Ve eğer manikbot oluyorsa neden manirobot diye bir şey olmasın? Ve eğer, bütün mekanik şeylerde olduğu gibi, manirobot diye bir şey mümkünse neden Prokrustik'teki Dr. Hopkins'e bu çarpık dünya için şöyle doğru dürüst bir ceza, gazap ve de intikam, ateş ve kükürt yağmuru siparişi vermeyeyim ki? Ama mesele de bu zaten, yapamam! Her şeyi kendi başıma yapmam lazım, her şeyi kendi başıma! Kendi başıma!

1 X 2039. Aramızda her şey bitti. Bugün Aileen seçmem için elini açıp -biri siyah, biri beyaz- iki hap uzattı, hemen o an oracıkta seçmem için. Diğer bir deyişle doğal yolla, psikime başvurmadan karar bile veremiyor, hem de gönül meselesi gibi önemli bir konuda! Ben seçim yapmayı reddettim ve tartıştık, Aileen dırdıralin alarak tartışmayı kızıştırdı. Beni buluşmamızdan önce hakareton yüklemesi (bu sözler ona ait) yapmış olmakla suçladı - haksız yere. Benim için zor bir andı ama koyvermedim. Artık sadece evde ve kendi hazırladığım şeyleri yiyorum. Yapayhaller, cennetizyaklar,

sefa pudingleri yok artık, bütün eğlenceliklerin de fişini çektim. Hayır, perhizem ya da yeşilayzine ihtiyacım yok benim. Gözleri kederli kocaman bir kuş penceremin dışına tüneyip içeriyi seyretti. Pençe yerine büyük tekerlekleri vardı. Bilgisayara göre bu bir güvercip imiş.

2 X 2039. Evde kalıp cilt cilt tarih ve matematik kitaplarıyla besleniyorum. Ve de medyavizör seyrediyorum. Ancak bu dünyaya karşı beslediğim isyan duygusu giderek ağır basıyor. Mesela dün cisimlendirme düğmesini kurcalamaya başladım ve ani bir dürtüyle görüntünün özgül ağırlığını sonuna kadar çevirdim. Her şeye mümkün olan en fazla yoğunluk ve kütleyi kazandırmak için yaptım bunu. Spikerin masası akşam haberlerini içeren birkaç endeks kartının ağırlığı altında parçalandı, spikerin kendisi ise stüdyonun zemininden aşağı çöküverdi. Tabii bu efektlerin hepsi bölmemin sınırları dahilinde kaldı ve herhangi bir şeye yol açmadı. Ruh halimi ortaya koymak dışında. Beni özellikle sinir eden, medyavizördeki mizah anlayışı, espriler, çizgi filmler, modern güldürüler. "Alerjönü hastaneye neden yatırmışlar? Hap-şırık krizine tutulmuş da ondan!" Zırvalık. Hele o eğlence programlarının isimleri... *Şişmemetres Erotikatörde*. İki sapığın loş bir kahvede oturma sahnesiyle başlayan duygusal bir hikâye. Dayanamayıp kapattım aleti. Ama bitişik bölmeden bir başka kanalda çalınan son moda pop şarkıları duyduktan sonra aleti kapatmak neye yarar? "Hapları yuttum, acıları unuttum." (Bana hap değil, içine atlayabileceğim bir kanalizasyon gerek!) Yirmibirinci yüzyıla gelmişiz, odalarda hâlâ yeterli ses yalıtımı yok! Bugün yine FV'nin cisimlendirme düğmesiyle oynamaya başlayıp nihayet düğmeyi kırdım. Yok böyle olmayacak, kendimi toparlayıp bir şey yapmalıyım. Ama ne? Her şey, en ufak şey sinirime dokunuyor, posta bile - Nobel Ödülü'ne adaylığımı

koymam için şu köşedeki bürodan teklif aldım. Korkunç maziden gelen bir ziyaretçi olarak beni listenin başına koyacaklarına söz verdiler. Çıldıracağım, yemin ederim çıldıracağım! Hadi bakalım, "reçetesiz alamayacağınız gizli kapsüller" sunan şüpheli bir broşür. Kapsüllerin içinde ne var Allah bilir. Rüya kaçakçılarına - yasak yapayhal satıcılarına karşı bir uyarı. Aynı zamanda da kendiliğinden, ilkel bir biçimde, doğal yollarla rüya görülmemesi için çağrıda bulunuluyor çünkü bu, ruhsal enerji israfı demek. Vatandaşın böylesine düşünülmesi duygulandırıyor insanı! Kendime Yüzyıl Savaşları'yla ilgili bir yapayhal ısmarladım, uyandığımda her yerim çürük içindeydi.

3 X 2039. Kendi halimde, bir keşiş gibi yaşıyorum. Bugün yeni abone olduğum dört aylık *Ulusal Kahin* dergisinin sayfalarını karıştırırken Profesör Trottelreiner'in adına rastlayınca çok şaşırdım. İçimi kemiren kurtlar yine celallendi. Yoksa tüm olanlar bir rüya mı, hayal ve yanılsamadan ibaret karmaşık bir örümcek ağı mı? Teorik açıdan mümkün. "Psikomatik" firması son zamanlarda çok yönlü fanteziler üretmeye yarayan katman haplarının, çoktabakalıların reklamını yapmıyor muydu? Farzedelim Marengo savaşındaki Napolyon olmak istiyorsunuz ve çatışma sona erdiğinde hemen gerçekliğe dönmek gibi bir aceleniz yok, o zaman Mareşal Ney ya da İmparatorluk askerlerinden biri hemen savaş alanının orada size gümüş bir tepsi içinde bir başka hap getiriyor. Bu da sanrının bir parçası, ama bir şey fark etmiyor, çünkü bu hapı yutunca bir sonraki rüyanın kapıları açılıyor size ve bu durum isteğe bağlı olarak devam ediyor. Büyük İskender'in çözemediği düğümü kılıcıyla kesmesi misali ben de telefon rehberini mideye indirdim -doğru numarayı öğrenip- profesörü aradım. Gerçekten oymuş! Buluşup akşam yemeği yiyeceğiz.

3 X 2039. Saat sabahın üçü. Bunları yazarken leş gibi yorgunum, kalbimse acı içinde. Profesör biraz gecikti, restoranda beklemek zorunda kaldım. Yürüyerek çıkageldi. Geçen yüzyıla göre çok daha genç, artık gözlük takmıyor ve şemsiye taşımıyor, yine de görür görmez tanıdım onu. Beni görünce duygulandı sanki.

"Yürüdünüz mü?" diye sordum. "N'oldu, arabanızın inadı mı tuttu?" (Bazen arabaların böyle yaptığı oluyor.)

"Hayır," dedi, "ben *per pedes apostolorum** dolaşmayı yeğliyorum..."

Bunu söylerken yüzünde tuhaf, belli belirsiz bir gülümseme vardı. Garsonlar sonunda patenlerinin üzerinde uzaklaşabildiler, profesöre neler yapmakta olduğunu sormaya başladım - bu arada gerçekliğe dair kuşkularımdan bahsetmekten kendimi alamadım.

"Yine aynı yerdesin Tichy, sanrılara takmışsın kafayı!" dedi iç geçirerek. "Aslında senin benim rüyamın bir parçası olmandan şüphe edebilirim pekâlâ. Dondurulduğun, öyle mi? Eh, ben de. Seni çözdüler ha? Eh, beni de. Tek farkımız beni ilaveten bir de gençleştirmiş olmaları -şu gencaloz, antihtiyarsin var ya- senin bunlara ihtiyacın yok tabii, ancak bir iki esaslı, sağlam iğne olmasaydı bugün bir Gelecekdilci olamazdım!"

"Gelecekbilimci mi demek istediniz?"

"O kelime artık başka bir anlam taşıyor. Gelecekbilimci önsavurganlıkta, tahminde ve kehanette bulunur, bense işin sadece teorisiyle ilgileniyorum. Tamamiyle yeni bir alan, bizim zamanımızda bilinmeyen bir alan. Dilbilimsel türetme aracılığıyla kahinlik diyebiliriz buna. Morfoloji yoluyla önceden tahmin etmek! İleriye yönelik etimoloji!"

"Hiç duymamıştım. Nasıl bir şey?"

(*) Latince, "Havariler gibi yürüyerek." (ç.n.)

Doğrusunu söylemek gerekirse meraktan ziyade kibarlık olsun diye sormuştum ama o bunu fark etmişe benzemiyordu. Bu arada garsonlar çorbalarımızı getirdiler, yanında da 1997 mahsulü bir şişe Chablis şarabı. 1997 iyi bir yıldı.

"Dilbilimsel Gelecekbilim, dilin dönüşüm olasılıkları aracılığıyla geleceği araştırır," diye açıkladı Trottelreiner.

"Anlamadım."

"İnsan ancak anladığı şeye hükmedebilir ve ancak kelimelerle ifade edebildiği şeyi anlayabilir. Bu nedenle ifade edilemez olan bilinemeyecek olandır. Dilin evrimindeki gelecek aşamaları inceleyerek dilin, günün birinde aktarma becerisini göstereceği keşifleri, değişimleri ve toplumsal devrimleri öğrenebiliyoruz."

"İnanılır gibi değil. Tam olarak nasıl yapılıyor bu iş?"

"Araştırmamız en güçlü bilgisayarların yardımıyla yürütülüyor, çünkü insanın tüm çeşitlemeleri kendi başına takip etmesi imkânsız. Tabii çeşitleme derken dilin sözdizimsel-paradigmatik değişikliklerini kastediyorum ama bir niceliğin katsayıları olarak..."

"Allah aşkına profesör!"

"Affedersin. Bu arada Chablis de nefismiş. Bir iki örnekle konuyu aydınlatayım. Bir kelime söyle, herhangi bir kelime."

"Bilinç."

"Bilinç? Hım. Bilinç. Pekâlâ. Takdir edersin ki ben bilgisayar değilim, onun için basit bir örnek veriyorum. Hadi bakalım-bilinç. Bilinçli, bilinçdışı, bilinçaltı. Bilinçyedi-yedi numaralı bilinç. Bilinçbir, bilinçiki, bilinçüç diye sayıyoruz. Anladın mı?"

"Hiçbir şey anlamadım."

"Oysa apaçık ortada! İnsanın bir tane bilinci değil birçok bilinci olduğunu varsayıp bunları numaralandırıyoruz. Dolayısıyla bilinçaltı derken hangi bilinçaltından bahsettiğimizi bilmek lazım. Çok ilginç. Kolektif bir bilinç. Belki de ki-

şiliğin birçok parçaya bölünmesiyle ortaya çıkan bir bilinç, bir bilinççokgeni. Başka bir kelime söyle lütfen."

"Ayak."

"Güzel. Tekayak, ikiayak. Üçayak, dörtayaklı. Kırkayak. Ayakdaş, ayakşinas. Ayakbaz, ayakbazlık. Ayaksızıntısı insanı ayaksız yapıyor, bu durumda ayakbirliğine ihtiyaç olabilir, ayakkabılık. Tamam işte, kuvvetli bir ayakbirliği yapınca ayakkabalık doğuyor. Ayakkabalık, ayakkabaca... ayakkabakuvvet? İçayak ve dışayak! Bence bir şeye varmak üzereyiz. Ayaklıkuvvet, ikiayaklıkuvvetler."

"Ama bu kelimelerin hiçbir anlamı yok ki!"

"Şu an için hayır ama ileride evet. Daha doğrusu, *zamanla* anlam kazanabilirler, tabii eğer ayakkesimleri ve ayaksızlanma yaygın hale gelirse. "Robot" kelimesinin onbeşinci yüzyılda hiçbir anlamı yoktu, halbuki o zamanlar Gelecekdilbilim olsaymış robotları kolaylıkla tahayyül edebilirmiş insanlar."

"Peki ayaksızlanma ne demek oluyor?"

"Bu sefer ne olduğunu tam olarak söyleyebilirim çünkü bu bir tahmin değil, zaten var olan bir şey. Ayaksızlanma çok yeni bir kavram, insanlığın otoevrimine yeni bir yaklaşım."

"Ayaksız insanlar yaratmaktan mı bahsediyorsunuz?"

"Evet. Çünkü yürümek eskimiş bir faaliyet artık, hem yerimiz de azalıyor."

"Ama bu delilik!"

"Tamamen katılıyorum sana. Ancak Profesör Hatzelklatzer ve Foeshbeene gibi yıldızı parlayan adamlar ayaksızlanmacı. Sen o kelimeyi söylerken bundan haberdar değildin değil mi?"

"Hayır. Peki diğer türetilmiş kelimeler, onlar ne anlama geliyor?"

"Orası henüz bilinmemekte. Eğer ayaksız ayaklanmalar sayesinde ikiayaklıkuvvetler bozguna uğratılırsa ayakyaşı

dökmek, ayakkarası olmak, ayak asmak gibi ifadeler kullanılmaya başlayacak. Dikkatini çekerim kehanet falan değil bu, olasılıkların en saf halleriyle envanterini çıkartıyorum sadece. Bir başka kelimeyi ele alalım."

"Yayınbozan."

"Güzel. Yayınbozan, arabozan, arayı bozmak, kızlık zarını bozmak. Şimdi bu işi yapana zarbozan diyeceğiz. E, tabii zarbozan işini zarbozumunda yapacaktır. İsteği dışında, evinde otururken zarbozan tarafından kızlık zarı bozulan genç kız haliyle bir zarafet içinde olacaktır."

"Şimdi zarafet lafı da nereden çıktı?"

"Zar ve afet - zarafet. Kızlık zarının başına bir afet gelmiş oluyor. Bu durumda genç kızımız zarafetzede oluyor ya da yapay-hal-zede. Tabii başına gelen bu olayı bir afet olarak kabul etmeyip hoşlanmış da olabilir ve ileride bu küçük ayrıntıyı yayınbozanlarla halletmeye hevesli birtakım genç kızlar türeyebilir. Ve işte o zaman adım başı zarbozdurma büroları açılacaktır. Çok verimli bir alana el attığımızdan emin olabilirsin. Zarbozan, sipariş üstüne yayınbozan gibi beklenmedik bir anda beliriverecektir. Sonra "Ağrısız Zar Bozulur" "Beyaz atlı prensini bekleme, zarbozumu şimdi bölmende" gibi ilanlarla karşılaşacağız. Yepyeni toplumsal yapıları içeren bir dünya açılıyor önümüzde, yepyeni bir ahlâk anlayışı!"

"Anladığım kadarıyla bu yeni bilim sizi bir hayli heyecanlandırıyor. Bir başka kelimeyi denemek ister miydiniz? Çöp."

"Neden olmasın? Kuşkucu bir adamsın ama fark etmez. Hem de hiç. Ne demiştin, çöp mü? Pekâlâ... çöp, çöpçü, çöp kovası. Çöp küresi, çöpküre, çöpküresel. Daha da büyük düşünürsek, çöpevren. Ve -tabii ki- makroçöpevren! Tichy sen de en mükemmel kelimeleri buluyorsun! Bir düşünsene, makroçöplük!"

"Anladığımı sanmıyorum. Hiçbir şey ifade etmiyor bunlar bana."

"Bir kere artık *anlamak* demiyoruz, *yutmak* diyoruz. Sen yutmuyorsun. (Dikkat ettim, konuşurken zamanımızda kullanılmayan kelimeleri kullanıyorsun hep. Olmuyor ama. Neyse, bu konuyu daha sonra konuşuruz.) İkincisi makroçöplük, *şimdilik* bir anlam ifade etmiyor, yine de ilerideki anlamını, gelecekteki önemini şimdiden kavrayabiliriz. Dikkat edersen bu kelime neredeyse yeni bir psikolitik dönem teorisini ima ediyor!

"Onu da nereden çıkardınız şimdi?"

"Kelimenin kendisinden. Makroçöplüğün işaret ettiği, daha doğrusu çağrıştırdığı şöyle bir imaj: Milyarlarca yıl önce evren çöple, çeşitli medeniyetlerin artıklarıyla dolmuştu. Bu artıklar kalabalık yapıyor, astronomlara ve kozmonotlara engel oluyordu. Böylelikle devasa yakıcılar inşa edildi. Dikkat et, bunların hepsi de aşırı yüksek ısıyla çalışıyordu ve çöpleri kendi başlarına uzaydan çekip alacak denli büyük bir kütleye sahipti. Zamanla uzay temizlenir ve işte karşınızda yıldızlar, o birbirinin tıpatıp aynısı fırınlar ve uzaklarda görünen karanlık yıldız öbeği - kaldırılmayı bekleyen çöp yığını bu işte."

"*Ciddi olamazsınız! Ne yani, evren kocaman bir çöp yığını mı?* Böyle bir olasılığı gerçekten düşünmüyorsunuz değil mi? Profesör!"

"Mesele benim ne düşünüp ne düşünmediğim değil Tichy. Gelecekbilimsel dilbilimi, evrenin yaradılışına dair yeni bir teori, gelecek nesillerin kafa yorabileceği bir başka teori yaratmak için kullandık, o kadar. Gelecek nesiller bunu ciddiye alabilirler ya da almayabilirler ama böyle bir hipotezi dile getirmenin mümkün olduğu gerçeğini değiştirmez bu! Bak, eğer morfolojiyi kullanarak, bilinenden yola çıkarak tahmin yapmak, geçtiğimiz yüzyılın ellili yıllarında

var olsaydı insanlar daha o zamanlar mülayimleştiricileri - hatırladın mı onları?- öngörebilirlerdi, "mülayim" kelimesini ve "-tirici" ekini ileriye yönelik olarak türetmek suretiyle. Dil, evladım, harika bir olasılıklar madenidir, her ne kadar o olasılıklar sonsuz değilse de. 'Ütopya' kelimesinin gerçek anlamının hiçbir yer, hiçlik diyarı, ulaşılması imkânsız ideal demek olduğunu hatırlarsan çoğu Gelecekdilcimizin hissettiği karamsarlığı daha iyi anlarsın!"

Konuşma sonunda beni en çok ilgilendiren noktaya varmıştı. Endişelerimi, bu yeni dünyaya karşı beslediğim nefreti itiraf ettim Trottelreiner'e. Homurdanmakla birlikte beni sonuna kadar sabırla dinledi -o iyi kalpli bir eski topraktı- üstelik benim hislerimi paylaşmaya başladı. Bir paket tesellim çıkarmak üzere ceketinin cebine elini uzattığını ve yarı yolda vazgeçtiğini bile gördüm, her türlü psikim yöntemine o denli şiddetle karşı çıkıyordum ki. Ancak sözlerimi bitirdiğimde yüzüne sert bir ifade oturdu ve şöyle dedi:

"Olmadı Tichy. Hem yaptığın eleştirilerin konumuzla hiç ilgisi yok. İşin aslı sen gerçek doğrunun ne olduğunu bilmiyorsun. Üstelik asla tahmin bile edemezdin. Gerçek doğrunun yanında Prokrustik ve psikimize edilmiş toplum falan solda sıfır kalır!"

Kulaklarıma inanamadım.

"Ama... ama..." diye kekeledim, "siz neler söylüyorsunuz profesör? Bundan daha kötü ne olabilir?"

Masanın üzerinden eğilip uzandı.

"Tichy, sana iltimas geçiyorum. Meslekî bir sırrı ifşa edeceğim. Senin şikâyetçi olduğun her şeyi kundaktaki bebekler bile biliyor. Nasıl başka türlü olabilirdi ki? Şu hayli seçici etkilere sahip ilaçlar, psikosınırlayıcılar, narkotiklerin ve ilk halüsinojenlerin yerini alır almaz ilerleme denen şey, bu yoldan gitmeye mahkûm oldu bir kez. Ancak deneysel mühendislik alanındaki gerçek devrim, henüz yirmibeş yıl ön-

ce, maskotlar bileştirilince gerçekleşebildi. Bunlar öylesine güçlü psikotroplar ki beynin en ücra köşelerini bile etkileyebiliyorlar. Narkotikler insanı dünyadan koparmaz, sadece dünyaya karşı tutumunu değiştirir. Oysa halüsinojenler dünyayı tanınmaz hale getirip tamamiyle bulanıklaştırır. Sen de yaşadıklarınla öğrendin bu durumu. Ama maskotlar dünyayı *çarpıtıyor*!"

"Maskotlar..." dedim. "Galiba bu kelimeyi biliyorum. Tabii! Eskiden futbol maçlarında kullandıkları o mekanik köpekler. Ama ne alâkası var... ?"

"Bir alakası yok. Kelime bambaşka bir anlam kazanmış - affedersin- tat kazanmış. Maske, maskeli balo, maskara kelimelerinden geliyor. Beyne usulüne göre hazırlanmış maskotlar verilerek dış dünyadaki herhangi bir nesne, kurgu ürünü bir görüntüyle maskelenebilmekte, üstelik bu iş öyle bir ustalıkla yapılıyor ki psikimaskotlanmış özne hangi algısının değiştirildiğini ve hangilerinin aynı kaldığını ayırt edemiyor. Bir an için bile bu dünyayı *gerçek* haliyle -ilaçla tedavi edilmemiş, saflığı bozulmamış, sansürsüz haliyle- görme imkânın olsaydı düşüp bayılırdın!"

"Bir dakika. Ne dünyası? Nerede bu dünya? Onu nerede görebilirim?"

"Nerede de ne demek, her yerde. Hattâ burada bile!" diye fısıldadı kulağıma, tedirginlikle etrafına bakınarak. Sonra sandalyesini çekip -masanın altından- bana mantarı yıpranmış, küçük bir şişe verdi, gizli kapaklı bir iş çeviriyormuşçasına şöyle dedi:

"Bu amfetamin spreyi, dikkatonamid türünden, güçlü bir uyku giderici ve antipsikim ajanı. Dimetiletilheksabutilpeptopeyotin türevi. Kullanmak bir yana, sırf üstünde taşımak bile federal suç sayılıyor! Mantarı çıkarıp kokla - yalnız bir kere ve dikkatlice. Müshil tuzu koklar gibi. Ve sonra, Allah aşkına kendine hâkim ol, paniğe kapılma, nerede olduğunu hatırla!"

Mantarı çıkarıp şişeyi burun deliklerime götürürken ellerim titriyordu. İçime çektiğim acı badem kokusu yüzünden gözlerim yaşlarla doldu, gözyaşlarımı silip de yeniden görebildiğim anda ağzım açık kaldı. Halılarla kaplı, palmiye ağaçlarıyla dolu muhteşem salon, İtalyan çinileriyle süslü duvarlar, gözalıcı masaların zarafeti, bizler yemek yerken arka tarafta enfes bir oda müziği çalan orkestra; hepsi yok olmuştu. Beton bir yeraltı sığınağında, kaba ahşap bir masada oturuyorduk, ayaklarımızın altında -fena halde yıpranmış- hasır bir şilte vardı. Müziğin sesi hâlâ duyulabiliyordu, ama sesin, paslı bir kablonun ucunda asılı duran bir hoparlörden geldiğini şimdi görüyordum. Gökkuşağını andıran kristal avize artık tozlu, çıplak bir ampul olmuştu. Ama en kötü değişiklik, önümüzde, masanın üzerinde gerçekleşmişti. Kar beyazı örtünün yerinde yeller esiyordu; dumanı tüten sülünle dolu gümüş yemek tabağı -gümüş yerine- teneke çatalıma topak halinde yapışan, dünyanın en iştah kapatıcı gri-kahverengi yulaf lapasıyla dolu, ahşaptan yontulmuş bir çanağa dönüşmüştü. Bu kusmuk benzeri şeye dehşet içinde baktım. Yalnızca birkaç dakika evvel büyük bir iştahla yiyordum onu, kuşun altın sarısı çıtır çıtır derisinin tadını çıkartıyor ve üstü gevrek, alt tarafı sosa bulanmış ekmek kıtırlarını -tatlı, sulu bir tezatlıkla- kıtırdatıyordum. Yakınımda duran saksıya ekilmiş bir palmiye ağacının aşağı sarkan yaprakları zannettiğim şeyler, meğer hemen üstümüzde, (diğer üç kişiyle birlikte) oturan kişinin don lastikleriymiş; bu kişi bir balkon ya da platformda değil de bir rafın üstünde oturuyordu, raf çok dardı. Çünkü bulunduğumuz yer inanılmaz kalabalıktı! Bu korkunç görüntü, tılsımlı bir değnekle dokunulmuşçasına belirsizleşip eski haline dönmeye başladığında gözlerim az kalsın yuvalarından dışarı fırlayacaktı. Yüzümün dibindeki don lastikleri yeşerdi ve bir kez daha palmiye yapraklarının zarif şeklini aldı; bu

esnada birkaç metre ötede leş gibi kokan pis su kovası donuk bir parlaklığa büründü ve yontulmuş bir kaba dönüştü. Masamızın kir bağlamış yüzeyi eski saf, kar beyazlığına kavuştu, kristal kadehler parıldadı, korkunç yulaf lapası altın sarısına dönüştü, münasip yerlerden kanatlar ve but kemikleri fışkırdı, tenekeden çatal bıçaklarımız eski gümüşî parlaklıklarına kavuştular... garsonların kuyruklu smokinleri ise dört bir yanda kanat çırpıyor, pat pat ötüyordu. Ayaklarıma baktım - hasır yine İran halısı olmuştu. Lüks hayata geri dönmüştüm. Fakat sülünün büyük göğsünü incelerken bu göğsün sakladıklarını unutmam mümkün değildi...

"Artık anlamaya başladın!" diye fısıldadı Trottelreiner, çok ağır bir şok geçiriyor olmamdan çekinircesine yüzüme dikkatle bakarak. "Hem unutma ki burası en pahalı işletmelerden biri! Sana bu sırrı öğrenme şansını tanımasaydım eğer, kimbilir, görünce aklını oynatacağın bir restorana gidebilirdik."

"Yani... daha beter yerler mi var... demek istiyorsunuz?"

"Evet."

"Bu imkânsız."

"Burada en azından gerçek masalar, sandalyeler, tabaklar, çatal ve bıçaklar var; oralarda insanlar -kat kat yığılmış- döşeme tahtalarının üzerine uzanıp taşıma bantlarında geçen kovalardan parmaklarıyla yiyorlar. Ve seni temin ederim ki, oralarda sülün kisvesi altında yenilen şey çok daha lezzetsiz."

"Nedir o?"

"Zehir değil, Tichy, sadece klorlu suya batırılıp balık etiyle bulamaç yapılmış, toz halinde ot ve pancar konsantresi; müşterilerin boğazına yapışmasın diye genellikle jelatin ve vitamine ilaveten sentetik emülsiyon yapıcılar ve yağlar ekleniyor. Kokuyu fark ettin mi?"

"Evet! Evet!"

"Bak, gördün mü?"

"Allah aşkına, profesör, nedir bu? Lütfen, öğrenmem şart! Söyleyin! İnsanlık dışı bir hainlik mi bu? Şeytanca bir plan mı? İnsan soyunu yok etmeyi amaçlayan bir komplo mu?"

"Aman, Tichy. Böyle şeytansı ruhlardan falan bahsetme. Yirmi milyardan fazla insanın yaşadığı bir dünya bizimki, hepsi bu. Bugünkü *Herald*'ı okudun mu? Pakistan hükümeti bu yılki açlık felaketinde yalnızca 970.000 kişinin telef olduğunu iddia ediyor, muhalefetin verdiği rakam ise altı milyon. Böyle bir dünyada Chablis şarabı, sülün, krema soslu et filetosu ne gezer? Son sülün çeyrek yüzyıl önce öldü. O kuş artık bir leş, yalnızca kusursuz biçimde muhafaza edilmiş o kadar, zira onu mumyalamak konusunda ustalaştık - daha doğrusu: Ölümünü nasıl saklayacağımızı öğrendik."

"Bir dakika! Doğru anladıysam eğer... Demek istiyorsunuz ki-"

"Kimse sana kötülük yapmak niyetinde değil demek istiyorum. Tam aksine, derin bir merhamet duygusuyla ve yüce insanî nedenler uğruna gerçekleştirildi bu kimyasal aldatmaca, bu kamuflaj, gerçekliğin sahip olmadığı bir giysiyle donatılması..."

"Peki profesör, aldatmaca her yerde mi?"

"Evet."

"Ama ben evde yiyorum, dışarı çıkmıyorum, nasıl oluyor da..."

"Nasıl oluyor da maskotları içine çekiyorsun? Bunu sen soruyorsun, öyle mi? Teneffüs ettiğimiz havada mevcutlar, atomlar halinde. Kosta Rika'daki KOMSEV bombalarını, aerosolleri hatırlamıyor musun? Tereddütle yapılan ilk girişimlerdi, Montgolfier Kardeşler'in sıcak hava balonu denemeleri gibi."

"Ve herkes bundan haberdar mı? Kabul etmiş durumda mı?"

"Tabii ki hayır. Kimse bilmiyor."

"Fakat söylentiler dolaşmıyor mu?"

"Söylentiler hiçbir zaman eksik olmaz. Ama unutma ki amnezil denen şey var. Herkesin bildiği şeyler var evladım, bir de kimsenin bilmediği şeyler. Farmakokrasinin hem alenî bir tarafı hem de gizli bir tarafı var; ilki ikincisine bağımlı."

"Hayır, inanmam mümkün değil."

"Nedenmiş o?"

"Çünkü birileri bu hasır döşeklerin bakımını yapmak zorunda, birileri *gerçekten* kullandığımız tabakları ve de yemek niyetine yenen bu lapayı yapmak zorunda. Her şey için geçerli bu!"

"Elbette. Haklısın. Her şeyin imal edilip bakımının yapılması gerekiyor. Ne olmuş yani?"

"Bu işleri yapan insanlar, onlar görüyor, biliyor!"

"Saçma. Yürüttüğün mantık çağdışı. İnsanlar camdan güzel bir portakal serasına gittiklerini zannediyorlar; içeri girdiklerinde kendilerine dikkaton veriliyor ve çıplak beton duvarların, tezgâhların farkına varıyorlar."

"Peki çalışmayı istiyorlar mı?"

"Büyük bir şevkle hem de; çünkü kendilerine bir miktar da kölemisin verilmiş oluyor. Çalışmak böylelikle bir kendini adama örneği, ulvî bir eylem haline geliyor. Ve çalışanlar işlerini bitirince bir kaşık dolusu amnezil, belki ıstırapsilin, gördükleri her şeyi silmeye yetiyor!"

"Ben de baştan beri bir rüyada yaşıyor olmaktan korkuyordum. Tanrım, ne aptalmışım! Ah bir geri dönebilsem, bir geri dönebilsem! Geri dönmek için dünyaları verirdim!"

"Nereye dönmek için?"

"Hilton'un altındaki kanalizasyona."

"Tichy, düpedüz aptalca değilse de çok sorumsuzca bir tutum seninki. Sen de herkesin yaptığını yapmalısın, hepimiz gibi yemene içmene bakmalısın. Kan dolaşımına gere-

ken miktarda -asgarî günlük ihtiyaçta- iyimserjin ve melekel verilince mükemmel bir ruh haline kavuşursun."

"Demek siz de şeytanın avukatı oldunuz, ha?"

"Hadi yapma, ciddi bir vakada, doktorun hastasından hakikati saklamayı tercih etmesi çok mu şeytanca bir iş yani? Eğer bu şekilde yaşamak, yemek, var olmak zorundaysak bu işi bari güzel süslemelerle yapalım diyorum. Bir tek istisnayla, maskotlar mükemmel işlediğine göre kime ne zararları var ki?"

"Şu anda sizinle bu meseleyi tartışacak halde değilim," dedim biraz sakinleşerek. "Sadece iki soruma cevap verin lütfen, eski günlerin hatırına. O demin bahsettiğiniz, maskotların etkisiyle ilgili istisna nedir? Ve evrensel düzeyde silahsızlanma nasıl gerçekleşti? Yoksa o da mı bir yanılsama?"

"Hayır, çok şükür silahsızlanma meselesi hayli gerçek. Ama bunu açıklamak için sana konferans vermem gerekir, oysa gitme vakti geldi."

Ertesi gün buluşmaya karar verdik. Ayrılırken maskotların kusurlu yanıyla ilgili sorumu yineledim.

"Eğlence Parkı'na git," dedi profesör. "Sevimsiz gerçekleri öğrenmek hoşuna gidiyorsa eğer, parktaki en büyük atlıkarıncaya bin, alet hız kazanınca oturduğun kabini örten kanvas döşemede makasla bir delik aç. Kabinin üstü döşemeyle kaplı, çünkü maskotların gerçekliğin yerini almak için yarattıkları hayalî dünya devir esnasında yer değiştirir... merkezkaç kuvveti âdeta insanın gözlerinin bağını çözer... Dediğimi yapınca boyalı yalanın ardında yatanları göreceksin."

Umudumu yitirmiş bir halde bu sözleri yazarken saat sabahın üçü. Söylenecek başka ne kaldı? Kaçmayı, bu medeniyetten kurtulmayı, vahşi doğada kendimi kaybetmeyi ciddi ciddi düşünüyorum. Yıldızlar bile artık beni cezbetmi-

yor. Eve dönüşün söz konusu olamayacağı bir seyahat çok kırık bir duygu.

5 X 2039. Birkaç boş saatimi bu sabah şehirde geçirdim. Tüm refah ve bolluk gösterileri karşısında duyduğum dehşet duygusuna zor hâkim olabildim. Manhattan'daki bir sanat galerisi orijinal Rembrandt'ları ve Matisse'leri bedava dağıtıyordu. Galerinin hemen bitişiğinde Onbeşinci ve Ondördüncü Louis dönemine ait görkemli mobilyalar, mermer şömine rafları, tahtlar, aynalar, Arapların Haçlı Seferleri zamanında kullandıkları silahlar bulabiliyorsunuz. Her yerde açık artırma yapılıyor - peynir ekmek gibi satılıyor evler. Ben ise burayı her insanın kendi sarayını yaratabileceği bir cennet sanmıştım! Beşinci Cadde'deki Nobel Ödülüne Adaylığını Koyan Adaylar İçin Kayıt Merkezi'nin de sahtekârlıkta aşağı kalır yanı yok: Herkes Nobel Ödülü kazanabilir, aynı şekilde herkes oturduğu bölmenin duvarlarını paha biçilmez sanat eserleriyle süsleyebilir - ne de olsa her ikisi de beyni uyaran bir tutam tozdan ibaret! İşin en zalim yanı da, bu kitlesel aldatmacanın bir kısmının alenî ve gönüllü yapılması, insanların kurmaca ve gerçek arasındaki sınırı çizebileceklerini sanmalarına izin verilmesi. Ve artık kimse anlık tepkiler göstermediği için -ders çalışmak için, sevmek için, isyan edip başkaldırmak için, unutmak için hep ilaç kullanılıyor- yönlendirilmiş duygularla doğal duygular arasındaki ayrım ortadan kalkmış durumda.

Ceplerimin içinde yumruklarımı sıkarak yürüdüm sokaklarda. Yo hayır, öfkeden deliye dönmek için cinnetin ya da furiol içmeye ihtiyacım yoktu! Zihnim, iz süren bir tazı gibi, bu maskaralık abidesindeki, tüm ufka yayılmış bu cicili bicili dalaveredeki çukurları, boşlukları arıyordu. Evet, çocuklara nefretgofretler verip inatçilekleri, yılmazoz, isyanyum ile kişiliklerini geliştiriyor, susturot ve mantıkoz

ile tutkularını dizginliyorlar; polis falan yok, polisilin dururken, suç işlemeye yönelik eğilimleri Prokrustik A.Ş.'nin sunduğu hizmetlerle zararsız hale getirmek mümkünken kim polislere ihtiyaç duyardı ki? İlâheteryalardan, o inanç aşılayan, inayet bahşeden, günahları affettiren bileşimlerin satıldığı, insanın bir gram kutsalinle derhal azizlik mertebesine yükselebildiği yerlerden uzak durmam iyi oldu. Hazır ilâheteryaya girmişken bir parça diyet diyanetine ne dersiniz, ya da alkolsüz allahol, kolesterolsüz brahmanon'a? Cizvit soslu nasıralin vaftizem, Yehoşafat Vadisi'nde bekleşen kuyrukta sırabaşı yapar sizi ve bir damla şekersiz-kafeinsiz sevabyumla iş tamam. Yaşasın şükrinojen! Dindarlara cennetizyaklar, mazoşistlere şeytanon ve zebanitin, haham ve de haram... elimden ancak bu kadarı geliyordu, yoksa gidip köşedeki farmafyona saldıracaktım, cemaat içeride iman duygusuyla diz çökmüş, vaazlarla azıyor, enfiye koklar gibi sevapin çekiyordu. Ama kendimi tuttum - oblitarol ile etkisiz hale getirirlerdi beni. Bir bu eksikti! Hızlıtabanvaya binip Eğlence Parkı'na gittim, terlemiş elimde bir makası sımsıkı tutuyordum. Ancak makas hiçbir işe yaramadı; kanvas örtü inanılmaz sertti-su verilmiş çelik gibi.

Trottelreiner, Beşinci Cadde civarında kiralık bir odada kalıyordu. Kararlaştırdığımız saatte gittiğimde evde değildi, ama bana gecikebileceğini söylemiş, susam kapısını açmakta kullanacağım ıslığı öğretmişti. Böylelikle içeri girip profesörün çalışma masasının başına geçtim, bilimsel yayınlarla, karalanmış kağıt parçacıklarıyla kaplıydı masanın üstü. Sıkıntıdan -belki de ruhumda esen fırtınayı dindirmek için- Trottelreiner'in defterini karıştırmaya başladım. "Makroçöpevrensel," "mikroçöpsel," "evrencik," "peygambirinci." Tabii ya, o deli saçması gelecekbilimi için kelimeler türetmeye çalışıyordu! "Kehanetobur," "kıyametiş günü," "havlayanhavan topu." "Doğumfizik," "doğumatom bombası."

E tabii, nüfus patlamasıyla birlikte her saniye seksen bin çocuk doğuyordu. Yoksa sekiz yüz bin miydi? Ne önemi var? "Beyindamlası." Beyne damlayan sudan mı geliyordu? Beyin fırtınasının bir sonucu muydu? Beyin dalgasının bir parçası mıydı? Ya da beyin yıkama işleminin? "Beyinsızıntısı." Beyin oluğundan aşağı mı? "Beyinyağmuru." Metreküp cinsinden mi, zekâ düzeyi olarak mı? Yani zamanını bunlarla mı geçiriyordu Trottelreiner? Ah profesör -diye bağırmak geldi içimden- sen burada otururken dışarıda dünyanın sonu gelmekte! Aniden sayfaların arasında bir şey parıldadı - o şişe, amfetamin atomizörü! Bir anlık duraksamanın ardından karar verip temkinli bir biçimde bir nefes kokladım ve odaya bakındım.

Çok garipti, hemen hiçbir değişiklik yoktu! Kitap rafları, ilaç rehberleri, dosyalar, her şey olduğu gibi duruyordu; bir tek, mine tabakasının ışıltısıyla odayı süsleyen köşedeki Hollanda malı çini soba, tombul gövdeli eski püskü siyah bir sobaya dönüşmüştü, kavrulmuş bir boru duvara sokulmuştu, sobanın etrafındaki yer küllerle kaplıydı. Şişeyi çabucak -suç üstü yakalanmış gibi- bıraktım elimden; çünkü tam o sırada Trottelreiner ıslığını öttürüp içeri girdi.

Eğlence Parkı'nda olanları anlattım. Şaşırdı. Kendisine makası gösterınemi istedi, başını salladı, sonra şişeyi kaldırıp kokladı, bana uzattı. Makas yerine çürük bir dal parçası tutuyordum elimde. Başımı kaldırıp profesöre baktım: Endişeli görünüyordu, bir önceki günkü kadar kendinden emin değildi. Konferans şekerleriyle dolu çantasını masaya bıraktı ve iç geçirdi.

"Tichy," dedi, "maskot enflasyonunda özel bir fesat olmadığını anlamak zorundasın..."

"Enflasyonu mu?"

"Bir ay ya da bir yıl evvel gerçek olan birtakım şeylerin, yani bunların yerine yanılsamaları koymak gerekti - çünkü

hakikî şeyler, tamamiyle erişilmez olmasa da kıtlaşmaya başlamıştı," diye açıkladı. Ancak profesörün zihnini başka bir şeyin kurcaladığını hissettim.

"Üç ay kadar önce o atlıkarıncaya binmiştim," diye devam etti, "ama hâlâ orada olduğunu garanti etmem mümkün değildi. Hattâ giriş biletini aldığında yayıcı sana büyük ihtimalle bir parça karnaval ya da atlıkarınca şırınga etmiştir, ne de olsa böylesi çok daha ucuza geliyor. Evet, Tichy, insanoğlunun mülkiyetindeki gerçek şeyler endişe verici bir hızla azalıyor. Buraya taşınmadan önce yeni Hilton'da bir suitim vardı ama orada kalamazdım, hele de aptallık ederek dikkaton içip kendimi ancak konsol büyüklüğünde ufacık bir odada bulduktan sonra; burnum bir yalağın içindeydi, kaburgalarıma bir fıçı tapası batıyordu, ayaklarımsa alt çekmecedeki, yani suitteki -benim suit sekizinci kattaydı, günlüğü doksan dolardan- bir karyolanın başucundaki tahtaya yaslanmıştı. Yeterli alan yok işte, sahip olduğumuz kısıtlı alanları da yitiriyoruz! Şu aralar mekân genişleticileri denen şeyler ya da klostrolizm üzerine araştırma yapılıyor ama pek bir ilerleme kaydedilemedi; çünkü yoğun bir kalabalığın mevcudiyeti -mesela bir sokakta ya da meydandaancak tek tük birkaç insanı görebileceğin şekilde maskelenince -fiziksel değil de- psikimyasal olarak yok edilmiş insanlara çarpmaya başlarsın; işte uzmanlarımızın henüz üstesinden gelemedikleri sorun bu!"

"Profesör, defterinize bakıyordum. Affedersiniz ama bu nedir?" "Çokluşizo" ve "bireyselizdiham üreteç" kelimelerinin yazılı olduğu sayfayı işaret ettim.

"Ha, onlar mı... Senin anlayacağın, bir proje var, fikir babasının ismini taşıyan Hinternalizayon Projesi. Egbert Hinter -adını duymuşsundur belki?- iç mekânın, yani boyutları herhangi bir fiziksel kısıtlamaya maruz kalmayan ruhun, psikim yoluyla büyütülmesi sayesinde giderek artan dış

mekân açığının kapatılmasını öngördü. Kuşkusuz sen de biliyorsun ki, insan zoobeden sayesinde geçici bir süre için kaplumbağa, karınca, gelincikböceği olabiliyor -daha doğrusu, kendini öyle hissedebiliyor- hattâ bir parça botanikol çiçeksin yardımıyla yasemin çiçeği bile olabiliyor - öznel anlamda tabii. İki, üç, dört safhada kişilik bölünmesi yaşamak da mümkün. Kişilik bölünmeleri iki haneli bir rakama ulaşınca, kalabalık efekti elde ediliyor. Bu aşamada, mesela bilinç ile değil, bilinçbir ya da bilinçiki ile muhatap olunuyor. Tek bir bedende barınan birçok zihin. İnsanın iç yaşamını güçlendirmek, nesnel olan dış dünyaya göre öncelik tanımak üzere ampli-benler mevcut. Evet, evladım, böyle bir zamanda yaşıyoruz işte! *Omnis est Pillula!** Farmakoloji Kitabı, bizlerin kutsal kitabı, almanağı, ansiklopedisi, varoluşumuzun alfabesi oldu ve görünürde onu yerinden edecek, devirecek bir şey de yok gibi; çünkü isyancılığı teşvik eden fitillerimiz, asipirin ve muhalifitil var elimizde. Hem senin şu Dr. Hopkins'in sodomeks ve gomodepresifi de çok işe yarıyor - dilediğin sayıda şehri şahsen ölüm ve yıkıma maruz bırakabilirsin. Yüce Tanrılık mertebesine de ulaşabilirsin, bir dolar yetmişbeş sent karşılığında."

"Son zamanlardaki sanat biçimi insanın yüreğini sızlatıyor," diye belirttim. "Kiçovski'nin Skerzo'sunu dinledim, daha doğrusu hissettim ama üzerimde herhangi bir estetik etki yarattığını söyleyemem. Sürekli yanlış yerlerde güldüm."

"Evet, bizim gibilere göre değil. Bizler başka bir yüzyıldan fırlama inatçı moruklarız, zamanın akışında sürüklenen serserileriz." Trottelreiner'i düşünceli bir hal aldı. Ama sonra omuzlarını silkti, boğazını temizledi, gözlerinin içine bakıp şöyle dedi:

(*) Latince, "Her şey ilaçtan ibaret." (ç.n.)

"Tichy, Gelecekbilim Kongresi şu ara toplanıyor - insan soyunun bundanböylesini görüşmek üzere. Bu onların 76. Dünya Zirvesi. Bugün örgütlenme amacıyla yapılan ilk toplantıya -ön hazırlıkların ön hazırlığına- katıldım, edindiğim izlenimleri seninle paylaşmayı isterim..."

"Tuhaf," dedim. "Gazeteleri oldukça dikkatli okuyorum bir süredir ama bu kongreyle ilgili herhangi bir habere rastlamamıştım."

"Gizli bir kongre. Sen de takdir edersin ki - tartışılacak diğer konuların arasında maskotlama ile ilgili sorunlar var!"

"Sorunlar mı? Yanlış giden bir şey mi var?"

"Hem de ne yanlış!" diye patladı profesör. "Daha kötüsü olamazdı!"

"Dün sanki başka bir telden çalıyordunuz," dedim.

"Doğru. Ama şu halime bak - olayların gerçek yüzüyle daha yeni tanışmaya başladım. Hele bugün duyduğum şey, ah, inan ki - ama al işte, kendin yut bakalım."

Evrak çantasından güncel raporları içeren, rengârenk kurdelalarla bağlanmış kalın bir şeker kamışı demeti çıkarıp çalışma masasının öteki ucundan bana uzattı.

"Bunların hakkından gelmeye başlamadan önce sana bir çift sözüm var. Farmakokrasi, mutlak kaypakrasi üzerine kurulu psikimokrasidir - yeni çağımızın sloganı bu. Daha açık konuşursak, sanrı saltanatı ve siyasî yozlaşma tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş misali. Evrensel düzeydeki silahsızlanmayı işte buna borçluyuz."

"Demek sonunda silahsızlanmanın nasıl gerçekleştiğini öğreneceğim!" diye bağırdım.

"Gerçekten çok basit. Rüşvet iki şeyden birine yarıyor: Bozuk ya da istenmeyen bir maldan kurtulmaya ya da az bulunan bir malı edinmeye. Hizmet de mal başlığı altında ele alınabilir elbette. Bir imalatçı için ideal durum tabii ki karşılığında herhangi bir şey vermeden para almaktır. Sanı-

rın hakikatliam, hesaptırma makineleri ve yalangaçların yarattığı skandallar neticesinde başladı. Bunları duymuşsundur mutlaka."

"Evet ama hakikatliam nedir?"

"Gerçekliğin katledilmesi, erozyona uğratılması. Yolsuzluk, zimmete para geçirme, karanlık işlerin örtbas edilmesi, bunlar ilk ortaya çıktığında tüm suç bilgisayarlara yüklenmişti. Oysa işin içinde güçlü sendikalar ve gizli karteller vardı. Toprakedinim, gezegenlerin yaşanır kılınma işi, tehlikedeydi - aşırı kalabalık bir dünya için hayatî önem taşıyan bir girişimdi bu! Çok fazla sayıda roket filosunun imal edilmesi gerekiyordu, Satürn ve Uranüs'ün iklimlerinin ve atmosferlerinin değiştirilmesi gerekiyordu. Bütün bunları sadece kâğıt üzerinde gerçekleştirmek ne kadar daha basit olurdu!"

"Fakat böyle bir şey çarçabuk açığa çıkar," diye itiraz ettim.

"Hiç de değil. Öngörülmemiş güçlükler çıkar, beklenmedik engeller, aksilikler çıkar ortaya, yeni harcamalara, destek tahsisatlara, ek fonlara ihtiyaç duyulur. Mesela Uranüs Projesi - 980 milyar dolar akıtıldı bu projeye ve tek bir taşın bile yerinden oynatıldığına dair emare yok."

"Denetleme komisyonları?"

"Denetleme komisyonlarında astronotlar yer almaz. Hem gereken hazırlık ve eğitim olmadan öyle başka gezegenleri araştırmaya gidemezsin. Böylelikle oralara temsilciler, tam yetkili elçiler, özel atanmış görevliler gönderildi. Ve bu insanlar da tamamiyle kendilerine sunulan malzemelerden - makbuzlar, fotoğraflar, istatistikler- hareket ettiler. Ancak belgeler tahrip ve taklit edilebilir ya da en kolayı, maskotlar tarafından imal edilebilir."

"Ha!"

"Ya, aynen öyle. Sanırım silahların simülasyonu da tam olarak aynı şekilde gerçekleştirildi. Ne de olsa, devlet ihale-

lerini kazanan özel şirketler kâr etme amacını taşıyordu. Milyarları götürdüler, üstelik hiçbir şey yapmadan. Yani lazer toplar, roketatarlar, altıncı nesil çok başlıklı anti-anti-anti-antibalistik mermiler, uçan tanklar, delici torpiller ürettiler üretmesine de, hepsi mecazlanmıştı."

"Ne dediniz?"

"Psikomecazlanmıştı, sanrıydı. Mantarol sakızı dururken niye nükleer deneme yapılsın ki?"

"O nedir?"

"Bu sakızdan çiğneyince mantar şeklinde bulutlar görüyorsun. Her neyse, iş çığ gibi büyüdü. Asker eğitmenin ne gereği var? Seferberlik halinde askerlere temel eğitim kapsüllerinden verirsin olur biter. Subayları pahalı askeri okullarda yetiştirmenin ne anlamı var - stratejin, taktikton, manevraljin, kumandanol dururken? 'Oku oku bitmez Clausewitz, Tek bir hapla general olduk biz.' Duymuş muydun bu lafı?"

"Hayır."

"Duymadın, çünkü bu ilaçlar devlet sırrı; ya da en azından kamuoyuna açıklanmıyor. Artık milis teşkilatını çağırmak gerekmiyor. Yapman gereken tek şey, sorunlu bölgeye doğru maskottan serpiştirmek, halk paraşütçü birliklerinin iniş yaptığını, denizcilerin hücuma geçtiğini görüyor, bir de tanklar var - gerçek bir tank yaklaşık bir milyon dolar ederinde, oysa sanrı olarak görünen bir tankın bedeli, kişi başına bir sentin ya da izleyici başına bir santihayalin yüzde birinden aza geliyor. Bir destroyerin bedeli on sent. Günümüzde Amerika Birleşik Devletleri'nin bütün askerî teçhizatını tek bir kamyona sığdırmak mümkün. Tanksavarlar, ölüsavarlar, bombasavarlar - katı, sıvı, gaz halinde. Anladığım kadarıyla a'dan z'ye Mars istilası diye bir şey var - özel hazırlanmış bir barut senaryosu."

"Hepsi de maskot halinde mi?"

"Hemen hemen hepsi. Gerçek ordu aşama aşama gerek-

siz hale geldi. Geriye yalnızca birkaç uçak kaldı - sanırım. Onlar da kime yarar? Bu süreç zincirleme tepkime şeklinde gerçekleşti, durdurmak imkânsızdı. İşte, delikanlı, silahsızlanmanın ardında yatan sır bu. Ama silahsızlanma, işin yalnızca bir parçası. Yeni Cadillac'ları, Dodge'ları, Chevrolet'leri gördün mü?"

"Elbette. Fena değiller."

Profesör şişeyi verdi bana.

"Al, pencereye git, o güzel arabalara bir de bununla bak."

Pencere pervazından dışarı sarktım. Kırk birinci kattan bakınca sokak, dar ve derin bir dereyi andırıyor, derenin dibinde parıldayan bir araba nehri akıyordu, arabaların ön camları ve tepeleri güneşin altında bir yanıp bir sönüyordu. Açık şişeyi burnuma tuttum, gözlerimi kırpıştırdım, gözyaşlarımı silip alelacayip bir manzaraya bakakaldım. İşadamları ellerini göğüs hizasında ileri doğru uzatmış, şoförcülük oynayan çocuklar gibi havayı kavramış, sokağın ortasından aşağı doğru tek sıra halinde tırıs adım ilerliyorlardı. Öfkeyle bacaklarını pompalayan ve alçak koltuklarda geriye yatarcasına belden yukarılarını arkaya yaslayan hızlı yürüyüşçülerden oluşan bu sık sütunların ve sıraların arasında zaman zaman oflaya puflaya giden tek bir araba beliriyordu. Sonra buhar bulutu kalktı, görüntü şöyle bir silkindi, netleşti ve yeniden, dizi dizi geçen arabaların Manhattan boyunca haşmetle ilerleyen beyaz, sarı, zümrüt yeşili tepelerine bakmaya başladım.

"Kabus bu," dedim iğrenerek. "Ama yine de *pax orbi et urbi** sağlanmış, belki de bütün bunlara değerdir."

"Evet, birtakım faydalı yanları var. Damar tıkanıklığı hastalarının sayısında önemli ölçüde azalma oldu; tabana kuvvet yapılan bu uzun mesafe koşuları mükemmel bir egzer-

(*) Latince, "Yurtta ve cihanda sulh" (ç.n.)

siz. Öte yandan, taban düşüklüğü, damar varisi, anfizem ve kalp büyümesinden mustariplerin sayısında artış var. Herkesin vücudu maraton koşmaya uygun değil tabii."

"Bu yüzden sizin arabanız yok!" diye bağırdım.

Profesör müstehzî bir ifadeyle gülümsedi.

"Ekonomik modeller şu aralar yaklaşık 450 dolara satılıyor," dedi. "Ancak üretim maliyetinin kabaca bir sentin sekizde birine geldiğini düşünürsen bu fiyat epeyi pahalı. Gerçek şeyler üretenlerin nesli tükenmek üzere. Besteciler, ücretlerini alıp kendilerini himaye eden sanatseverlere paylarına düşen komisyonu veriyorlar ve sipariş edilen eseri dinlemek üzere filarmonyuma gelen dinleyicilerin ellerine küçük birer polisenfonik kontrpuantilin tutuşturuyorlar."

"Böyle bir şeyi ahlâkî açıdan savunmak imkânsız," dedim, "ama toplumsal düzeyde pek bir zararı olmadığı kesin."

"Şimdilik öyle. Gerçi neticede her şey meseleye nasıl baktığına bağlı. Mesela metamorfin kullanarak Milo Venüs'ü yerine koyduğun bir keçiyle aşk yaşayabilirsin. Bilimsel araştırma metinleri ve kongrelerin yerine kongresil ve dekongresol var -ama yine de biyolojik bir asgari- yaşamın, hiçbir kurmacanın yerini asla tutamayacağı çıplak gerekliliklerı olmak zorunda. Ne de olsa, insan bir yerde *hayatını sürdürmek,* bir şeyler *yemek,* bir şeyi *teneffüs etmek* zorunda. Bu arada hakikatliam, hakikî faaliyet alanlarını birer birer elimizden alıyor. Bunun yanı sıra yan etkiler korkutucu boyutlara ulaştı. Ve bu yan etkiler de sanrısöktürücüler, süpermaskotlar ve sabitleyicilerin kullanılmasını gerektiriyorbunların ne kadar başarılı olduğuysa şüpheli."

"Nedir onlar?"

"Sanrısöktürücüler mi? Yeni bir tür. Hiçbir yanılsama olmadığı yanılsamasını yaratıyorlar. Şimdilik sadece aklî den-

---

(*) Latince, "yurt sulh cihan sulh." (ç.n.)

gesi bozuk olanlara veriliyor, ancak bulundukları ortamın gerçekliğinden kuşku duyan insanların sayısı hızla artmakta. Amnezitiklerin, üstttereddütlere ya da çiftekuşkulara karşı hiçbir etkisi yok. Çünkü bunlar ikincil fanteziler, diğer bir deyişle ikinci nesil fanteziler. Anlamadın mı? Diyelim ki bir insan yalnızca hayal etmediğini hayal ettiğini hayal ediyor - ya da tam tersi. Modern psikiyatrinin konusuna giren tipik bir sorun, çok aşamalı paranoya dedikleri şey. Ama en uğursuzları yeni maskotlar. Şimdi bütün bu ilaçlar organizmanın canına okuyor. İnsanların saçları dökülmeye başlıyor, kulaklar boynuz şekline dönüşüyor, kitinleşiyor ve kuyruklar yeniden yok olmaya başlıyor..."

"Yeniden ortaya çıkıyorlar demek istediniz."

"Hayır, yok oluyorlar. Otuz yıldan beri herkesin kuyruğu var. Maymuncukalin yüzünden. Her kapıyı kolaylıkla açmayı öğrenmenin bedelini bu şekilde ödedik."

"Saçma - plaja gittim profesör, kimsenin kuyruğu yok!"

"Çocukluk etme. Kuyruklar antikuyruk maddesiyle maskelenmiş durumda elbette, bu madde de tırnaklarda ve dişlerde renk kaybına yol açıyor."

"Renk kaybı da mı maskelenmiş?"

"Haliyle. Maskotlar miligramlık miktarlarla işlerini görüyor. Ancak sıradan bir insan bir yıl boyunca toplam yüz doksan kilo civarında maskot tüketiyor ki taklit edilmesi gereken şeyler düşünüldüğünde makul bir miktar bu - mobilyalar, eşyalar, yiyecekler, içecekler, çocukların ebeveyne itaat etmesi, insanın resmi görevlilerden saygı görmesi, bilimsel buluşlar, Rembrandt'ın eserlerine ve makaslara sahip olmak, okyanus seyahatleri, uzay uçuşları ve diğer milyonlarca şey. Tıp mesleğinin mahremiyet ilkesi olmasa, New York'da yaşayan her iki insandan birinin ayvayı yediğini, sırtından aşağı yeşilimtırak kılların çıktığını, kulaklarında dikenler olduğunu, düztaban olduğunu ve sürekli dörtnala

koşturmaktan anfizem hastalığına yakalanıp kalbinin büyüdüğünü herkes bilirdi. Tüm bunların gizlenmesi gerekiyor, süpermaskotların işlevi de tam olarak bu zaten."

"Kabus gibi! Hiç mi umut yok?"

"Kongremiz alternatif bundanböyleleri ele alacak. Uzmanlar köklü bir değişimin şart olduğunu söylüyorlar. Şu anda elimizde on sekiz teklif var."

"Dünyayı kurtarmak için mi?"

"Öyle de söyleyebilirsin. Ama neden oturup şu malzemeleri yalamıyorsun? Hem, şey, senden bir ricada bulunacağım. Hassas bir konu."

"Elimden geleni yaparım."

"Böyle söyleyeceğini biliyordum. Şimdi, bir meslektaşımdan, bir kimyagerden yeni bileştirilmiş iki dikkaton türevi - amfetamin spreyi- örneği geldi bana. Sabah postasıyla geldi, bu mektupla birlikte." Trottelreiner masasının üzerindeki mektubu gösterdi. "Ayıltıcı ilacımın, demin kullandığın şeyin sahte olduğunu söylüyor. Aynen şöyle yazıyor, 'Federal Fikir Verme Bürosu, Psikimüh (Psikimmühendisliği demek) Bölümü, gerçekologların dikkatini dağıtmak için onlara kasten ve kötü niyetle neomaskotlar içeren sahte antihalüsinojenik ajanlardan vermekte.'"

"Anlamsız. Bana verdiğiniz ilaç işe yarıyor, ilacın etkilerini kendim tecrübe ettim. Hem şu gerçekolog ne oluyor?"

"Toplum içinde yüksek itibar gören bir konum - ben dahil az sayıda insan bu konuma sahip olmanın onurunu ve ayrıcalığını yaşıyoruz. Gerçekleri söylemek, birtakım şeylerin gerçekte nasıl olduğunu tespit etmek amacıyla dikkatonamid kullanma hakkı demek. Çünkü *birileri* gerçeği bilmek zorunda. Sanırım bu kadarı açık, değil mi?"

"Evet."

"Ve ilaca gelince, dostumun tahminine göre, ilaç, eski ürün maskotların, bir zaman önce dağıtıma sunulmuş mas-

kotların etkisini gerçekten de ortadan kaldırıyor ama hepsini engellemiyor - özellikle de en yeni olanları. Ki bu durumda" - profesör şişeyi havaya kaldırdı- "bu da ayıltıcı ilaç değil, çok haince tasarlanmış bir maskot, sahte bir karşı önlem, çifte iki taraflı ajan ya da diğer bir deyişle koyun kılığına bürünmüş bir kurt olabilir ancak!"

"Ama niye? Birilerinin bilmesi gerekiyorsa..."

"Genel refah için, toplum için, tüm insanlık için gerekiyor, ama birtakım politikacıların, şirketlerin, hattâ devlet bakanlıklarının özel çıkarları açısından bakıldığında gerekmiyor. Eğer her şey, biz gerçekologların şüphelendiğinden de kötüyse, o zaman ortalığı velveleye vermemizi istemezler, işte bu nedenle bu ilaç üretildi. Hani eski bir numara vardır: Hırsızın kolaylıkla bulabileceği yerlere birtakım şeyler saklarsın - hırsız ilk ganimetiyle yetinir de, çok daha zekice saklanmış gerçek hazineyi arayıp bulamaz umuduyla!"

"Evet, sanırım anladım. Peki benden tam olarak ne yapmamı istiyorsunuz?"

"Bu materyalleri incelerken ilk şişeyi bir kokla, işte bunu, sonra ikinci şişeyi kokla. Doğrusunu istersen ben cesaret edemiyorum."

"Hepsi bu mu? Verin şunları bakalım."

Profesörden iki cam tüpü de aldım, bir sandalye çekip Gelecekbilim Kongresi'ne sunulan araştırma metinlerinin özetlerini birer birer incelemeye başladım. İlk öneride insan tavırlarının tamamiyle yeniden kurgulanması tahayyül ediliyordu. Bu yeniden kurgulama işi, atmosfere bin ton tersirin salınmasıyla gerçekleştirilecekti, ki bu da herkesin duygularında tam 180 derecelik bir değişim yaratacaktı. İlk aşamada, ilacın atmosfere yayılmasını takiben konfor, bolluk, güzel yiyecekler, estetik nesneler, zarafet - bütün böyle şeylerden aniden nefret edilecek; öte yandan kalabalıklaşma, yoksulluk, çirkinlik ve mahrumiyet her şeyden üstün

tutulacaktı. İkinci aşamada maskotlar ve süperneomaskotlar tamamiyle ortadan kaldırılacak ya da nötralize edilecekti. Hayatlarında ilk kez gerçeklikle yüzyüze gelen insanlar ancak o zaman mutluluğa kavuşacaklardı; çünkü gönüllerinin arzuladığı her şeye sahip olacaklardı. Yaşam koşullarını birazcık kötüleştirmek için kızıştırmadonlar dahi harekete geçirilebilirdi. Ancak tersirin, tersine çevirme etkisini gösterirken herhangi bir ayrım yapmadığından erotik haz duyguları da nefretlik hale gelecekti, bu ise insan soyunun tükenmesi tehditini doğururdu. Onun için ilacın etkisi yılda bir kez 24 saatliğine uygun bir panzehirle geçici olarak durdurulacaktı. Yılın o günü intihar sayısında kuşkusuz keskin bir artış görülecek, ancak bu durum, doğum oranında yaşanan artış sayesinde kat kat telâfi edilmiş olacaktı.

Söz konusu planın beni heyecanlandırdığını söyleyemem. Planın kayda değer tek özelliği, önerinin yaratıcısının, gerçekolog sınıfının bir üyesi olarak, panzehiri sürekli olarak almasıydı. Böylelikle hayatın ne halihazırdaki sefaletinden ne de çirkinliğinden, ne pisliğinden ne de sıkıntısından özel bir zevk alabilecekti. İkinci öneri, nehir ve okyanus sularında 10.000 ton retrotemporaks eritilmesini öngörüyordu. Bu ilaç, öznel zamanın akışını tersine çeviriyor. Böylelikle yaşam şu şekilde gelişecek: İnsanlar dünyaya ahı gitmiş vahı kalmış yaşlılar olarak gelecek ve yeni doğmuş bebekler olarak terk edecekler. Bu sayede, diye öne sürüyor yazar, insanlığın önündeki temel engeli, yani her insan için kaçınılmaz olan yaşlanmayı ve ölümü ortadan kaldırmış olacağız. Zaman ilerledikçe her yaşlı insan giderek gençleşecek, kuvvet ve enerji kazanacak. Emekliye ayrılınca -çalışamayacak kadar küçük bir yaşa gelince- çocukluğun kutsal dünyasına adım atmış olacak. Önerinin insanî yanı, küçük çocukların, tüm canlı varlıkların ölümlü olduğu konusundaki doğal cehaletinden esinlenmişti. Tabii aslında -za-

manın bu şekilde tersine döndürülmesi tamamiyle öznel olduğundan- yuvalara, kreşlere ve doğumhanelere bebekler değil, yaşlı insanlar gidecekti. Yazar, bu noktadan sonra insanların ne yapılacağı konusunda pek bir açıklama getirmemiş, genel bir ifadeyle resmi ötenazyumlarda uygun bir terapi uygulanabileceği yorumunu yapmakla yetinmiş. Bunu okuyunca ilk öneri önemli ölçüde değer kazandı gözümde.

Üçüncü öneri uzun vadeli ve çok daha çarpıcıydı. Yapay döllenmeyi, protezciliği ve aşkın kesişimi savunuyordu. İnsandan geriye yalnızca beyin kalacaktı, güzelce dayanıklı plastik içine konmuş bir beyin: Duylarla, fişlerle ve kopçalarla donatılmış bir küre. Atom piliyle beslenen bir beyin- böylelikle günümüzde fiziksel açıdan fazla bir işlevi olmayan besin sindirimi yalnızca uygun biçimde programlanmış yanılsama yoluyla gerçekleşecekti. Beyin kutusu, herhangi sayıda birtakım eklere, aletlere, makinelere, araçlara ve benzeri şeylere bağlanabilirdi. Bu protezleme süreci yirmi yıllık bir süreye yayılacaktı, ilk on yılda kısmî protezler zarurî olacak, bütün gereksiz uzuvlar evde bırakılacaktı; mesela insan tiyatroya giderken zina ve dışkı boşaltma modüllerini çıkarıp dolaba asacaktı. Ardından sonraki on yıl içinde aşkın kesişim, kalabalıkları ve aşırı nüfus artışının sonucu olan tıkanıklığı ortadan kaldıracaktı. Beyinlerarası iletişim kanalları, ister kablo ister uydu aracılığıyla olsun, bütün toplantıları ve buluşmaları, gezintileri, konferanslara katılmak amacıyla yapılan yolculukları ve dolayısıyla şahısların her türlü mekâna yaptıkları gidip gelmeleri anlamsız kılacaktı; çünkü yaşayan her varlık, insanların ikamet ettiği geniş alanların üzerine, hattâ en uzaktaki gezegenlere dahi yerleştirilmiş alıcı ve tarayıcılardan yararlanabilecekti. Sipariş üzerine yapılmış iç parçalar ve aksesuarlar pazara sürülecekti; bunlara evler için döşenmiş beyinrayları da dahildi, bu raylar sayesinde insanların bizzat kafaları odadan odaya yuvarlanabilecekti,

masum bir oyun. Bu noktada durup bu yazıları yazanların kesinlikle kafadan çatlak olduklarını belirttim. Trottelreiner, karar vermekte aceleci davrandığım yanıtını verdi soğuk bir edayla. Her şeyi kendi ellerimizle bu hale getirmiştik ve şimdi de sonuçlarına katlanmak zorundaydık. Zaten insan soyunun geçmişinde sağduyu kriteri hiçbir zaman geçerli olmamıştı. Yirminci yüzyılda şehirlerin başbelasının, ciğerleri zehirleyen şeyin, milyonları katleden caninin ve de milyonların idolünün, tekerlekli bir madeni duy olacağı ve insanların, güvenli, akıllı uslu bir biçimde evlerinde oturmaktansa çılgın haftasonu çıkışlarında bu duy içinde ezilip ölmeyi tercih edecekleri İbn-i Rüşd, Kant, Sokrates, Newton, Voltaire, herhangi birinin aklına gelir miydi acaba? Profesöre önerilerden hangisini desteklemeyi düşündüğünü sordum.

"Henüz karar vermedim," dedi. "Benim görüşüme göre en önemli sorun, yeraltı doğumlarında görülen artış - şu izinsiz doğumları kastediyorum. Ayrıca, tartışmalar süresince psikim yoluyla birtakım hilelerin yapılmasından korkuyorum."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Bir öneri, birkaç dilim safdilpeyniri sayesinde kabul ettirilebilir."

"Böyle bir şeye gerçekten kalkışırlar mı sizce?"

"Neden olmasın? Havalandırma tesisatından konferans salonuna gaz pompalamaktan daha kolay ne olabilir?"

"Fakat konferansta uygun bulunan her şey halk tarafından kabul edilecek diye bir kural yok. İnsanlar her şeye boyun eğmeyeceklerdir."

"Allah aşkına, Tichy. Yarım yüzyıldır medeniyet kendi haline bırakılmıyor. Yüz yıl önce Dior diye bir adam, giyim konusunda modalar dikte ettiriyordu insanlara. Bugün bu tarz yönlendirme yaşamın her alanına yayılmış durumda. Eğer oylamada protezcilik kabul edilirse, emin ol, birkaç yıl içinde herkes, yumuşak, kıllı ve terleyen bir bedene sahip

olmayı utanç verici ve çirkin bulacaktır. Bedenin yıkanmaya, kötü kokulardan arındırılmaya, bakılmaya ihtiyacı var, bütün bunlar yapıldığında bile çöküyor beden. Oysa protezlenmiş bir toplumda modern mühendisliğin en güzel yaratımlarını şık diye üstüne geçirebilirsin. Hangi kadın bir çift göz yerine gümüş iyodüre, teleskop göğüslere, melek kanatlarına, yanardöner bacaklara ve her adımda şarkı söyleyen ayaklara sahip olmayı istemez?"

"Bakın," dedim, "gelin kaçalım buradan. Oksijen ve erzak edinip Rocky Dağları'nda bir yerde saklanabiliriz. Hilton'un kanalizasyon sistemini hatırlıyor musunuz? O kadar da kötü değildi orası, değil mi?"

"Ciddi değilsin herhalde?" diye başladı Profesör, tereddüt edercesine.

Tamamen yanlışlıkla şişeyi burnuma götürmüş bulundum - şişenin hâlâ elimde olduğu aklımdan çıkmıştı. Keskin koku gözlerimi yaşarttı. Hapşırdım, tekrar hapşırdım, gözlerimi açtığımda ise oda değişmişti. Profesör hâlâ konuşmaktaydı, sesini duyabiliyordum ama gerçekleşen dönüşüm beni öylesine etkilemişti ki artık ne dediğini dinlemiyordum. Duvarlar baştan aşağı balçıkla kaplıydı; mavi gökyüzü kahverengimsi bir renge bürünmüştü; pencere camlarından bazıları yerinde değildi ve geri kalan her şeyi, daha önce yağan yağmurların gri çizgiler bıraktığı yağlı bir is tabakası kaplamıştı.

Neden bilmiyorum ama, profesörün konferans materyallerini içine koyup getirdiği güzelim evrak çantasının, küflü, eski bir çantaya dönüştüğünü görmek özellikle iç paralayıcıydı. Her tarafım uyuşmaya başladı. Profesöre bakmaktan korkuyordum. Gizlice masanın altına göz attım. Aplike pantalonu ve çalışırken giydiği kısa tozlukların yerinde rahat bir edayla bacak bacak üstüne atmış iki yapay bacak duruyordu. Tel ayak sinirlerinin arasına çakıltaşı parçacık-

larıyla sokağın çamuru girmişti. Topuğun kullanmaktan aşınıp düzleşmiş çelik iğnesi parıldıyordu. Acıyla inledim.

"N'oldu, başın mı ağrıyor? Aspirin ister misin?" dedi şefkat yüklü sesi. Dişlerimi gıcırdatıp başımı kaldırdım.

Profesörün yüzünden geriye pek bir şey kalmamıştı. Yıllardır değiştirilmeyen bir bandajın çürümüş parçacıkları yapışmıştı çökük yanaklarına. Ve tabii ki hâlâ gözlük takıyordu, gerçi camlardan biri çatlaktı. Boynuna, soluk borusunun açıldığı ameliyat esnasında, bir konuşma cihazı yerleştirilmişti, profesör konuşurken aşağı yukarı -ve düzensiz bir biçimde- hareket edip duruyordu. Profesörün göğsü yerine geçen rafta küflü bir paçavraya dönmüş bir ceket asılıydı, sol klapanın altında kirli plastik bir pencereyle kapanmış bir esneme deliği vardı. İçeride, kelepçe ve raptiyelerle tutturulmuş bir kalp, mavi-siyah kasılmalarla atıyordu. Sol elini göremedim; bir kalemi sıkıca kavrayan sağ el ise pirinçti ve paslanıp yeşermişti. Yakasına eğri bir etiket dikiliydi, kırmızı mürekkeple şöyle karalanmıştı etiketin üzerine: "Barbr 119-859-21 nakil/5 red." Gözlerim faltaşı gibi açılmıştı, profesör duyduğum dehşeti yüzümden okuyup masasının arkasında aniden donakaldı.

"Ben... ben değiştim, değil mi?" dedi karga gibi bir sesle.

Sonra hatırladığım tek şey, kapının koluyla boğuştuğumdu.

"Tichy! Ne yapıyorsun? Geri dön! Tichy!!" diye bağırdı acı içinde, zorla ayağa kalkmaya çalışarak. Kapı pat diye açıldı ama hemen ardından korkunç bir gürültü işittim. Aşırı şiddetli bir hareket yüzünden dengesini kaybeden Profesör Trottelreiner, tepetaklak devrilmiş, yerde paramparça yatıyordu, kancaları ve menteşeleri kemik gibi ufalanmıştı. Çaresizce attığı tekmeler, tahta kıymıklarını havaya savuran, dövünen demir bacaklar, çizilmiş plastiğin ardında ümitsizce atan koyu renkli kalp torbası gözümün önünden gitmiyordu. Yüzlerce gazap tanrıçası beni önüne

katmışçasına koştum koridorda.

Bina insan kaynıyordu; öğle yemeği saatine denk gelmiştim. Bürolardan memurlar, sekreterler çıkıyordu, asansörlere doğru giderken çene çalıyorlardı. Kalabalığı dirseğimle yararak açık kapılardan birine doğru ilerledim, ama anlaşılan asansör vagonu henüz gelmemişti; asansör boşluğuna bakınca kesik kesik solumanın neden öylesine sık görülen bir olay olduğunu anladım. Kablonun çok önceden kesilmiş ucu boşta sallanıyordu ve insanlar, maymunlar kadar çevik hareket ederek asansör boşluğunu içeren dikey kafesten yukarı tırmanıyorlardı - bu şekilde çok defalar tırmanmış olmalıydılar. Çatıdaki salaş lokantaya doğru sürünürlerken alınlarından ter damlamasına rağmen neşeyle sohbet ediyorlardı. Yavaşça gerileyip tırmanıcıların sabırla kenarlarında dizildiği asansör boşluğunun etrafında dönen merdivenlerden aşağı koştum. Birkaç kat aşağı indikten sonra yavaşladım. Bütün kapılardan dışarı hâlâ insanlar akın ediyordu. Anlaşılan burada bürolardan başka bir şey yoktu. Koridorun sonunda sokağa bakan açık bir pencere parlıyordu. Kravatımı düzeltiyormuş gibi yapıp pencerenin yanında durdum, aşağı göz attım. İlk önce kaldırımdaki kalabalığın arasında tek bir canlı yokmuş gibi geldi bana, oysa yayaları tanıyamamıştım, o kadar. O büyük ihtişamdan eser kalmamıştı. İnsanlar ayrı ayrı, çiftler halinde, üstlerinde-yamalı, delikli-paçavralarla yürüyorlardı, çoğunun orası burası sargı bezleri ve alçılarla sarılıydı, kimi ise yalnızca don gömlek dolaşıyordu ki, bu sayede özellikle sırtlarının benek benek ve sert kıllarla kaplı olduğunu gözlerimle görebildim. Birkaçının acil işleri çıktığından hastaneden taburcu edildikleri besbelliydi; bir uzvunu kaybetmiş insanlar ve belden aşağı felçliler küçük tekerlekleri olan tahta parçalarının üzerinde yüksek sesle konuşarak, gülerek ilerliyorlardı. Fillerinki gibi sarkık kulaklı kadınlar, başları boynuzlu erkekler,

büyük bir zarafet ve gururla taşınan eski gazeteler, saman yığınları ya da çuval bezinden çantalar gördüm. Diğerlerinden daha sağlıklı ve formda olanlar yolda birbirleriyle yarışıyor, at gibi zıplayıp eşkin adım gidiyorlar, vites değiştirir gibi ayaklarıyla havayı tekmeliyorlardı. Kalabalığa atomizör, dozimetre, püskürtme tabancası, sprey kullanan robotlar hâkimdi. Görevleri herkesin payına düşen aerosolü almasını sağlamaktı. Fakat kendilerini yalnızca bu görevle sınırlamamışlardı: Kol kola girmiş genç bir çiftin arkasında - kızın kolları pullarla, erkeğinkilerse çıbanlarla kaplıydı- ağır aksak adımlarla köhne bir patkütçü yürüyor, bir su kovasını düzenli olarak âşıkların kafalarına vurup duruyordu. Âşıkların dişleri zangır zangır titriyordu ama olan bitene tamamiyle kayıtsızdılar. Patkütçü mahsus mu yapıyordu bunu? Artık düşünemiyordum. Pencere pervazına yapışarak sokaktaki manzaraya, koşuşturma, telaş ve meşguliyet haline diktim gözlerimi, sanki tek tanık benmişim gibi, yalnızca benim gözlerim görüyormuş gibi. Yalnızca benim mi? Hayır, bu gösterinin gaddarlığı, en azından başka bir gözlemcinin, bir yaratıcının, o korkunç manzaraya müdahale etmeksizin ona anlam kazandıracak birinin varlığını daha gerektiriyordu; bir haminin, kokuşmuşluk yönetmeninin, dolayısıyla da bir gulyabaninin - şöyle ya da böyle birinin. Çevik bir yaşlı kadının bacakları etrafında sıçrayıp oynayan küçücük bir arsızhırsız, tekrar tekrar kadının dizlerine vuruyordu, kadın yüzüstü yere kapaklanıyor, ayağa kalkıp yürüyor ve yine düşürülüyordu, arsızhırsız mekanik bir biçimde ısrarlı, kadınsa enerjik ve kararlı, böylece devam ettiler, uzaklaşıp gözden yitene dek. Robotların çoğu havada insanların üzerinde dönüp duruyor, ağızlarının içine bakıyorlardı, muhtemelen spreylerin etkisini kontrol etmek için, gerçi pek öyle görünmüyordu. Köşede dikilen bir grup robot vardı, aylakçılarla hatalı ürünlerdi bunlar; dar bir tali

yoldan nöbeti devralmak üzere köletler, uydurmaçlar, hizmetçekler ve manikbotlar geliyordu; devasa bir çöpefendi kaldırım boyunca gümbür gümbür ilerliyor, önüne gelen her şeyi kepçesinin pençeleriyle kaldırıyor, yaşlı bir kadını - hurdabot ve özlinçlerle birlikte- çöp bölmesine atıveriyordu. Parmak boğumlarımı ısırdım, o elimde diğer şişeyi, ikinci şişeyi tuttuğumu unutmuşum, cayır cayır yandı boğazım. Her şey dalgalandı, parlak bir sis, gözbağı gibi çöktü gözlerime, daha sonra görünmez bir el bu sis perdesini yavaş yavaş kaldırmaya başladı. Gerçekleşmeye başlayan dönüşümü, taş kesilmiş bir halde seyrettim, bir önseziyle aniden ürperip gerçekliğin o anda yeni bir tabakadan daha sıyrıldığını farkettim - gerçekliğin çarpıtılması öyle eskiye dayanıyordu ki en güçlü panzehir bile üstüste dizilmiş perdeleri yırtıp atmanın ötesine geçemiyor, hakikate değil, sadece bir alttaki perdeye ulaşabiliyordu. Ortalık daha da parlaklaştı - bembeyaz oldu. Kaldırım, yüzlerce ayağın çiğnediği, kaskatı donmuş karla kaplıydı; sokak kasvetli ve renksiz bir görüntü arz ediyordu; dükkânlar, tabelalar yok olmuştu ve pencerelerde cam yerine çürümeye yüz tutmuş, çaprazlamasına çivilenmiş tahtalar vardı. Donuk, solmuş binaların arasında kış hüküm sürüyordu, lentolardan, lambalardan sarkan uzun buz saçakları; keskin havada acı bir koku, tepemizdeki gökyüzü gibi mavimtırak gri bir parlaklık. Duvarlar boyunca kirli kar tepecikleri, oluklarda birikmiş çöp dağları; sağda solda, devamlı akan yaya trafiğince kenara itilmiş ya da paslı çöp tenekelerinin, konservelerin, kutuların, donmuş talaşların arasına süpürülmüş şekilsiz bir deste, koyu bir paçavra yığını. O anda kar yağmıyordu ama kısa bir süre önce yağmış olduğu ve yine yağacağı anlaşılıyordu. Derken bir anda neyin eksik olduğunu anladım: Robotlar. Sokakta hiç robot yoktu - tek bir tane bile! Karla kaplı gövdeleri kapıların girişinde sere serpe yatıyordu, insanla-

rın sokağa attıkları şeylerin, giysi parçalarının eşlik ettiği cansız demir hurdaları, bunların altından yer yer görünen buzla kaplı bir kemik parçası. Hırpanî bir adam bir kar yığınının tepesinde oturuyordu, kuştüyünden bir yataktaymışçasına uyumaya hazırlanıyordu; yüzündeki memnuniyet ifadesini gördüm; belli ki kendini evinde gibi hissediyordu, rahatça yerleşti, bacaklarını uzattı, çıplak ayak parmaklarını karın içine gömdü. Demek o ürperti, insanın üzerine sokak ortasındayken, öğle vakti, güneş parlarken bile zaman zaman gelen o tuhaf zindelik buydu -adam çoktan huzur içinde horlamaya başlamıştı- demek buydu sebebi. Gelip geçen insan kalabalığının ona aldırış ettiği yoktu, onlar kendi işleriyle uğraşıyordu-kimileri diğerlerinin üzerine sprey sıkıyordu. Hangilerinin kendilerini insan, hangilerinin robot zannettiğini davranışlarından kolayca anlamak mümkündü. Yani robotlar da yalnızca birer kurmaca mıydılar? Ve yaz ortasında kışın ne işi vardı böyle? Takvim denen şey bir aldatmaca değilse eğer. Ama neden? Doğum oranını düşürmek için mi karda uyuyorlardı? Her ne idiyse, birisi bütün her şeyi dikkatle planlamıştı ve ben onun izini bulana dek ruhumu teslim etmeyecektim. Gözlerimi kaldırıp gökdelenlere, onların çiçek hastalığı lekeli kenarlarına ve kırık pencerelerine baktım. Ortalık sakindi: Öğle yemeği saati sona ermişti. Sokak - artık elimde kalan tek şey sokaktı, yeni edindiğim görüntü, orada hiçbir işe yaramayacaktı, o kalabalığın içinde yutulacaktım, birine ihtiyacım vardı; yalnız başıma bir fare gibi saklanırdım bir süre -en fazla bunu yapabilirdim- güvenli yanılsamanın içinde değil, gerçekliğin içinde, kazaya uğramış bir halde saklanırdım. Dehşete düşmüş, ümitsiz uzaklaştım pencereden, iliğime dek ürpermiştim, ılıman bir iklim yalanının himayesinden yoksundum artık. Mümkün olduğunca az ses çıkarmaya çalışarak nereye gittiğimi ben de bilmiyordum; evet, daha şimdiden

mevcudiyetimi saklıyordum - çömelerek, gizlenerek, gizlice omuzumdan arkaya bakarak, durarak, dinleyerek. Refleksleriyle hareket eden bir yaratıktım, hiçbir karar almıyordum, gerçi görebildiğim gerçeğinin yüzümden açıkça okunduğundan ve bunun bedelini ödeyeceğimden emindim. Koridorda ilerledim, altıncı ya da beşinci kattaydım; Trottelreiner'e geri dönemezdim -yardıma ihtiyacı vardı, ama ona yardım edemezdim- aynı anda birden fazla şeyi düşünüyordum hararetle, ama esas olarak ilacın etkisi üzerimden kalkacak mı, kendimi yeniden Cennet'te bulacak mıyım diye düşünüyordum. Garip ama bu düşünce içimi korku ve nefretten başka bir şeyle kaplamıyordu, kurtuluşumu hayaletlere borçlu olmaktansa bir çöp yığınında -her şeyin aslında çöplükten ibaret olduğu bilgisiyle- tir tir titremeyi yeğliyordum sanki. Bir yan geçitte ilerlerken yaşlı bir adam çıktı karşıma; yürüyemeyecek denli takatsizdi, titrek bacaklarıyla yürüme takliti yapıyordu, son nefesini verirken bile gülümseyerek selamlayabildi beni, hırıltılar çıkartarak can çekişiyordu. Başka bir yoldan gittim - sonunda vardığım şey bir büronun buzlucamı oldu. İçeride mutlak bir sessizlik. İki tarafa açılıp kapanan kapıdan içeri girdim, sıra sıra daktilolaların bulunduğu bir salon gördüm - boş bir salon. Salonun diğer ucunda yarı açık duran başka bir kapı vardı. Büyük, aydınlık odayı görebiliyordum, geri adım atmaya başladım; içeride biri vardı, birden tanıdık bir ses çınladı:

"İçeri gir, Tichy."

İçeri girdim. Beni bekliyor olmasına o kadar şaşırmadım, hattâ masanın öteki ucunda bizzat George P. Symington Hazretlerinin oturuyor olmasını sükûnetle karşıladım. Gri flanel bir takım elbise giymişti, boynunda şık bir boyunbağı ve ağzında küçük, ince bir puro vardı. Güneş gözlüğü takmıştı. Bana zevkle ya da esefle bakıyordu sanki, hangi duyguyla baktığını anlayamadım.

"Otur şöyle," dedi, "işimiz biraz uzun sürecek."

Oturdum. Oda, dışarıdaki karmaşa ve bakımsızlıktan sağlam pencere camlarıyla korunmuş, düzenli ve sıcak bir vahaydı: Dondurucu hava cihazları yoktu, köşelerde kar yığıntısı yoktu, dumanı tüten bir kahve kabı, bir kültablası, bir diktafon ve Symington'un başının üzerinde, duvarda asılı renkli birkaç çıplak kadın resmi. O fotoğraftaki vücutların üzerinde pulların ya da sert kılların olmaması garipti. Bu durumun bana garip gelmesi de garipti.

"Yapacağını yaptın işte!" dedi birdenbire. "Ve dikkatini çekerim, tek suçlu sensin! En iyi hemşire, bu bölgedeki yegâne gerçekolog, herkes sana yardım etmek için elinden geleni yapıyor ama hayır, sen kendi başına 'hakikati' aramaya kalkışıyorsun!"

"Ben mi?" diye sordum, sözlerinden hayrete düşerek ve ben daha kafamı toparlayamadan, söylediklerinin ne anlama geldiğini idrak edemeden sözümü keserek atıldı:

"Rica ederim, yalan söyleme. Bunun için biraz geç artık. Güya akıllılık ettiğini zannettin, o karşı çıkışların, o şikâyetlerin, 'sanrı görme' kuşkuların falan - 'kanalizasyonlar', 'otel fareleri', 'fareye binmeler', 'eyer vurmalar'. Bu ilkel icatların bir amaca hizmet edeceği gerçekten geçti mi aklından? Ancak inatçı bir moruk böyle inanılmaz derecede aptal olabilirdi!"

Ağzım bir karış açık dinledim. Sonra aniden anladım - inkâr etmek hiçbir işe yaramazdı, asla inanmayacaktı bana. Çünkü gerçek takıntılarımı bir tür manevra olarak düşünüyordu! Diğer bir deyişle, bana Prokrustik A.Ş.'nin sırlarını açıkladığı bir önceki konuşmamızın tek amacı, ağzımı yoklayıp beni konuşturmaktı; konuşma esnasında kafamı öylesine karıştıran o kelimeleri kullanmasının nedeni buydu. Belki de o kelimelerin birer parola olduğunu düşünüyordu - antipsikim komplosuna dahil olabilmek için gereken pa-

rolalar? Sanrı görüyor olmaktan duyduğum özel korku ona göre taktik bir hamleydi, oyunu kazanmak uğruna birkaç taşın feda edilmesiydi... Evet, birtakım açıklamalar yapmak için gerçekten de çok geçti, özellikle de kartlar masa üzerinde açılmışken.

"Burada beni mi bekliyordun?" diye sordum.

"Elbette. İnisiyatifli ve girişimci tavrın karşısında ta baştan beri her şey denetimimiz altındaydı. Gözetim altında tutulmayan herhangi bir ayaklanmanın statükoyu tehdit etmesine izin verilemez."

Koridorda can veren yaşlı adam -diye dank etti kafama- o da beni buraya sürükleyen engeller düzeninin bir parçasıydı...

"Güzel bir statüko," dedim. "Sanırım her şeyden sen sorumlusun? Tebrikler."

"Daha uygun bir duruma sakla alaycılığını!" diye tısladı. Bir yaraya parmak bastığını anladım. Symington sinirlenmişti.

"Baştan beri hep 'şeytani bir komplo'nun peşindeydin. Anlatayım, sayın sağlıklı çözelek, merakını hemen şimdi gidereyim - böyle bir şey söz konusu değil. Yok böyle bir şey. Anlıyor musun? Bu medeniyeti ilaçlarla uyutuyoruz, çünkü aksi takdirde kendisine katlanması imkânsız hale gelecek. İşte bu nedenle uykudan uyandırılmaması gerekiyor. Ve işte bu nedenle sen de o medeniyete geri gönderileceksin. Hayır, korkulacak bir şey yok - senin için bu geri dönüş, acısız olmakla kalmayıp zevkli bile olacak. Bize düşen görev çok daha zor; bizlerin uyanık kalması gerekiyor, sizleri korumak için."

"Asil bir fedakârlık," dedim. "Kamu yararına, hiç kuşkusuz."

"O yüce düşünce özgürlüğüne değer veriyorsan eğer," dedi soğuk bir ifadeyle, "kötü niyetli görüşlerini bir kenara bırakmanı tavsiye ederim, zira görüşlerinde ne kadar ısrar edersen o kadar daha çabuk vazgeçmek zorunda kalacaksın onlardan."

"Pekâlâ öyleyse. Bana söyleyeceğin başka bir şey var galiba? Dinliyorum."

"Şu anda bütün eyalette senden başka görebilen tek kişi benim! Yüzüme ne takmışım?" diye sordu aniden, beni tuzağa düşürmek istercesine.

"Güneş gözlüğü."

"Demek ki sen de benim gibi görebiliyorsun!" dedi. "Trottelreiner'e o panzehirleri veren kimyager toplum içine karıştı ve artık en ufak bir kuşku duymuyor. Kimse kuşkulanmamalı. Bunu anlayışla karşılayacağından eminim."

"Bir dakika," dedim. "Benim ikna olmamı gerçekten istiyorsun, öyle değil mi? Fakat - fakat niye?"

"Gerçekologlar canavar değildir," diye yanıtladı. "Elimiz kolumuz bağlı, köşeye sıkışmış durumdayız, oyunu tarihin bizlere dağıttığı kağıtlarla oynamak zorunda bırakılmışız. Geriye kalan tek yöntemle barış ve mutluluk sunuyoruz insanlara. Bizim yokluğumuzda evrensel ıstırabın kollarında can verecek olan şeyi hassas bir dengede tutuyoruz. Bizler bu dünyanın son Atlas'ıyız. Ve dünya yok olmak zorundaysa eğer, bari acı çekmesin. Hakikati değiştirmek imkânsız ise eğer bari onu gizleyelim. Bu insanlık adına yapılabilecek en son eylem, en son ahlâkî zorunluluk."

"Yani hiçbir şey yapılamaz mı? Hiç, ama hiçbir şey?" diye sordum.

"2098 yılındayız," dedi, "resmen kayıtlı 69 milyar insan yaşıyor ve yaklaşık 26 milyar insan da saklanarak yaşıyor. Yıllık ortalama sıcaklık dört derece düştü. Onbeş ya da yirmi yıl içinde buraları buzullarla kaplanacak. Buzulların yönünü değiştirmenin ya da ilerleyişlerini durdurmanın hiçbir yolu yok - yalnızca bunu halktan saklayabiliriz."

"Hep cehennemde buzların olacağını düşünmüşümdür," dedim. "Demek cehennemin kapılarını güzel resimlerle boyuyorsunuz?"

"Aynen öyle," dedi. "Bizler son Samiriyelileriz. Birinin seninle bu yerden konuşması gerekiyordu - neticede o insan ben oldum."

"Evet, hatırlar gibiyim: *Ecce homo!*"* dedim. "Ama dur bir dakika... neyin peşinde olduğunu şimdi anlıyorum. Beni mümin yapmak istiyorsun, eskatolojik anestezi uzmanı rolünü kabul etmemi istiyorsun. Ekmek yoksa - halk afyon yesin! Fakat beni kazanmakta neden bu kadar kararlısın onu anlamıyorum, her şeyi unutacağımı zaten. Başvurduğun yöntemler iyi ise eğer, o zaman tüm bu mantık yürütmelerin, tartışmaların anlamı ne? Birkaç damla inandoz verir, gözlerime tek bir doz zerk edersin, ben de senin ağzından çıkan her kelimeyi şevkle alkışlarım, kesin onayımı, takdirimi kazanmış olursun. *Eğer* yöntemlerin iyi ise. Ancak anlaşılan kendi sözlerine sen de itibar etmiyorsun. Sade, eski usûl retoriği tercih ediyor, atomizöre başvurmak yerine bana birtakım laflar ederek zamanını boşa harcıyorsun! Anlaşılan psikimin zaferinin bir yalandan ibaret olduğunun, ileride midesi fena halde yanan bir fatih gibi savaş meydanında tek başına kalacağının sen de farkındasın. Evet, beni kendi saflarına kazanmayı, sonra da bir kenara atıp unutmayı istedin ama taktiklerin işe yaramayacak. Yüce misyonunun ve kurtarıcılık görevinin yükünü hafifleten duvardaki o orospuların yanında yer almamı istedin. Onların eski halleri daha çok hoşuna gidiyor, benim anladığım, yani sert kılları olmadan?"

Öfkeden yüzü çarpıldı. Ayağa fırlayıp bağırdı:

"Cennetin nimetlerinden başka ilaçların da var! Kimyasal cehennemler de var aynı zamanda!"

Ben de ayağa kalktım. "Beraber gideceğiz oraya!" diye bağırıp boğazına atıldığımda masasındaki düğmeye uzanmak üzereydi. Eriştiğimiz moment -tasarladığım gibi- bizi açık

---

(*) "İşte insan." (ç.n.)

pencereye doğru sürükledi. Sonra ayak sesleri duyuldu, demirden eller beni ondan ayırmaya çalışıyordu, bu esnada o kıvranıyor, tekmeler atıyordu, ama artık pencere pervazının üzerindeydik; onu itiyor, arkaya doğru eğiyor, kalan son kuvvetimi toparlayıp sıçrıyordum; kulaklarımızda ıslıklar çaldı, birbirimize sıkıca tutunmuş vaziyette tepetaklak olduk, sokağın hızla dönen kasırgası üzerimize hücum etti - kendimi kemiklerimizi kıracak bir darbeye hazırladım ancak kasırganın etkisi oldukça yumuşaktı, kara dalgalar kabardı, pis kokan mübarek sular başımın üzerinden aşıp kapandı ve sonra tekrar açıldı. Kanalizasyonun ortasında suyun yüzeyine çıktım, gözlerimi silerek, su yutarak, pis balçık tabakasından tıkanarak, ama mutlu bir şekilde, mutlu! Profesör Trottelreiner, çıkardığım iniltilerle uykusundan uyandı, platformun kenarından aşağı sarktı ve sımsıkı kapalı şemsiyesinin sapını -bir dost eli gibi- bana uzattı. KOMSEV bombalarının gümbürtüsü azalmaya başlamıştı. Hilton'un yönetici kadrosu tek sıra halinde şişirilebilir şezlonglarına (şişirilebilir - cürmü meşhut yapılabilir şişmemetresler!) yayılmış vaziyetteydiler, sekreterlerse uykularında tahrik edici pozlarla oynaşıyorlardı. Horlayan Jim Stantor, yan döndü, az kalsın cebindeki çikolatayı kemiren fareyi ezecekti - fare de o da ürkerek geri çekildiler. Bu sırada Profesör Dringenbaum, şu sistematik çalışan İsviçreli, duvar kenarında çömelmiş elfenerinin sarımtırak parıltısı altında dolmakalemle kongreye sunacağı yazıda düzeltmeler yapıyordu. O an idrak ettim; bu yoğun faaliyet, Gelecekbilim Kongresi tartışmalarının ikinci gününü müjdeliyordu. Öylesine şiddetli bir kahkaha kopardım ki Dringenbaum'un kağıdı elinden kaydı, foş diye karanlık suya düştü ve uzaklaşmaya başladı - bilinmeyen geleceğe doğru.

Çok uzak olmayan bir gelecek. Sınırlar kalkmış, dünya bir refah gezegeni olma yolunda, insanlar özgür ve/fakat sorumlu, üstelik mutluluktan uçuyorlar. Bu bir rüya mı? İnsanoğlu gerçekten "yeryüzündeki cenneti" mi yaşıyor?

Bir uzay yolculuğundan dönen Lem'in geleneksel kahramanı Ijon Tichy, bu yeni çağda insanların gerçekle yüzyüze gelmekten korktuklarını, kendi kurgu-dünyalarında, kendi bireysel cennet ve cehennemlerinde yaşadıklarını keşfeder. Kimyasal uyarıcılarla her türlü ruh haline girilebilen, "kemokrasi"yle yönetilen bu dünyada gerçek, birbiriyle örtüşen sonsuz sayıdaki hayal katmanlarının ardındadır.

Huxley'nin *Cesur Yeni Dünya*'sından, Orwell'in *1984*'ünden esintiler taşıyan bir kara-mizah. Bilim-kurgu ustası Stanislaw Lem karanlık bir geleceğin tablosunu çizerken kestirme yoldan ulaşılan mutluluğun boşunalığına ve tehlikelerine dikkat çekiyor.

İLETİŞİM 420
ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI 84

ISBN 975-470-627-1